

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALYNOVI
GLAS

CENA 0,93 €

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

SLOVENIJA IMA
PRESEDNIKA

Na nedeljskih balotajskih volitvah za novega predsednika republike Slovenije je bil izvoljen dosednji predsednik vlade Janez Drnovšek. Prvi je odnesel nad 56 % glasov, Barbara Brezigar pa nad 43%. S tem se je zaključilo daljše volilno obdobje za najvišje mesto v naši matični državi. V prvem krogu je nastopilo devet (deset) kandidatov, ki so bolj ali manj odražali razne težnje, cilje in hotenje sodobne slovenske družbe. Seveda je bila že tu paleta zelo pestra in včasih nadse barvita. Prvi krog pa je opravil svoje, ostala sta le dva kandidata, Janez Drnovšek, sicer predsednik vlade, in Barbara Brezigar, že glavna državna tožilka. Volilni boj je seveda bil napet, poln nepredvidenih potez, mestoma polemičen, a ne preveč. Sedaj je vsemu temu konec in lahko le potegnemo črto na vse to. Kocka je padla...

Z vsem tem se je v Sloveniji tudi zaključila dolga doba predsednikovanja Milana Kučana. Pri tem je seveda tudi prišlo do elegantne prelevitve nekdanjega predsednika Zveze komunistov Slovenije (ZKS) in nato predsednika predsedstva SRS (Socialistične republike Slovenije) v novo demokratično in za pluralizem navdušeno osebnost. Ta je med drugim kot nekake zadnje akte svoje "vlade" podelil vrsto odlikovanj, med temi tudi v zamejstvu, tu pa predvsem ustanovam ene same politične strani, pa še nekdanjemu visokemu italijanskemu funkcionarju (viceprefektu v Trstu).

Toliko za kratko beležko. Sicer pa je "era Kučan" gotovo pustila svoje take ali drugačne sledove, ki so nemara še zadnji odmevi nekdanjega režima v Sloveniji (oz. Jugoslaviji). Kučan je seveda kot dolgoletni predsednik samostojne demokratične republike Slovenije vzpostavil nek svoj stil predsednika. Ta je bil sicer formalno "super partes", vendar pa še vedno ohranil neko tesno povezavo z režimsko preteklostjo, katero je nekoč sam posebej. Njegova stalna prisotnost na levičarsko poudarjenih manifestacijah borčevskih združenj in podobno je vsem znana in vidna. Tako tudi njegov sicer zelo korektni odnos do drugače mislečih, zlasti pa do nekdanjih vojnih ali povojnih dogodkov, kjer je sicer šlo za neko spravo, včasih pa le bolj prisiljeno in ne občuteno...

Pariški dnevnik Le Figaro je v nedeljo objavil na prvem mestu svoje zunanje politične strani daljši članek o Sloveniji ob vstopu v Evropsko unijo in sedanjih predsedniških volitvah. Prvi del članka, ki ga je napisal posebni dopisnik pariškega dnevnika Serge Michel, se začne z zelo slikovitim orisom Slovenije kot države, kjer ljudje ne mečejo na tla papirčkov, kjer mirno čakajo pri semaforju na zeleno luč, tudi če je cesta prazna itd. Podobno omenja stare matere, ki se v slaščičarnah mirno pogovarjajo o tem in onem. Pa še Ljubljana, mesto polno baročnih zvonikov... Tako da se časnikar vpraša, ali smo mar v Švici.

O vsem tem francoski časnikar zelo tehtno razpravlja o današnji Sloveniji ob prihodu v Evropo. Tako že sam naslov članka "Evropska izbira brez navdušenja v Ljubljani" zgovorno označuje današnje gledanje Slovenije tako na Evropsko unijo kot na NATO.

Nadalje še članek dodaja, da sicer spada Slovenija med evroskeptike. Tu še omenjajo predvsem nekatere prednosti in tudi nevednosti vstopa v EU.

STRAN 2

ANDREJ BRATUŽ

IZVAJANJE ZAŠČITNEGA ZAKONA

KAJ BO S PARITETNIM
ODBOROM?

V petek, 6. t.m., naj bi se v Trstu v popoldanskem času sestal paritetni odbor, brez sklepčnosti katerega ni mogoče začeti izvajati zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji. Znano je, da so nekateri predstavniki paritetnega odbora dobesedno zaustavili njegovo delovanje s tem, da se niso udeleževali sej, da so preprosto bojkotirali.

In tu smo pri osnovnem vprašanju, ki se je postavljalo že ob samem nastanku paritetnega odbora in smo ga tudi mi javno postavili. Gre za preprosto vprašanje, ki se glasi: "Kako so lahko v paritetnem odboru ljudje, ki so bili, so in bodo proti zaščitnemu zakonu za slovensko manjšino?" Največji nasprotniki zaščitnega zakona

prihajajo seveda iz nam znanih in nasprotnih logov. Ker pa jih je v paritetni odbor imenovala Dežela, bi bilo prav, da se odgovorni na Deželi zamislijo, koga so postavili v paritetni odbor, kot bi se morali tudi vprašati, ali se lahko tako pomemben organ prepusti peščici avanturistov!

IDENTITETA MLADIH

SMO SAMI
KRIVI?

Dijaki, ki so ob robu intervjuja z raziskovalko Suzano Pertot o občutku narodnosti in geografske pripadnosti maturantov slovenskih šol v Trstu odgovarjali na vprašanja o tem, koliko poznajo razmere in ljudi v Sloveniji, o svojem odnosu do matice in zamejstva, so - po mojem - pravilno opozorili, da je njihov odnos do Slovenije odvisen predvsem od vzgoje, ki so jo dobili doma. V dobi adolescence, ko so mladi zelo pod vplivom okolja in družbe vrstnikov, pa je pomembno tudi, če je to okolje naklonjeno ali ne do narodnostnih vrednot, do Slovenije itd.

Vzemimo primer: če imajo dijaki predsodke o tem, da se mladina v Sloveniji oblači slabše kot pri nas, jim očitno nihče ni povedal oziroma ni so nikjer mogli prebrati, slišati ali videti, da to sploh ni res, še posebno ne, ko se sprehaš med ljubljanskimi študenti. "Naši" verjetno niti ne vedo, da si mladina v Sloveniji včasih kako filmsko uspešnico ogleda mesece pred nami, prej sliši nekatere svetovne glasbene hite, da ne govorimo o tem, koliko pred nami se je vključila v svetovno virtualno skupnost na medmrežju. Kako to, da "našim" tega nihče ne pove?

Vedno pogosteje slišimo, da je tako v družinah kot v naših medijih, šolah in organizacijah vzgoja k vrednotam narodnostnega ponosa in povezanosti s Slovenijo vedno bolj delikatna in problematična. Saj veste, mešani zakoni... pa še nacionalizem, ki je tako nevaren in nemoderen... Tako se je veliko lažje lotiti vzgoje k multikulturalnosti kot k slovenski narodni zavesti, ki naj bi predvsem otrokom iz mešanih zakonov - ne razume se, iz kakšnih razlogov - kaj odtegnila spoštovanju in občudovanju italijanskega jezika in kulture. Lažje je tudi poudarjati specifično "zamejstva", kot če bi bili zamejska kultura, jezik, zgodovina, gospodarski in politični razvoj nekaj posebnega in odrezanega od ostalega sveta.

STRAN 2
BREDA SUSIČ

REVIJA ZCPZ / PRIZNANJA PEVCEM - JUBILANTOM

PELI SO IN ŠE POJEJO BOGU
V ČAST IN NAM V VESELJE

FOTO KROMA

Revija Pesem jeseni, večdesetletna tradicionalna pobuda Zveze cerkvenih pevskih zborov, je v nedeljo, 1. decembra, v dvorano Oceaniana na tržaški Pomorski postaji (dvorano je ZCPZ morala najeti zadnji trenutek, potem ko se je morala odpraviti v Kulturnemu domu, ki ga je bila sicer rezervirala že julija) privabila res veliko množico poslušalcev, pevcev in njihovih svojcev in prijateljev. Vzrok za lep obisk je bil nedvomno tudi v tem, da

so na nedeljski reviji podelili priznanja 25 pevkam in pevcem, ki že 50 ali več let sodelujejo v raznih cerkvenih zborih s Tržaškega. Naj te jubilate, ki so prejeli umetniško izdelan krožnik Anice Pahor in priložnostno cvetje, omenimo: to so Franc Antonič, Anica Antonič, Bruno Kralj, Alojz Švab, Marica Kralj, Eda Prašelj, Bernard Škerlavaj, Vladimir Škerlavaj, Marija Sosič, Karmela Malalan, Kristina Bembi, Marija Ferluga, Helena Prelc, Ja-

dranka Selj, Vera Pertot, Aleksander Furlan, Avgust Gerdol, Boris Slama, Danila Primožič, Nerina Čok, Otilija Smotlak, Verka Pangerc, Pierina Žuljan, Aleksija Semenič in Marija Žuljan. Kot je v koncertni list zapisal predsednik ZCPZ dr. Zorko Harej (ki je svoje misli ponovil tudi pred občinstvom), so ti ljudje "nedeljo za nedeljo, za mnoge in različne praznike" peli in še pojejo po naših cerkvah in izven njih.

IŽ / STRAN 9

NOVA KNJIŽNA ZBIRKA
GORIŠKE MOHORJEVE DRUŽBE

Dobite jo v naših knjigarnah. Lahko jo naročite po telefonu (0481 533177) ali po elektronski pošti (mohorjeva@adriacom.it). Cena zbirke 40 €.

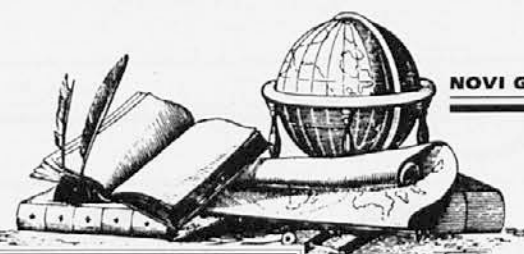

♦ KOLEDAR 2003

♦ Maja Okorn: KOSTANJČKI

♦ Janko Bratina: DOLINA IN HRIB

♦ Pierluigi Bellavite: V STRUGI
IZBRUŠENI KAMNI

SVET OKROG NAS

TRST / DESNICA NA POHODU

NE MOREJO IZ SVOJE KOŽE

ALOJZ TUL

Kot znano, po lanskim volitvah upravlja tržaško pokrajino in občino desnosredinski Dom svoboščin, ki ga sestavljajo stranke Naprej Italija, Nacionalno zavezništvo in Krščansko demokratični center. Glavno besedo v tem zavezništvu pa imata Nacionalno zavezništvo in Naprej Italija, kar se še posebej kaže v odnosih s slovensko manjšino. V pokrajinskem svetu se slovenski svetovalci zama trudijo, da bi lahko uveljavljali vprašanja in interpelacije v materinem jeziku. Sedanja upravna večina je namreč črtala iz statuta vse tiste člene, ki so se kakorkoli nanašali na slovensko manjšino ali njene pripadnike. Tržaški župan Dipiazza pa zavrača dvojezične krajevne napise in druge oblike dvojezičnosti na kraškem predelu občine. Kljub

določilom zaščitnega zakona noče izdajati dvojezičnih osebnih izkaznic. Še poseben ton odnosom s Slovenci pa daje odbornik za kulturo in poslanec Nacionalnega zavezništva Menia, ki je, kot vemo, označil bazoviške junake za navadne teroriste.

V minulem tednu je v Ljubljani zasedala mešana komisija Slovenija - Furlanija-Juljska krajina, ki so se je med drugimi udeležili najvišji predstavniki naše dežele ter občinski in pokrajinski upravitelji iz Trsta in Gorice. Pred začetkom uradnih pogovorov je slovenski zunanji minister Rupel opozoril na bojko zadnje seje paritetnega odbora za izvajanje zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji s strani nekaterih njegovih italijanskih predstavnikov. Predsednik deželnega odbora Tondo je zagotovil, da bo omenjeni zaplet skušal rešiti.

To, da je javno prišla na dan zadeva v zvezi s paritetnim odborom, očitno ni bila pogodu predsedniku tržaške pokrajine Scoccimaru in tržaškemu županu Dipiazza, ki sta v določenem trenutku zapustila sejo komisije in se nista več vrnila. O tem "incidentu" je naslednji dan obširno poročal tržaški dnevnik *Il Piccolo*, kar spet ni bilo prav tržaškemu županu, ki je ostro protestiral pri omenjenem dnevniku. Predsednik pokrajine Scoccimaru pa je izdal o dogodku v Ljubljani tiskovno sporočilo, v katerem je slovensko stran obtožil nediplomatskega ravnanja. V polemiko se je, kot običajno, vključil tudi tržaški poslanec Nacionalnega zavezništva Menia, ki je izrazil ogorčenje, da si dvomilijonska Slovenija upa kritizirati državo, ki je peta gospodarska sila na svetu.

Iz povedanega jasno izhaja, kako je slovenska manjšina marsikomu še vedno trn v peti, tako da nekateri ob tem ne morejo iz svoje kože.

TEŽAVE SLOVENSKEGA ODDELKA RAI

PAHOR IN PAVŠIČ PISALA CIAMPIJU

Predsednika SSO in SKGZ Sergij Pahor in Rudi Pavšič sta ob sredini stavki uslužbencev deželnega sedeža RAI naslovila protestno pismo na predsednika italijanske republike Carla A. Ciampija, v katerem podpirata sindikalne zahteve uslužbencev po večji avtonomiji in zagotovitvi finančnih sredstev ter obsojata vrsto neizpoljenih obljub in obvez, ki zadevajo delovanje slovenskih radiotelevizijskih programov RAI. V zadnjih letih smo namreč pričali pravemu pustošenju slovenskega oddelka RAI, kar se odraža v krčenju finančnih sredstev, kadrovske siromašnosti in omejitvah upravne avtonomije. V pismu sta predsednika SKGZ in SSO italijanskega državnega poglavarja opozorila tudi na vprašanje nevidnosti slovenskega televizijskega signala RAI v videmski pokrajini ter na nespoštovanje zakona iz leta 1975, ki je podjetje RAI obvezovalo, da skrbi za oddajanje signala slovenske državne televizije na italijanskem ozemlju. V sklepu dopisa izpostavljata predstavnik slovenske manjšine predsedniku republike tudi dejstvo, da so slovenski programski sporedi še vedno podvrženi preventivni kontroli posebne komisije na prefekturi, kar je skregano z vsako logiko pluralizma in svobode informacije.

KRVAVI ATENTATI V KENIJI IN IZRAELU

SHARON BO KANDIDIRAL

BREDA SUSIČ

"Na Bližnjem vzhodu zmaguje obup!" Bojazen nazareškega škoga msgr. Marcuzza, ki živi v Sveti deželi že 40 let in ki torej dobro pozna težke razmere, v katerih živijo Palestinci in Izraelci, je po atentatih minuli teden več kot upravičena. V četrtek, 28. novembra, bi lahko imenovali "krvavi" četrtek, saj je prišlo do dveh atentatov v Keniji in enega v Beith Sheinu v Izraelu.

V ponedeljek je prevzela odgovornost za atentata v Mombasi teroristična skupina Bin Ladna in tako potrdila sume izraelskih preiskovalcev. V četrtek je v zgodnjih jutranjih urah neko terensko vozilo, ki je bilo polno razstreliva, vdrló v recepcijo hotela Paradise, ki so ga obiskovali izključno izraelski turisti. Pri eksploziji je umrlo 16 ljudi, med katerimi so bili trije Izraelci (dva otroka), trije palestinski atentatorji, ostali pa domačini. V hotelu se je vnel požar, ki je razdejal strukturo.

Malo pred tem so neznanici izstrelili dve raketi zemljazrak proti potniškemu letalu izraelske družbe Arkia, ki je z 260 potniki na krovu ravno vzletelo z letališča v Mombasi. Raketi k sreči nista zadeli letala, ki je varno nadaljevalo pot proti Tel Avivu.

Po atentatu na Baliu je torej Al Quaida zopet napadla turistično točko, ki je v pretežno muslimanski državi namenjena "turistom-sovražnikom Islama" in torej zelo

moti muslimanske integraliste. S tem je poglobila krizo turističnega sektorja, obenem pa tudi gospodarstvo same muslimanske države. Lansko leto je turizem prinesel v kenijske blagajne 300 milijonov dolarjev - in to kljub 4,2% upadu prisotnosti turistov.

Minuli četrtek, to je na dan atentatov, so v Izraelu potekale primarne volitve, na katerih so volilci stranke Likud izbirali kandidata, ki se bo na prihodnjih političnih volitvah pomeril s kandidatom laburistov. Med volitvami je v kraju Beith Shein na severu Izraela prišlo do samomorilskega atentata: trije oboroženi Palestinci so na sedežu stranke Likud streljali na volilce, ubili 3 ljudi, zelo veliko pa jih ranili.

S 55% glasov je prodril dosedanji premier Sharon (na sliki), ki je premagal nekdanjega premiera Netanjahuja. Poznavalci ocenjujejo, da bi lahko bila zmaga laburistov na februarjskih volitvah začetek novega upanja za Bližnji vzhod, vendar za zdaj anketne javnega mnenja kažejo na ponovno izvolitev Sharona.

S 1. STRANI

PRESEDNIK

Ob vsem tem je slovenski podminister za evropske zadeve Andrej Engelman dejal, da se v slovenski evropski politiki ne bo ničesar spremenilo, in to če zmaga en ali drug predsedniški kandidat.

Za vstop v NATO pa francoski časnikar še pripominja, da Slovenija ni gotova, če želi pristopiti v to vojaško zvezo. Zadnje preiskave naj bi dale 39% za ne, 38% pa za da (za vstop).

Kaj pa sedanjí volilni rezultati? Drnovšek naj bi pomenil kontinuiteto, medtem naj bi Brezigarjeva ponujala nov model za Slovenijo. O tem smo sicer že pisali prej, vendar pa nam sedaj politična stvarnost sama kaže možno podobo bodoče slovenske politike.

Sedanji volilni zmagovalci Janez Drnovšek ima za seboj le dobro desetletje sicer ugledne politične izkušnje. Od enega zadnjih predsednikov SFRJ je nato v slovenski poli-

tiki predvsem bil večkratni vladni predsednik. Vse to je gotovo pripomoglo k njegovi zmagi.

Barbara Brezigar pa je s svojo kratko politično izkušnjo vendar pokazala, da lahko v državi zaveje tudi nov veter in v tem smislu je njena sedanja dobra uveljavitev lahko znamenje za bodoče obrate v Sloveniji.

S 1. STRANI

SMO KRIVI?

Na tak način nekateri rešujejo problem narodnostne vzgoje, ob tem pa pozabljajo, da bi bilo včasih dovolj, da bi mladim razložili in jih stalno opozarjali, da živimo v mestu, ki je bilo stoletja del širšega prostora, s katerim je bilo gospodarsko, kulturno in politično povezano. Šele zadnjih 50 let je ta prostor razdelila politična meja. Intenzivnejše povezovanje s Slovenijo, vz-

goja k občutku pripadnosti širšemu prostoru in narodu bi torej lahko potekala povsem naravno in absolutno neproblematično. Do tega pa očitno ne prihaja. Morda zato, ker odgovorni v naših organizacijah, medijih in šolah mislijo, da ni tako pomembno, da bi mladi čutili povezanost s svojim narodom in matično državo. Žal se verjetno tudi odgovornim v Sloveniji to sploh ne zdi življenjske važnosti. Tu po mojem tiči srž problema. Če so se maturantje v desetih letih tako oddaljili od Slovenije, smo torej sami krivi.

PRIPIS UREDNIŠTVA

Naša raziskava med mladimi o narodni identiteti in odnosu do naše domovine Slovenije je zadelá v črno. O njej je za Radio Slovenija podrobno poročala Mirjam Muženič, pa tudi bralci ste se oglasili s svojimi mnenji. S podobnimi temami bomo nadaljevali.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO

34170 GORICA, PIAZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 532 052
FAX 0481 548 808
E-MAIL gorica@noviglas.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

UPRAVA

34170 GORICA, P.ZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL uprava@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJK

IZDAJATEL ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA;

PRESEDNIK DR. DAMJAN PAULIN;

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949

POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA 42 EVROV, SLOVENIJA 46 EVROV.

INOZEMSTVO 62 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 83 EVROV

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

ZATON UDARNE EVROPSKE DESNICE?

Ob nedavnih avstrijskih parlamentarnih volitvah, ki so bistveno zmanjšale moč Haiderja in njegove politične stranke, se odpira več vprašanj. Daleč na prvem mestu je seveda zadovoljstvo, da se je Avstrija na tak način politično odločila. Bolje, da so se ljudje tako odločili, saj takšnega razpleta ni prav nihče pričakoval. Volitve so v vsakem primeru temeljito zaustavile smer, ki bi ji lahko rekli udarna desnica. To je tista desnica, ki je za dosego svojih ciljev preko mere bojevitá. Ni pripravljena za nobeno ceno popuščati, posluhuje se črno-bele tehnike, po kateri je na drugi strani vselej sovražnik in ne drugače misleči sogovornik. Uporablja ostre besede, je skoraj vedno napadalna, pri čemer ne manjka tudi vulgarnosti. Zelo je patriotična ter vse podreja pomenu, veljavi in interesom lastnega naroda, lastne narodnosti, lastne skupine. V sedanjih časih je zato pogostoma protievropsko usmerjena, še posebej pa je ostra in neprizanesljiva v odnosu do pribežnikov. V njih slej ko prej prepozna tako imenovano nižjo civilizacijo, da ne rečemo manjvredne ljudi. Ni težko ugotoviti, da v blažji obliki vsebuje značilnosti tistega ostrega dela evropske desnice med obema vojnama, za katero dobro vemo, v katero smer je zaokrenila korake človekove zgodovine. Ne nazadnje ni mogoče spregledati, da se katera od navedenih značilnosti pojavlja tudi na prizorišču sedanjega italijanskega političnega vsakdana. Končno niso izvzeti niti kraji, v katerih živi-

mo: dovolj se je spomniti načina odpora zoper udejanjanje zaščitnega zakona v Gorici. Dovolj se je spomniti diplomatske zaostritve najvišjih tržaških predstavnikov v Ljubljani.

Zato se ob ustavitvi Haiderja v Avstriji upajoče sprašujemo, ali se ni nemara celotna evropska udarna desnica znašla na pričetku svojega zatona? Verjetno ne bo šlo tako preprosto, bilo bi pa zares izjemno spodbudno in odrešujoče, ko bi šel razvoj dogodkov v takšno smer. Še kako namreč v današnjem trenutku prav vsi in vsepovsod potrebujemo mirno in sporazumevajoče ozračje. Tisto medčloveško klimo, ki stavi vse svoje moči in upanje na dogovarjanje, dogovarjanje in še enkrat na dogovarjanje. Tisto vzdušje, ki se izogiba ostrinam, ker pač ostrine praviloma porajajo še večjo ostrino in nikoli ne pripeljejo do resničnega sporazuma. Še kako v današnjem trenutku vsi in vsepovsod potrebujemo tisto medčloveško klimo, ki bo znala ozdraviti vsakršno rano preteklosti, na mizem in ploden način urediti in dandanes oplemeniti odnose z drugimi narodi, narodnostmi in zakaj ne tudi manjšinami. Še kako v današnjem trenutku vsi in vsepovsod potrebujemo iskreno sobivanje med drugačnostmi vseh vrst. In za dosego vseh teh ciljev se zdi udarna evropska desnica odločno pregroba. Tega bi se morali zavedati prav vsi in se odločno opredeliti za vrednote umirjene in pomirjujoče politike, za vrednote umirjenega in pomirjujočega življenja.

UREDNIŠTVO V GORICI IMA NOVI ŠTEVILKI ZA TELEFON IN FAX: telefon: 0481 532052 / fax 0481 548808

INTERVJU / VITTORIO BRANCATI

GOSPOD ŽUPAN, KAKO GRE?

JURIJ PALJK

Gospod župan, kako gre?

Hvala, dobro, rekel bi, da gre zelo dobro! Prepričan sem, da je sedaj nastopil čas, ko lahko začnemo po obsežnem in nujnem delu, ki smo ga doslej opravili, programirati najbolj pomembne posege v mestu in okolici ter iskati ustrezne rešitve za reforme, ki smo jih bili napovedali. Vsi posegi, ki jih bomo v kratkem izvedli, imajo namen, da naredijo Gorico bolj po meri njenih prebivalcev in obenem tudi bolj sodobno mesto.

Prav te dni je prišla med nas vest, da bodo ponovno preštvali glasovnice občinskih volitev, na katerih ste zmagali, in vi ste se na to novico odzvali z besedami, da ste pred ponovnim štetjem povsem mirni.

Seveda sem miren, in to predvsem zaradi zdrave logike, saj so bile glasovnice zelo enostavne. Na vsaki glasovnici sta bili dve imeni, in sicer moje ime in Pettarinovo in zato ne razumem, kje bi lahko volilci pogrešili. Pa tudi v primeru, da bi kdo pogrešil, bi morali to opaziti že tedaj, saj je na vsakem volišču poleg volilne komisije tudi predsednik in zdi se mi, da niso vsi pristojni spali, mar ne? Zares ne morem verjeti, da bi sedaj lahko prišlo do kakšnega novega volilnega izida!

Po nekaj mesecih vašega dela na mestu goriškega župana že lahko vidimo, da se sami zavzimate za vedno boljše in bolj tesno sodelovanje s sosednjimi slovenskimi občinami in celotno Slovenijo.

Res je, saj sem to obljubil že v volilni kampanji, ker sem sam trdno prepričan, da meje ne obstajajo več, da so meje v naših glavah in jih drugje ne bi smelo biti! Gre za upravne, administrativne meje, ker kulturnih meja pri nas ni! Prihajam prav s tiskovne konference, na kateri smo pred slabo uro predstavili avtobusno povezavo med Novo Gorico in Gorico in tako že na zunaj prehitavamo čas, saj odpiramo novo sodelovanje na področju avtobusnih povezav. Pred dnevi pa smo imeli srečanje v Ljubljani, kjer smo govorili prav o sodelovanju na področju javnih prevozov in seveda tudi o sodelovanju na področju zdravstva, saj nameravamo skupaj s šempetrsko bolnišnico kupiti aparature za magnetno resonanco. Govorili pa smo tudi o tem, da moramo pospešiti sodelovanje med bolnišnicama, in bo tako v kratkem med bolnišnicama možna izmenjava bolnikov kot seveda tudi zdravnikov in dru-

Trdno sem prepričan, da meje ne obstajajo več, da so meje v naših glavah in jih drugje ne bi smelo biti!

goga strokovnega osebja. Zavzamemo se tudi zato, da bi poenotili zakonodajo glede urbanističnih rešitev, kar nam bo prišlo prav, ko bosta Gorica in Nova Gorica postali eno mesto po vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Prav tako se zavzamemo za tesnejše sodelovanje v turizmu, na področju kulture in gospodarstva. To so naše prvenstvene naloge!

Pogovor z goriškim županom Vittoriojem Brancatijem je nastal tudi zato, ker so se najbolj hude polemike okrog namere njegove občinske uprave, da bi na ozemlju celotne goriške občine uresničili zaščitni zakon, že skoraj unesle. Z županom pa smo se hoteli pogovoriti predvsem zato, da bi поблиže spoznali načrte sedanje občinske uprave. Rad nas je sprejel, za kar smo mu iskreno hvaležni.

V tem duhu je izzvenelo tudi vaše nedavno srečanje s predsednikom komisije Evropske unije Romanom Prodiem.

Ne samo, da je bil Romano Prodi odlično seznanjen z volilnim izidom goriških občinskih volitev, ampak nas je na srečanju tudi navduševal za tesnejše sodelovanje z bližnjimi slovenskimi občinami in seveda z vso Slovenijo. Dobro pozna goriško stvarnost!

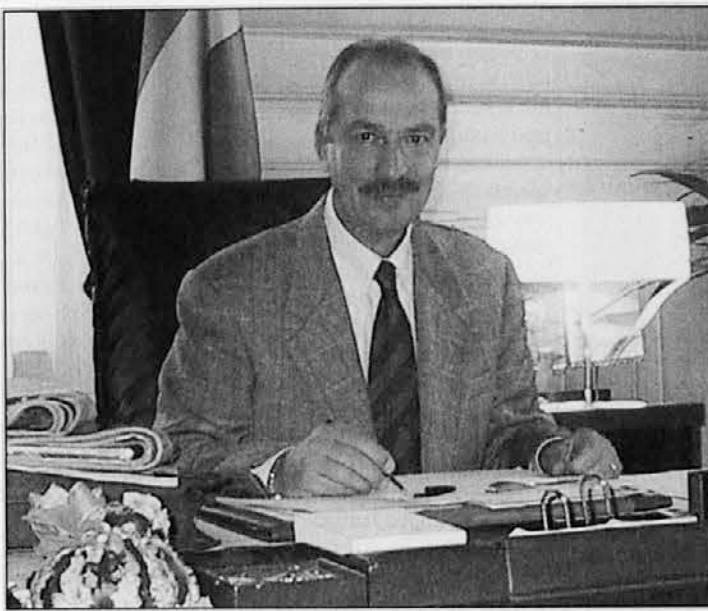
Prav zato nas je pozival, naj skupaj s slovensko stranjo čimprej uresničimo kakšno simbolično stvar. Sam nas je tudi pozval, naj z izvedbo kakega načrta damo vsej Evropi jasen znak o sodelovanju, preseganju meja in tudi jasen znak vsej Evropi, da je Gorica od vedno večjezična in večkulturna, kar je tudi zastava našega mesta! Obljubil nam je vso potrebno pomoč.

Ko že govoriva o večkulturnosti, bi se rad navezal na vaše besede, ko ste govorili o svojem otroštvu in ste na primeru stanovanjske četrti, kjer ste živeli, pokazali, kakšna je resnična Gorica. Bi nam to še enkrat ponovili?

Z veseljem! Živel sem v Raštelu na številki 23 in v naši hiši je bilo več stanovanj. Nekaj družin, ki so stanovali v tej hiši, je prihajalo iz Bazilikate, nekaj iz Apulije, predvsem pa je bila v hiši slovenska družina, kot je v hiši živela tudi furlanska družina in družina istrskih beguncev. Spominjam se starejšega furlanskega gospoda, ki ni znal govoriti drugega kot samo furlanščino. V tisti hiši je bila sinteza Gorice, bistvo Gorice. Sam sem torej odraščal s to kulturo, saj sem kot otrok hodil po nakupih tako za furlanskega gospoda kot za slovensko družino in seveda istrskega begunca. To je bila Gorica v malem.

Zelo smo veseli, ker so se polemike okrog izvajanja zaščitnega zakona umirile, ker niso bile v čast ne opoziciji ne mestu.

Najprej bi rad poudaril, da sem že v volilni kampanji povedal in obljubil, da sem bom v primeru zmage zavzemal za večjo povezanost vseh goriških stvarnosti. Povedal in obvezal sem se torej, da si bom kot župan prizadeval, da v prihodnje ne bi prihajalo do razhajanj med Gorico in Trzicem, kot sem se seveda tudi obvezal, da bi tesneje povezal samo Gorico in vse njene komponente. Nemogoče in nesprejemljivo je

namreč, da bi bilo mesto po šestdesetih letih, odkar se je končala druga svetovna vojna, ki je prinesla vsem veliko gorja in hudega, tudi žalovanj za umrlimi, še naprej razdeljeno! Mesto mora postati spet enotno! Jasno je, da nas pri tem ne smejo voditi poenostavljanja, kot seveda tra-

gičnih dogodkov iz zgodovine ne smemo pozabiti! Preseči moramo delitve in težave. Zakon 38 spada prav v ta okvir! Današnji spopad med različnimi pogledi na prihodnost mesta nas deli na dvojce: na eni stra-

Rad bi še enkrat poudaril, da pri izvajanju zaščitnega zakona ne gre za dvojezičnost, ampak za spoštovanje slovenske narodne manjšine.

ni so tisti, ki imajo pogled uprt v preteklost, in na drugi strani smo tisti, ki imamo pogled uprt v prihodnost. Zgodovina mesta nas uči, da so v našem večkulturnem mestu od nekdanj lahko mirno živeli v sožitju pripadniki vseh narodov. Italjanski, slovenski in furlanski ljudje in do prve svetovne vojne tudi Nemci ter pripadniki judovskega naroda so v Gorici mirno živeli vse do druge svetovne vojne. Prav zato sem vesel, da so se v Gorici že v šestdesetih letih minulega stoletja našli ljudje, ki so v času železne zavese iskali tesnejša sodelovanja s takratno Jugoslavijo in širše z vsemi državami takratnega

vhodnega bloka. To je zgodovina našega mesta. Mi pa lahko v sedanjih časih in že danes spregovorimo nekaj novega v novi Evropi, ki bo nastala s širitvijo na deset novih držav članic Evropske unije. Za Gorico bo to zgodovinsko dejanje, saj bo Gorica lahko v tej novi Evropi našla osrednje in središčno mesto. Prav zato nenehno ponavljam, da je prisotnost slovenskega naroda v Gorici izjemnega pomena za goriško stvarnost, ker je to obogatitev za vse nas in seveda istočasno tudi nekaj več, kar nas postavlja v prednost pred drugimi, ko gre za sodelovanja s Slovenijo in Srednjo Evropo. Na širitev Evrope smo pripravljene že dolgo in pri tem so prav slovenske narodne skupnosti odigrali pomembno vlogo, saj so bili prisotni tako v trgovini na drobno kot tudi v uvozno izvoznih podjetjih. Kako to, da do danes ta stvarnost in ta prisotnost slovenskih ljudi ni bila problem in kar nanekrat to postane danes? Rad bi še enkrat poudaril, da pri izvajanju zaščitnega zakona ne gre za dvojezičnost, ampak za spoštovanje slovenske narodne manjšine. Pred dnevi sem bil v Ko-

pru, kjer je zares uveljavljena dvojezičnost. Tam je resnična dvojezičnost v veljavi, ki se vidi povsod in to tako na javnih napisih kot tudi v občinski upravi, v kateri je podžupan italijanske narodnosti in v občinskem uradu visita tako slovenska kot italijanska zastava, da niti ne govorim o občinskih svetovalcih, ki so najmanj štirje italijanske narodnosti! Ko govorimo o izvajanju zaščitnega zakona 38, ne govorimo o tem, kar je lahko jasno vsakomur!

Pa vendar so pri nas ljudje, ki govorijo o slabih učinkih bližnjega padca meje med Slovenijo in Italijo, ker naj bi veliko ljudi zaradi tega izgubilo delo.

Ponavljam, kar sem rekel že tolikokrat, in to ni v domeni ne leve sredine in ne desnice. Dejstvo, da bo državna meja padla, je pred nami in to dejstvo samo po sebi kliče k vedno boljšemu in tesnejšemu sodelovanju z bližnjo Slovenijo! Od nas pa bo odvisno, kako bomo sprejeli odpravo meje. Pri vsaki veliki spremembi obstaja tudi strah. Jasno je, da bodo izvožno-uvozna podjetja doživela hud pretres, a na vseh nas je, da najdemo odgovore na nove izzive časa. V mednarodno vlogo Gorice bo potrebno poleg

gospodarstvenikov vključiti tudi univerzo. Skupaj moramo najti nove odgovore za nove izzive!

Vlogo univerze torej na novo ovrednotiti!

Prisotnost več tisoč študentov v mestu se mora poznati tudi na gospodarskem področju in zato moramo znanje, ki ga univerza daje, povezati z gospodarstvom. Nov geografsko političen položaj, v katerem se bo znašla Gorica ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo, bo zahteval od nas, da bomo skupaj s prijatelji Slovenci našli oblike sodelovanja tudi za goriško univerzo, ki bo morala postati mednarodnega pomena!

Zadnje čase se veliko govori o goriški bolnišnici.

Na zadnjem srečanju, ki smo ga imeli v okviru sodelovanja italijansko-slovenske mešane komisije v Ljubljani, je v zaključnem dokumentu zapisano, da bomo v kratkem s skupnimi močmi nakupili aparature za magnetno resonanco. Pravzaprav je na področju zdravstva sodelovanje prišlo še najdlje in se zato v dokumentu tudi naroča, naj se čimprej najde rešitev, da bo steklo sodelovanje na vseh ravneh med šempetrsko in goriško bolnišnico, da bi torej lahko prišlo do izmenjave bolnikov in seveda tudi zdravnikov. Naš namen je, da bi vrhunske zdravstvene storitve lahko nudili bolnikom z obeh strani meje v obeh bolnišnicah! Kar se pa tiče same goriške bolnišnice, moram povedati, da je Gorica majhna pokrajina in je po zadnji deželni reformi zdravstva pod upravo Trsta in zato seveda ne more imeti vseh specialističnih ambulant. Obstaja torej nevarnost, da bi lahko v prihodnje še bolj obubožali našo bolnišnico, čemur pa bi seveda zelo nasprotovalo tesnejše sodelovanje s šempetrsko bolnišnico!

Katera so dela, ki jih bo vaša uprava naredila v mestu in okolici za lepšo Gorico?

Moramo popraviti veliko cest in pločnikov v mestu in okolici, ker so potrebni popravil. To je naša prva naloga. Druga pa je, da začnemo z deli v samem središču mesta, da našo Gorico napravimo bolj udobno in vabljivo. Središče mesta mora biti lepo in privlačno tudi zaradi trgovcev. Imamo sicer nekaj težav z birokracijo, a verjemite mi, če ne že leta 2003, boste videli Gorico spremenjeno leta 2004!

Božič je tu in v imenu naših bralcev vam želimo veliko dobrega!

Tudi sam bi se rad obrnil na vaše bralce in se jim zahvalil, ker vem, da me je vaš časopis med vso volilno kampanjo podpiral in me tudi sedaj.

Med vami Slovenci sem vedno sprejet kot brat in vedno tudi zelo toplo, za kar sem vam hvaležen.

Iskrena hvala za zaupanje! Vedno sem dobro sprejet v slovenski skupnosti. Med vami Slovenci sem vedno sprejet kot brat in vedno tudi zelo toplo, za kar sem vam hvaležen. Prav zato bi rad iskreno in iz srca voščil vsem vašim bralcem vesele in blagoslovljene božične praznike in veliko dobrega v letu 2003!

3

ČETRTEK,
5. DECEMBER
2002

GORICA / ZAČETEK NADŠKOFOVEGA PASTIRSKEGA OBISKA

"ODRINI NA GLOBOKO!"

"Odrini na globoko!" so Jezusove besede Petru, ki je po neprespani in neuspešni noči potožil Jezusu, da nista s prijateljem ničesar ulovila, pa čeprav sta vso noč metala mreže v jezero. Prav te besede si je izbral goriški nadškof msgr. Dino De Antoni za geslo pastoralnih obiskov po župnijah goriške Cerkve, ki jih namerava izvesti v naslednjih letih.

"Prišli smo kot narod romarjev v našo baziliko v Oglej, da bi na prvo adventno nedeljo, ko se začne novo liturgično leto, razmislili svoje življenje, predvsem pa Bogu in Materi Mariji zaupali pastoralne obiske, s katerimi bomo skušali skupaj preveriti, koliko smo sami zvesti evangeliju in Bogu," je dejal msgr. Dino De Antoni v oglejski baziliki v nedeljo, 1. t.m., ko je skupaj z okrog 50 duhovniki iz goriške nadškofije daroval mašo ob začetku pastoralnih obiskov.

Pri slovesni maši ob 16. uri se nas je zbralo veliko predstavnikov krajevne Cerkve, da bi prisluhnili našemu nadpastirju, zakaj namerava spoznati krajevno Cerkve v vsaki župniji in v vseh njenih oblikah, vse te odraze krščanske skupnosti povezati, da bi bili v prihodnje še bolj pričevalci Kristusa in evangelija, da bi bili še bolj Cerkve.

Bogoslužje je bilo v treh jezikih goriške nadškofije, se pravi tudi v slovenskem; prav tako petje. Tudi sam msgr. Antoni je nagovoril prisotne v vseh treh jezikih in se med pridigo dotaknil perečih vprašanj krajevne Cerkve, ki jih namerava v prihodnjih letih po župnijah spoznati pogloblje.

"Na kraju prvih apostolov - in med njimi je bil v Ogleju na prvem mestu sv. Marko - smo se zbrali, da razmislimo, če smo zares še krščanska skupnost, ki je zibelka za druge krščanske skupnosti in stvarnosti... Tudi mi moramo, podobno kot Jezusovi ribiči, odriniti na globoko in reči Jezusu Petrove besede: 'Na tvojo besedo bom vrgel mreže!'... Razmisliti moramo naše doživljanje evangelija in dati tudi mi odgovore na vprašanje, zakaj življenje, zakaj je greh, in osmisliti smrt. Odgovor poznamo, odgovor je v Jezusu Kristusu, ki je premagal greh in smrt... Tudi danes se moramo čutiti Cerkve, biti resnična Cerkve, občestvo združenih, ki poslušajo tako človeka kot Boga in obenem tudi ponuja in daje možnosti in odgovore... Po-

FOTOSTUDIO ANDRIAN

novno moramo odkriti življenje in zakramente, ki ne smejo ostati samo obred, pomagati moramo vsem tistim, ki iščejo smisel življenja; začeti moramo od Besede, vse stvarnosti v Cerkvi morajo to storiti; obenem moramo znati poslušati ter oznanjati evangelij... Z nami naj bodo sveta Mati Božja in naši zavetniki!" je v oglejski baziliki dejal nadškof.

Po slovesni maši je goriški nadškof razdelil prisotnim župnikom posebne dokumente, ki jim bodo služili za pripravo na nadškofov obisk. Gre tudi za njegovo pastirsko pismo, tiskano v obliki knjižice v italijansčini in slovenščini, v kateri je na prvem mestu molitev za uspeh pastoralnega obiska. V pismu samem msgr. De Antoni pojasnjuje, da sveti oče vabi Cerkve, naj se ob začetku tretjega tisočletja ozre v prihodnost, da bi pogumno odgovorili na izzive nove evangelizacije in oživili mnogotere darove, ki so prisotni v naših krščanskih skupnostih. Zatem razglablja o stanju naše Cerkve in ugotavlja, da "tudi našo škofijo prizadeva duh sekularizma in verske brezbriznosti". Veseli se, ker je tu odkril bogastvo različnih jezikov, ki je "dragoceno in nedotakljivo znamenje kulturne večplastnosti in zakoreninjenih tradicij," pa

tudi zato, ker je dojel, da je škofija zelo pozorna in občutljiva za nove oblike revščine.

O sami naravi pastirskega obiska je bilo še marsikaj drugega povedanega v četrtek, 28. novembra, na tiskovni konferenci v škofijskem dvorcu, kjer je msgr. De Antoni poudaril, da si srčno želi se srečati z verniki, se pogovoriti z župnijskimi skupnostmi in vsemi organiziranimi stvarnostmi, ki delujejo okrog njih, da bi skupno razmislili, kako bi se soočili z izzivi naše postmoderne dobe. "Krščanska skupnost mora nuditi odgovore na vprašanja, ki si jih postavlja današnji človek," je rekel in dodal: "Zdi se, da je človeku danes tuja religiozna vizija življenja, kot bi bil izključno biološko bitje. 'Ima življenje smisel? Je možno premagati zlo? Temeljna vprašanja se danes skoraj več ne postavljajo. Krščanska skupnost pa ne more biti brezbrizna pred temi izzivi, pred revščino, pred težavami, ki nastajajo pri sprejemanju drugačnih ljudi, jezikov, kultur...' Tudi ko se nas loti obup, je še povedal nadškof, moramo na Kristusovo besedo še enkrat odriniti na globoko in tudi po neuspešni noči še enkrat vreči mreže. "Nimamo veliko stvari, toda to, kar imamo - naše vrednote in predloge -, rade volje nudimo tudi laikom in neverujočim."

Na tiskovni konferenci je spregovoril tudi g. Franco Gismano, odgovorni na škofijskem pastoralnem uradu. Povedal je, da nadškofov obisk noče imeti kakega birokratskega značaja, noče preverjati in preizkušati, ampak želi, da bi se skupno zavzeli in si predočili izzive nove evangelizacije, da bi skupno načrtovali. Zlasti pa želi nadškof spodbujati in potrjevati v veri.

Urednik tednika Voce isontina g. Andrea Bellavite je poudaril, da temelji obisk 90 župnijskih skupnosti, ki bo trajal tri leta, na Drugem vatikanskem koncilu, na smernicah sinode goriške Cerkve in na pastoralnem načrtu Italijanske škofovske konference. Prav iz druge goriške sinode so namreč izšle pomembne postavke zlasti glede mladih, družinske pastoralne in stvarnosti, ki se tičejo trpečih bratov; vse to in drugo bi bilo vredno na pravičen način vzeti v pretres in začeti uresničevati.

SKRIVNOST ZAKONSKE LJUBEZNI

P. MIRKO PELICON

ZAKAJ PISATI DNEVNIK LJUBEZNI

Nekaj misli za zaljubljenca. Prav in dobro je za dva zaljubljenca, da od vsega začetka njunega prijateljstva pišeta neke vrste dnevnik njune ljubezni. Seveda, v vseh ozirih se svetuje v pisanju veliko treznosti: pisati le tisto, kar oseba čuti, da je bistvenega pomena. Takšen zvezek more pomagati predvsem zaljubljeni osebi, da si piše tisto, kar na poti zmeraj večje zrelosti svoje ljubezni odkriva kot pomembno za svoje življenje. Lahko bi ga poimenovali zvezek, v katerem so zapisane dragocenosti življenjske rasti, ki se lahko spremenijo v modrost in ki po dolgem času pričajo o zgodovini ljubezni tiste osebe oz. tiste para.

Kot je zaljubljenost nekaj povsem naravnega in lepega, tako je rast znotraj nje v modrosti prava umetnost. Vodilo k pisanju naj bo biblično počelo. Kakor je Jakob postavil kamen ob spominjanju na vsako pomembno srečanje z Bogom, tako tudi zaljubljena oseba začne odkrivati prve resnične razsežnosti ljubezni, ki raste. Na tak način zaljubljena oseba začne skrbeti za tiste plati življenja, ki jih gotovo osvetljuje življenjska sila ljubezni. Zvezek lahko postane pravi "seizmograf", ki zaznava, kako Kristusovo odrešenje sega v osrčje odnosa dveh zaljubljenčev prek obiskanja te ljubezni.

In v kasnejšem zakonskem življenju takšen zvezek lahko postane izrednega pomena. Ko pride npr. težak trenutek preizkušnje v zakonskem paru, potrnost, dvom, ko pridejo dnevi suše, se mnogi vračajo k zapiskom dragocenih spominov: Ti spomini so pravzaprav zapis tega, kar ta par v trenutku preizkušnje postaja, in sicer svobodnejši v ljubezni. Na začetku, ko se je pisal dnevnik, je lepota najpomembnejših trenutkov naznanjala to, kar se bo izpolnilo. Obljuba in predokus življenjske obljube zakonskega življenja se uresničujeta prek ognja

preizkušenj, suše, dvomov. In kako dobro je, ko otroci zrastejo in pri 12. ali 14. letu vprašujejo starše o njihovi poti! Kako dobro je, če starši lahko črpajo iz knjige spominov!

Zakaj so takšni zapiski dejansko še pomembni? Ker je dobro, da imata oba zaljubljenca zagotovljeno pomoč, kako naj bosta pozorna do sprememb glede samospoznavanja v času, odkar sta se zaljubila drug v drugega. Če se prebujata prava ljubezen, se postopoma prebujata v osebi razne sposobnosti, značilnosti, ki jih prej dotična oseba morda ni opazila. Zaljubljenec in zaljubljenka začneta gledati sebe in drugega s pogledom ljubezni, ki je pogled celote.

Spominjati se na takšne trenutke je torej pomembno, ker vsak doživlja izmenično trenutke, ki so bolj "romantični", idealistični, sanjski ali tolažilni, in trenutke večje potrnosti, celo obupa, ko sproti odkriva svoje omejenosti, sence itd.

Zadnjič sem se srečal s parom, ki je poročen že 26 let. In prav iz knjige spominov sta zakonca osvežila najlepše trenutke življenja. Vprašal sem ju, zakaj to delata prav v tem trenutku svojega življenja. Odgovorila sta mi, ker doživljata neko obdobje "suše". Da bosta laže vztrajala, sta se odločila, da bosta dolivala "zlahčno vodo" lepih spominov, da bo njuna njiva zakonskega odnosa še rodovitna.

Priznala pa sta, da so taki trenutki trenutki posebne milosti, saj rasteta drug do drugega v večji svobodi.

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA OB BOGOSLUŽNIH BERILIH V LITURGIČNEM LETU A

ZLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

BREZMADEŽNA, DRUGA ADVENTNA NEDELJA

*"Adam - človek - kje si?" (1 Mz 3, 9).**"Pojte Gospodu novo pesem" (Ps 98, 1).**"Pričakujemo nova nebesa in novo zemljo" (2 Pt 3, 13).**"Pri Bogu ni nič nemogoče" (Lk 1, 37).*

Odkar pomnimo, imamo opraviti z goro težav. Zlasti nas teži krivda v nas in okrog nas. Strezniti nas bi morale za delo za človeka vredno življenje bolezn, nevednost, brezbriznost, vojne, vstaje, masovne likvidacije, o katerih je človek mislil, da so dokončno iztrebljene in premagane. Toda ni tako. Zgodovina ljudi pozna namreč zopetne padce v barbarstvo.

Tudi Jezus je govoril, da bo hudobija na svetu vedno prisotna, vendar ne bo še konec sveta (Mt 24, 6). Apostol Peter nam v apokaliptični govorici tedanjega časa postreže z grozljivimi prikazi gorja v poslednjih časih (2 Pt 3, 10-12).

Tudi nam se včasih zdi, da bo kmalu konec sveta, ko nemočno gledamo razdejanja potresov in podivjanih voda

ter vojn in lakote kot posledico človeške hudobije ali brezbriznosti.

Pozabljam pa, da zgodovino ustvarjamo tudi mi, a ne le s čudovitimi napori tehnike in razvoja, marveč predvsem z resnico, pravico in ljubeznijo.

Bog pa vedno kliče: "Adam, kje si?" (1 Mz 3, 9). Saj človeka ne prepusti slepi usodi. Človek pa se rad skriva pred Bogom, čeprav se pred njim ni mogoče popolnoma skriti. Človek se izgovarja, vali krivdo na ženo, na družico. Pa tudi Eva zavrača vso polomijo na kačo, kot na edinega krivca za zmedo, ki je pa nastala zaradi ošabnosti in neposlušnosti. Človek bi bil rad popolnoma neodvisen od kogar koli. Posebno Bog se mu zdi odveč. Saj bi namreč sam rad postal Bog. Prevzame se. Tedaj pa spozna, da je krhek, ranljiv. Tudi smešen je postal. Ne zna se več pogovarjati z Bogom. Pred Bogom mu je ostal samo strah.

Toda Bog se zlasti tu izkaže za Očeta: Prvi ga nagovori in blago očita zmoto. Sv. Pavel bo pozneje pisal: "On ostane zvest. Kajti sebe ne more zatajiti" (2 Tim 3, 13).

Bog je vnaprej videl vso našo zgodovino greha, majhnosti. Zato nas je sklenil rešiti po Sinu na križu. A med nepregledno množico grešnih ljudi je videl človeka, drugo Evo, Marijo kot močno, a obenem nežno, verno dekle, polno ljubezni do Boga. Samo nanjo se je lahko zanesel. Zanesel se je na svojo podobo, vso čisto, ki jo je Marija skrivnostno živela. Vsa tiha je bila, prav nič ni na zunaj izstopala pred drugimi dekleti. Toda znotraj je bila vsa sveta, edinstvena. Zato jo je obvaroval strupa ošabnosti zaradi zaslug svojega edinorojenega Sina, ki naj mu postane mati.

Vredna je pred vsemi drugimi trpeti s Sinom pri stvarjenju nečesa popolnoma novega v vsej zgodovini. Sama poje Bogu slavospev za rešitev. Vse življenje se raduje v Bogu, tudi v trpljenju in umiranju Sina na križu (Lk 1, 47 ss; 2, 34 ss). Kar se zdi protislovno: radost in trpljenje!

A tudi apostol Pavel se bo izzivalno obregnil ob smrt: "Smrt, kje je tvoja zmaga? Smrt, kje je tvoje želo?" (1 Kor 15, 54 ss). Z resnico o Brezmadežni je Bog hotel pokazati, kako ni vse v primežu hudobije. Saj je v izvorno krivdo zasedil nekaj novega, čudovitega: novo nebo in novo zemljo.

To je Marija, vsa dobra, vsa Božja od spočetja dalje. Njen zarod, Jezus Kristus, bo strl glavo kači, ki ga zalezuje in rani na peti njega in Cerkve, nas vse.

Kar je Marija od začetka, od spočetja namreč, postane mi pri krstu: Božji otroci, brez madeža greha. A stvarno gledano, moramo računati na stalno zalezovanje s strani hudobnega duha in hudobnih ljudi. Ker smo šibki. Božjo milost, ki smo jo prejeli prav tako kot Marija, čeprav na drugačen način, nosimo v krhkih lončenih posodah (2 Kor 4, 7). Zato lahko tudi pademo, a nismo nič manj ljubljene, zato ker priznavamo, da je vse dobro samo od Boga.

Tudi Marija, ki jo je Bog na poseben način obvaroval vsega hudega, je njegovo delo. Ko jo častimo, častimo Boga. A peti ji smemo iz vsega srca. Prosimo jo tudi za varstvo, za vse milosti.

Strmimo nad Marijino ljubeznijo do najbolj ubogih in kakorkoli grešnih. Marija je vsa lepa, je nova stvaritev, nad katero strmi sam Bog.

BOG, STROG SODNIK ALI USMILJEN OČE?

V župniji Prosek se nadaljuje niz srečanj, posvečen Svetemu pismu. V četrtek, 28. novembra, je domači župnik Jože Špeh povabil mednarodno znanega in uveljavljenega poznavalca Sv. pisma Jožeta Krašovca. Ugledni gost je v proseško župnijsko dvoranico prikladal lepo število ljudi, ki so z zanimanjem sledili njegovim izvajanjem.

Jože Krašovec je govoril na temo Pojem Boga v Stari zavezi, kar je po njegovih lastnih besedah zelo široka tema, osredotočil pa se je na vprašanje, kako se Bog razodeva v Sv. pismu in kako nam to pride do globle v zavest. Rdeča nit celotnega večera, ki se je vlekla tako skozi predavanje, obogateno z branjem odlomkov iz te knjige vseh knjig, kot med razpravo, je bila primerjava med določeno podobo Boga, ki je bila prisotna zlasti v preteklosti, kot strogega in pravičnega sodnika, "ki dobro plačuje in hudo kaznuje", in tisto podobo Boga, ki je kot usmiljeni oče, poln ljubezni in takoj pripravljen odpustiti in pomagati človeku, če je v njem le minimalna želja po priznanju lastnih napak in po spreobrnjenju. Splošno mnenje je, da je v Stari zavezi mnogo bolj prisotna podoba strogega Boga, ki se ga moramo bati, vendar je iz predavateljevih besed izhajalo, da sta tako v Stari kot v Novi zavezi obe podobi pravzaprav uravnoteženi in da je tudi v Stari zavezi veliko bolj poudarjena tista podoba, ki Boga prikazuje kot usmiljenega očeta, ki je pripravljen odpustiti. Krašovec je obrazložil to stališče z ugotovitvijo, da Bog kot stvarnik enostavno ne more dopustiti, da se stvarstvo in človek, ki ju je sam ustvaril, uničita in pogubi. Pogoj za odpuščanje pa je seveda pripravljenost človeka, da pogleda vase, da prizna, da "ga je polomil" (kot se je izrazil predavatelj) in da se spreobrne. Če je v človeku torej le minimalno prisotna kaj pozitivnega, ga Bog ne bo pogubil. Pravzaprav tistega, ki se noče spreobrniti in vztraja v svoji zablodi, Bog ne pogubi, ampak enostavno pusti, da ta človek propade po logiki svojega lastnega dejanja. Predavatelj je nadalje prepričan, da je v človeku vendarle več dobrega kot slabega in da tudi zablode modrijo človeka, da spregleda, da je zašel na stranpot. Zato tudi današnja sekularizirana miselnost ne bo dolgo trajala, saj se bo človeštvo dolgoročno vrnilo k vrednotam. Vsekakor določene "tradicionalne" predstave o Bogu izhajajo tudi iz dejstva, da se je v preteklosti Sveto pismo veliko manj slišalo in manj bralo po cerkvah, medtem ko ga danes poslušamo oz. prebiramo skozi celo cerkveno leto, še več, celo spodbujamo ljudi k temu, da je Sveto pismo treba brati v celoti.

Objavljamo pogovor z inž. Paolom Mascarinom, odgovornim službe CEI za promocijo gospodarske podpore katoliški Cerkvi.

"Živijo v malih vaseh ali pa v velikih pozabljenih predmestjih. Morda zato marsikdo pozabi nanje. Ko je potrebno braniti, branijo. Ko je potrebno napadati, napadajo. Za mnoge so nevidni. Vendar, kdor živi v njihovi bližini, jih prepozna pri zaprtih očeh, ker so zraven tebe v najsrečnejših trenutkih in veš, da lahko računaš nanje tudi v najbolj žalostnih trenutkih.

V svojem življenju pomagajo živeti drugim. Pomagajo živeti duhovnikom."

To so besede, ki spremljajo lepe prizore, ki jih v teh dneh po televiziji ponuja spot Italijanske škofovske konference, posvečen duhovnikom in prispevkom za njihovo vzdrževanje. To je zelo posebna tema, s katero se od leta 1998 sooča Paolo Mascarino, ki je odgovoren za Službo za promocijo ekonomskega vzdrževanja Cerkve.

Zakaj spot za ekonomsko vzdrževanje duhovnikov?

Razlog lahko ugotovimo ravno v začetku spota, ko se poudarja, da "marsikdo pozabi nanje". S tem da se posveti 45 sekund duhovnikom, se želi senzibilizirati javnost o dejstvu, da 38.000 oseb živi med nami in da oznanja evangelij z besedo in dejanji ter živi za druge. Kdo pa misli nanje? Večkrat si katoličani ne postavijo tega vprašanja. Obstajajo ljudje, ki posvečajo prosti čas in prispevajo denar lastni skupnosti in lastnemu prijateljskemu duhovniku. Vendar je duhovnikov v Italiji 38.000 in ne živijo vsi v skupnostih, ki so jih zmožne vzdrževati, tudi gospodarsko. To je dolžnost vseh katoličanov.

ZAKAJ PODPIRATE DUHOVNIKE?

Kaj misli o tem javnost?

Ocena je pozitivna. Življenje duhovnikov, ki je prikazano v spotu kot pomoč v prvi vrsti najbolj potrebnim in kot sodoživljanje najpomembnejših trenutkov v življenju slehernega človeka, je v veliki meri priznано s strani vseh. Strinjamo se tudi, da vsaj enkrat na leto pride sporočilo z namenom senzibilizirati ljudi, naj mislijo na duhovnike.

So duhovniki enakega mnenja?

Duhovniki se strinjajo s pozitivno oceno, ki so jo izrekli laiki, tudi če prosijo, naj se v uradnih sporočilih nikoli ne pozabi postaviti v ospredje temeljno nalogo njihovega poslanstva: oznanjevanje evangelija.

K snemanju spota so bili povabljeni resnični duhovniki. Obstaja kak "zakulisni" dogodek, vezan na snemanje?

Vsi duhovniki, ki so nastopili med snemanjem, niso igrali nobene vloge, ampak so ostali to, kar so. Nekateri so s seboj prinesli brevir in so med odmori molili, pri čemer so pri molitvi večkrat sodelovali snemalci, fotografi in producenti, ki se v nekaterih primerih že dalj časa niso srečali s kakim duhovnikom. Nekateri so tudi zaprosili za spoved. Na koncu snemanja so nekateri tudi ponovno odkrili svojo vero in so se zahvalili Bogu, da so doživljali drugačno izkušnjo, čeprav v ok-

viru svoje običajne službe.

Koliko pa zasluži duhovnik?

Lahko podam tri zelo jasne primere. Komaj posvečenemu duhovniku bo pritalak neto dohodek v višini 715 evrov mesečno, škofu na pragu upokojitve pa 1.138 evrov za 12 mesečin. Duhovnik s 30-letno službo v župniji, ki šteje 5.000 oseb, bo prejemal 893 evrov mesečno.

Kdo odloča o teh dohodkih?

Sistem, ki izhaja iz revizije konkordata iz leta 1984 in ki je v veljavi od leta 1989 (z možnostjo pošiljanja prispevkov za duhovščino na Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovščine), predvideva za vsakega škofijskega duhovnika določeno število točk, od najmanj 80 do največ 141. Vsaka točka velja 10,43 evrov (za leto 2002). Princip je ta, da se nudi pravičen dohodek, enak za vse duhovnike, ki se nahajajo v enakih pogojih.

Kdo pa plačuje duhovnikove dohodke?

Za dohodek župnika mora npr. skrbeti v prvi vrsti njegova skupnost. Nato je treba upoštevati morebitno plačo, ki izhaja iz kake druge službe (npr. poučevanja verouka). Če je bila višja točkovna meja že dosežena, potem za takega duhovnika integriranje dohodka ne pride v poštev. Obratno, da se doseže določeni dohodek, bodo posegli dohodki škofijskih inštitutov za vzdrževanje duhovščine. Če niti to ne bo dovolj, tedaj bo posegel Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovščine z vsoto, ki je potrebna, da župnik prejme dohodek, ki mu pritiče na podlagi točkovanja.

Prispevki za vzdrževanje duhovnikov so namenjeni samo škofijskim duhovnikom, ki delujejo v Italiji?

Ne. Prispevki za vzdrževanje duhovščine so namenjeni tudi vsem t.i. "fidei donum", se pravi vsem tistim 600 škofijskim duhovnikom, ki delujejo v misijonih po svetu.

(PRIPRAVILA MARIA GRAZIA BAMBINO, PREV. IŽ)

SVETNIK TEDNA

5. DECEMBRA

SILVESTER ČUK

SABA (SAVA), OPAT

Med romanjem v Sveto deželo smo februarja 1978 obiskali tudi pravoslavni samostan Mar Saba v spodnjem delu Cedronske doline, v srcu judejske puščave. Prav puščavski kraji okoli Jeruzalema so bili zibelka meništvu v Sveti deželi. Posebno cvetoča doba meništvu so bila stoletja od Konstantinovega miru (313) do arabske zasedbe Palestine (leta 637). Meništvu je veljalo za neke vrste "nekrvavo mučenništvo". Prvi menihi so bili eremiti (samotarji ali puščavniki), ki so se med seboj obiskovali in se občasno med seboj povezovali. Že v 4. stol. pa je prišlo do ločitve: nekateri so bili strogi eremiti, ki so redno bivali vsak zase in so se srečevali le za skupno bogoslužje ob velikih praznikih, drugi pa so stalno živeli v urejenem občestvu (samostanu) in takim pravimo kojnobiti ali cenobiti. Današnji godovnjak sveti Saba (Sava), ustanovitelj samostana, na katerega vrata smo kot romarji potrkali, je spadal med prve.

Rodil se je leta 439 v Kapadociji, gorati pokrajini Male Azije. Ko mu je bilo pet let, sta ga oče in mati izročila v varstvo sorodnikom, sama pa odšla v Aleksandrijo, kamor je bil oče službeno premeščen. Saba je pozneje zbežal v bližnji samostan in se tam pomenil. Ko mu je bilo osemnajst let, je odšel v Sveto deželo. Moral se je dolgo boriti, da je bil sprejet med menihe, kakor je od vsega začetka srčno želel.

Bilo mu je že skoraj trideset let, ko se je smel naseliti v eni izmed celic bližnjih gora sredi puščavskega sveta. Tam je živel po pet dni v tednu, se postil in molil, obenem pa pridno delal (pletel košare). Ko je pet let prebil v svoji tihi celici, je njegov učitelj umrl. Saba se je umaknil v puščavsko divjino ob Mrtvem morju, kjer se je posvetil samo Bogu in tihoti, postu in nepretrgani molitvi. Štiri leta se je Saba potikal po puščavi, ko mu je angel pokazal votlino v zahodni pečini Cedronske doline v puščavi Ruban. Ta votlina je postala pomembna ne le za puščavnikovo življenje, temveč tudi odločilnega pomena za vse palestinsko meništvu. Mnogi bogoiskatelji so prihajali k Sabu in on je vse sprejel. V votlinah na obeh straneh Cedronske doline so nastale preproste celice. Ščasoma se je iz tega razvil največji puščavniški samostan v Palestini, tako imenovana Velika Sabova lavra, ki obstaja še danes.

Puščavniška družina je vedno bolj naraščala in je kmalu dosegla 150 članov. Bogoslužne obrede so ji opravljali tuji duhovniki, ker med puščavniki ni bilo nobenega duhovnika, dokler ni jeruzalemski patriarh podelil mašniškega posvečenju opatu Sabi. Patriarh je Saba postavil za predstojnika vseh puščavniških naselbin in samostanov na območju svetega mesta. Menihi, ki jih je vodil, so se mu pogosto upirali, on pa je kljub njihovi upornosti zanje skrbel. Ustanovil je več novih samostanov. S svojo poduhovljeno osebnostjo je odločilno vplival v verskih sporih tedanjega časa. Nered je posegal v spore in razprtije, zaradi katerih je moral zapuščati svojo ljubljeno samoto.

Nedeljskega jutra 5. decembra leta 532 je prosil za sveto popotnico in se zadnjikrat molil: "Gospod, v tvoje roke izročam svojo dušo!" Svetnikov življenjepisec je njegov pomen strnil v besede: "Saba, zemeljski angel in nebeški človek, modri in izkušeni učitelj, branilec prave vere, zvesti in modri oskrbnik, je svoje talente pomnožil in pridobival moči od zgoraj. Po volji Boga Očeta, v moči Jezusa Kristusa in po navdihnjenju Svetega Duha je obljubil puščavo s trumami menihov."

PRIČEVANJE IZ SVETE DEŽELE

PISMO IZ IZRAELA (13)

TEREZA SREBRNČIČ

V sobi z obema deklicama domuje tudi Nathan, desetletni judovski deček. Tamara, študentka in prostovoljka iz Bel-luna, si zaman prizadeva, da bi ga nahranila. Tekoča hrana leti vsepovsod. A kolega Metju, ki se že leto dni prostovoljno ukvarja z njim, jo tolaži, da je deček večkrat tak in naj se ne muči. Rdečelasi Južnoafričan Metju je res "blaga duša": potrpežljiv, umirjen se zelo zavzeto ukvarja z gojenci. Pa tudi kot kolega je enkraten! Zaupam, da se mu toži po dekletu, ki je v Nemčiji, a zbira prihranke, da jo bo pozimi obiskal.

Popoldan mine precej živahno in naglo, saj peljemo otroke ven in pod oljkami v senci je praznik za vse, ki so pred kratkim obhajali rojstne

dneve. Petja, plesanja in ranjanja je na pretek. Okrog petih ponudimo svojim varovancem čaj, vodo. Sledi večerja, preoblačenje, umivanje zob in ob sedmih so že vsi v postelji. Le Ayat še nekaj rogovili s svojimi didaktičnimi igrami ob postelji, a jo bo že večerna izmena dala spat.

Ain Karem, 6. avgusta 2002 - Na urniku imam "normal", se pravi, da delam od 6.15 do 9. ure in od 15. do 19. ure. Prvi del dneva mine za res hitro, saj moramo opraviti umivanje, hranjenje otrok in jih pripraviti za šolo. Treba je res hiteti, a važna je kvaliteta dela, da npr. očistiš otroku ušesa, mu namažeš kremo na roke, obraz, obrišeš z vlažno krpo mizico na vozičku. Mala Hejdžar, palestinska deklica, je končno dobila svoj voziček

in ji ne bo treba zgolj ležati v postelji. Ko jo nameščam vanj in študiram, kako bom pritrčila pravilno vse trakove, se mi približa Robert in me opominja, da moram vedno pred voziček pritrčiti posebno lesen tablico, na katero deklica nasloni roke. Drugače bi otrok ne sedel dovolj ravno oz. v zanj pravilni drži. Gospod Robert ali kar Robert, kot mu vse osebje pravi, je pravzaprav fizioterapevt in odgovoren v St. Vincentu za vso specialno "opremo": za vozičke otrok, za posebna stojala, na katera pritrdimos male gojen-

ce - zlasti tiste, ki ne hodijo -, da so za pol ure v pokončnem položaju in drugo. Robert je zelo skrben in natančno opravlja svoje delo. Hodi po od-delku, če ni v svojem uradu, in mimogrede nadzoruje počutje malih varovancev. Govori navadno francosko, a tudi hebrejsko in arabsko, saj živi v Izraelu. Sam je zaznamovan s posledicami neke bolezni, saj težko hodi. Ko se med pavzo pogovarjava, pravi: "Vi Italijani niste 'resni', saj pridete sem samo za mesec dni" in se hudomušno smeje. Ob pol treh ga spet srečam na dvorišču, ko odhaja in odpelje domov poln avto ruskih učiteljic, ki so končale svoj delavnik. Veselo pomaha. Dobrota se razdaja, pomislim. Eni odhajajo - drugi prihajajo, saj ravnokar iz parkiranega starega avta stopi hišni zdravnik St. Vincenta. S. Norma ga že čaka na vrhu stopnic, da bosta skupaj pregledala vse gojence in se nato o vsakem

govorila v sestrinem uradu. Doktor je starejši, a vseeno tedensko prihaja na delo v zavod. Verjetno vsakega od otrok dobro pozna, saj že leta tu dela. Prijazen in nasmejan, umirjen, me takoj spominja na to, kar naj bi bil v moji predstavi "jud", saj je nizke postave, obilnejši v pasu, s tipično okroglo čepico na glavi in z naočniki na nosu. Tudi on raje govori francosko z oseb-jem. Če pa je z otroki kaj narobe, ne pokličejo njega, pač pa bolnika prepeljejo v bližnjo otroško bolnišnico.

Popoldne imamo na programu glasbeno urico. Ruska učiteljica glasbe Ela se prismeje v sobo z vrečo na kolescih, polno malih glasbil. S sabo prinese tudi električne orgle. Tako za dobro uro z njo in z otroki prepevamo, plešemo in igramo na različne male instrumente. Najbolj se zabava Rina (na sliki), saj se navsa usta smeje in ob glasbi uživa. Jaz pa tudi!

DALJE

5

ČETRTEK,
5. DECEMBRA
2002

HAYDNOV DOTIK BOŽJEGA

JOŽE ŠTUCIN

Na četrtem koncertu priljubljene cikla *Srečanja z glasbo* v veliki dvorani KC Lojze Bratuž je minulo soboto, 30. novembra, dirigent Mirko Cuderman s Slovenskim komornim zborom in Slovenskim komornim orkestrom izvedel večer sakralnih del Josepha Haydna. Vsebina seveda ni bila izbrana slučajno, nasprotno, Haydnovo globoko religiozno dojetje glasbe in sveta je bilo pravšnje za predbožični čas, za trenutke poglobljene in v božje skrivnosti zazrtega ob-

podobno kot pri Bachu, da je uradno naročilo vedno znal poglobiti in osmisliti v svojem duhovnem svetu; bilo je kratka le zunanji vzgib, ki je sprožil plaz osebnih čustev in spoznanj, pravzaprav znak iz "zunanjega" sveta, ki se je hotel (in moral) udejanjiti skozi skladateljevo govorico. Dirigent Mirko Cuderman je k delu pristopil z izdelanim izvajalskim konceptom. Sakralno glasbo dirigira zadržano, čustva in izbruh pretrane vznesenosti "kroti" do zgladne umirjenosti in se le občasno povzpne tudi na raven "osebnih" čustev. Povedano drugače:

FOTO BUMBACA

dobja. Poleg nekaj krajših del sta nedvomno največ pozornosti vzbudili *Te Deum für die Kaiserin* ter *Missa in tempore belli*. Obe skladbi imata različni izvor. Prvo je Haydn napisal po naročilu cesarice Marije Terezije, drugo pa po "naročilu" svoje duše, ko je zgrozen pričakoval vdor Napoleonove vojske v svojo domovino. Dve različni izhodišči ustvarjanja pa nista bistveno vplivali na opravljeno delo. Vsekakor je bolj osebna in s čustvi globlje prežeta druga, *Missa in tempore belli*, ki je mogoče celo ena najlepših Haydnovih skladb, nikakor pa ne moremo spregledati genialne oblike "Te Deuma", ki visoko presega sicer vrhunsko skladateljevo obrtniško spretnost. Pri Haydnu že velja,

duhovna glasba mu je le vzgib za dialog s svetim, nikakor pa ne izhodišče za promocijo sebe in svoje dirigentske osebnosti. V minimalizmu dirigentskih gibov je pravi mojster. Tako le na oko bi človek pomislil, da je celotna njegova dejavnost le nekakšno taktiranje (nakazovanje vstopov, zaključkov, metruma, rahlih poudarkov...), a učinek polnosti in izvajske poglobljenosti je kljub temu dosežen. Tudi rahla neuravnoteženost nekaterih solistov (posebno sopranistke Rosane Jarm) z dobrim zborom in še boljšim orkestrom nam ni mogla zmanjšati doživetja haydnovske duhovnosti, ki se na nekaterih mestih že "nevarmo" približa velikemu Bachu.

RAZSTAVA EDOARDA PIRUSELA V GRADIŠČU

Pred številnim občinstvom so v petek, 30. novembra, v vinski kleti La Serenissima v Gradišču odprli razstavo slikarja Edoarda Pirusela. Gradeška laguna s svojimi peščenimi zaspji, bujnim obmorskim rastlinjem in zapuščenimi čolni je goriškemu umetniku glavni vir navdiha za njegova najnovejša dela. Ta mikrokozmos je slikarju zatočišče, kraj, kjer se ob odsotnosti človeka lahko ponovno sreča z naravo in se spopade s samim seboj. Kot je poudaril likovni kritik Vito Sutto, ki je predstavil Pirusela dela, je ta obmorski svet tudi svet popotovanja, tako fizičnega kot imaginarnega, razstavljena dela pa predstavljajo vester slikarski zapis tega samotnega iskanja. Pri tem je čoln, ki je prisoten na številnih slikah, ne zgolj sredstvo, pač pa tudi simbol preplute poti.

V razstavljenih delih je slikar zvest realističnemu odslkavanju obmorske pokrajine. Iz slik veje skorajda intimistično razpoloženje, ki predvsem v delih, kjer gradeško laguno zamenja človeška figura, največkrat motiv ženske, ujete ob branju ali počitku, že meji na romantično občutje. Razstava bo na ogled do 11. t.m. **IFŽ**

PREŠERNOVE NAGRADE: VOJTEH RAVNIKAR IN ZLATKO ŠUGMAN

Prešernova nagradjenca za leto 2003 sta po poročanju Slovenske tiskovne agencije arhitekt Vojteh Ravnikar in igralec Zlatko Šugman. Nominiranci za nagrado Prešernovega sklada pa so filmski režiser Jan Cvitkovič, arhitekta Miloš Florjančič in Matej Blenkuš, pisatelj Jože Hudeček, mezzosopranistka Mirjam Kalin, gledališka režiserka Mateja Koležnik, pesnik Andrej Medved, kipar Alen Ožbolt, baletna plesalka Alenka Ribič Laufer, pihalni kvintet Slowind, slikar Žarko Vrezec in skladateljica Larisa Vrhunc. Iz zamejstva torej spet ni nobenega ne med nagradjenimi in niti med kandidati za nagrado Prešernovega sklada.

Prešernova nagrada znaša 3,9 milijona tolarjev, nagrade iz Prešernovega sklada pa 1,3 milijona tolarjev. Nagradjenca in kandidata za nagrado iz Prešernovega sklada je 3. t.m. sporočila predsednica upravnega odbora Perešernovega sklada Meta Hočvar. Podelitev nagrad bo 7. februarja 2003 v Ljubljani, tokrat prvič v Unionski dvorani. Slavnostno prireditve pod naslovom *Poetica Slovenica* pripravlja koreograf Milko Šparemblek.

NA REŠETU

KRČENJE SREDSTEV

Kot zadnjič bom tudi danes vzela za izhodišče svojega razmišljanja odstavek iz intervjuja, ki ga je imel v *Primorskem dnevniku* ravnatelj programskega oddelka Radia Trst A, Igor Tuta, ob odhodu v pokoj. Tako le piše: "Realno krčenje finančnih sredstev iz konvencije, ki je zapadla že pred dvema letoma, onemogoča tudi nadomestne nastavitve osebja: že od l. 1999 ni več stalnih uslužbencev, sredstev za zunanje sodelavce pa je vedno manj, letos za kar 8 odstotkov." V enem samem daljšem stavku je zapopadenih kar nekaj precej hudih problemov, ki otežkočajo delovanje slovenske radijske postaje. Najprej je tu vprašanje, zakaj ne pride do obnovitve konvencije, nato dejstvo, da mest programistov, ki so v zadnjih letih odšli v pokoj, niso zasedli novi, stalni uslužbenci. Tretji negativni podatek je, da se krčijo sredstva tudi za zunanje sodelavce. Ne vem, koliko uslužbencev ima slovenski programski odsek, vem pa, da jih je v zadnjih letih odšlo kar nekaj. Tako smo priča postopnemu krčenju števila stalnega osebja, kar ima za posledico zniževanje nivoja sporedov, ki so ga bili poslušalci vajeni. Upam, da bo stavki tržaškega sedeža RAI, napovedani za sredo, uspelo doseči spremembo tega stanja.

Iz radijskih in televizijskih sporedov bi danes omenila nekaj oddaj,

za katere se mi zdi škoda, da jih v letošnji sezoni nisem zasledila. Pogrešam na primer Katjo Kralj kot voditeljico *Glasbene skrinjice* in oddaj *Musica noster amor*. Katja Kralj skrbi sicer letos za druge oddaje, vendar sta prišla njeno znanje in glasbena kultura dosti bolj do izraza v oddajah resne glasbe, kjer je ni nihče enakovredno nadomestil.

Bojim se, da tudi letos ne bom dočakala televizijske oddaje *Med dvema ognjema*, v kateri so tekmovali dijaki višjih srednjih šol iz Gorice in Trsta in ki jo je pripravljala režiserka Marija Breclj. To je bila ena izmed redkih oddaj, ki je razgibala našo mladino. Kot se Bojan Pavletič v komentarju k televizijski oddaji *Stiki* pohvali, da je torkova športna priloga PD zanimiva za našo mladino, ker v njej najdejo rezultate, komentarje vseh "njihovih" športnih dogodkov, tako so tudi v oddaji *Med dvema ognjema* mladi prepoznali sebe, svoje vrstnike in svoj svet.

Da ne bom samo nergala, česa ni, naj povem, da me je prijetno presenetila ponovna uvedba *Odrpe knjige*, oddaja, ki je v prejšnji sezoni nepričakovano usahnila. Od oktobra do danes so bile sicer na sporedu same ponovitve, a pričakujemo, da se bo po *Podobah iz sanj* odprla kaka nova, še nepoznana knjiga.

NLP

KULTURNA POLITIKA

KRIZA INŠTITUTA ZA SLOVENSKI JEZIK

JAKOB MÜLLER

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, največji od 17 inštitutov Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti in Ljubljani, je v hudih finančnih težavah. V letošnjem letu naj bi za svoje delo od države, zlasti od Ministrstva za šolstvo, znanost in šport dobil 225 milijonov tolarjev (978 000 evrov), to pa je komaj slaba polovica vseh potrebnih sredstev.

Inštitut, ki ima 5 oddelkov: leksikološkega, terminološkega, dialektološkega, jezikovnozgodovinskega in etimološkega ter računalniški laboratorij za izdelavo velikega korpusa slovenskega besedja, se ukvarja s temeljnimi besedoslovnimi in slovaropisnimi deli za področje slovenskega jezika. Izdal je veliki slovar slovenskega knjižnega jezika, slovenski pravopisni slovar, odzadnji slovar slovenskega knjižnega jezika, 3 knjige etimološkega slovarja slovenskega jezika, slovenski papirniški, pravni in planinski slovar ter sodeluje pri izdajanju atlasa slovanskih oziroma evropskih jezikov. Največji tekoči projekti Inštituta pa so: slovar jezika slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja, enozvezkovni slovar slovenskega knjižnega jezika, slovar slovenskih sinonimov, slovenski frazeološki slovar, slovar prekmurkega knjižnega jezika, slovenski tehniški, pravnozgodovinski, geografski, gemaloški, botanični in drugi strokovni slovarji, slovarji slovenskih narečij, slovenski vezljivostni slovar in računalniški lematizacijski slovar slovenskega knjižnega jezika.

Na Inštitutu je zaposlenih 44 sodelavcev in sodelavcev, od teh je 14 doktoric in doktorjev znanosti, 5

magistic in 11 specialistk in specialistov leksikologov.

Po mnenju predstojnice Inštituta za slovenski jezik dr. Varje Cvetko Orešnik je sodelavce glede na zastavljena prepotrebna dela premo, obenem pa se boji, da bo v prihodnjem letu denarnih sredstev samo še za eno tretjino zaposlenih.

Direktor ZRC SAZU dr. Oto Luthar je v intervjuju za *Novi glas* povedal, da je Inštitut za slovenski jezik doslej zmožal vzdržati svojo finančno krizo oziroma ohraniti enako število zaposlenih zaradi načela vzajemne finančne solidarnosti med inštituti Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU ter zaradi sorazmerno dobre prodaje Slovenskega pravopisa 2001. Trenutno finančno stanje Inštituta je manko 30 milijonov tolarjev (130 400 evrov), ki iz meseca v mesec narašča.

Po besedah direktorja dr. Lutharja bi v prihodnjem letu Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport nujno moralo povečati sredstva Inštitutu za štiri raziskovalce slovenskega jezika več, podaljšati financiranja sedanje programske skupine s 17 000 urami in obenem povečati število plačanih ur na 23 000. Hkrati pa je poudaril, da so odločitve Ministrstva za šolstvo, znanost in šport nesorazmerne: od 1600 milijonov tolarjev (6,96 milijona evrov), namenjenih za "ciljne raziskovalne projekte", je Inštitut za slovenski jezik dobil 18 milijonov tolarjev (78 260 evrov), tj. samo 1,13 % sredstev. In to v časih, ko se Slovenija vse bolj približuje vstopu v Evropsko zvezo, v kateri bo slovenski jezik sicer eden od uradnih jezikov, hkrati pa jezik, izpostavljen vrsti uničevalnih pritiskov.

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103, SLOVENSKE ODDAJE (OD 6.12. DO 12.12.2002)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

- **Petek, 6. decembra** (v studiu Anka Černic): Prislunhimo zborovski glasbi: Hubadove priredbe ljudskih pesmi poje Slovenski komorni zbor. - Svetnik tedna: sveti Nikolaj ali Miklavž (6.12.). - Za prijeten konec tedna: slovenska narodnozabavna in zabavna glasba.

- **Sobota, 7. decembra** (v studiu Matjaž Pintar): - Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

- **Ponedeljek, 9. decembra** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni mozaik z Andrejem: slovenska lahka in narodna glasba.

- **Torek, 10. decembra** (v studiu Matjaž Pintar): - Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

- **Sreda, 11. decembra** (v studiu Danilo Čotar) - Pogled v dušo in svet: Mahovi in lišaji - rastlinice pri jasličah. - Izbor melodij.

- **Četrtek, 12. decembra** (v studiu Niko Klanjšček)... - Zvočni zapis. - Glasba iz studia 2.

RADIO OGNJIŠČE, ODDAJE V ADVENTNEM ČASU

V adventnem času bo program Koprškega studia Radia Ognjišče nekoliko spremenjen. Tako vsak ponedeljek med 16. in 18. uro lahko prisluhnete oddaji, ki smo jo naslovili *V pričakovanju*. Oddaje pripravljamo vsi sodelavci radia. Predstavili bomo adventni čas nekoč in danes, duhovno-notranjo pripravo na Božič in zunanjo. Predstavili bomo razne običaje pričakovanja, ki jih je žal čas že zabrisal. V studio bomo povabili tudi goste, s katerimi se bomo pogovarjali o času pričakovanja rojstva našega Gospoda. Tudi v četrtekovih oddajah *Tema tedna* na sporedu med 17. in 18. uro bomo sledili utripu adventnega časa v pogovorih z gosti.

Do novega leta pa ostale oddaje ostajajo nespremenjene. Tako bo v oddajah *Graditelji-Slovinci za slovenstvo*, ki so na sporedu vsako nedeljo ob 10.30, bo Martina Slavec 8. decembra predstavila Marico Naddišek Bartol, pisateljico in urednico prvega ženskega časopisa doma iz Trsta, v nedeljo, 15. decembra, pa pisateljica Vladimirja Bartola.

Želimo vam globoko doživetje adventni čas in prijetno poslušanje Radia Ognjišče.

FORUM KULTURE SLOVANOV

Na Brdu pri Kranju se je v sredo, 4. t.m., sklenilo prvo srečanje ministrov za kulturo slovanskih držav, ki so prišli v Slovenijo na povabilo ministrice za kulturo Andreje Rihter. Ministri so sprejeli izjavo, da vzpodbudijo in okrepijo medsebojno sodelovanje na področju kulture v njenem najširšem pomenu ter sodelovanje evropskih in drugih mednarodnih organizacij. Udeleženci so podprli zamisel, da je sedež Forum slovanov kultur v Ljubljani, njegov namen pa naj bi bil krepitev vseh oblik sodelovanja slovanskih kultur in zaščita kulturnih identitet.

GROTESKNA MASKA NA KLASIČNI PRAVLJICI

IVA KORŠIČ

Kljub vsem znanim skeletnim ranam je Slovensko stalno gledališče stopilo v letošnjo jubilejno sezono, ob 100-letnici dramske dejavnosti v Trstu, z nasmejanim obrazom. V petek, 29. novembra, se je namreč na odru Kulturnega doma v Trstu, katerega pročelje še zmeraj zaman hrepeni po temeljiti obnovi, domači ansambel predstavil s premierno uprizoritvijo znane pravljice danskega pisatelja Hansa Christiana Andersena (1805-1875) *Princesa na zrnu graha*, ki je zaradi priljubljenosti že ponarodela. Seveda ni to bila nikakršna klasična izvedba igrice za otroke, saj je različno,

gledi so še močnejše izstopali zaradi odločnih namazov šminke na obličjih igralcev, ki so za študij in izvedbo predstave porabili veliko energije, pa tudi domišljije. Dodatni groteskni element, ki je bil Freyu v oporo pri pomenski dograditvi pravljice, je igralska zasedba: glavne ženske vloge so namreč zasedli moški. To je v ključnem trenutku pirandellovskega razbiranja resnice in laži učinkovito delovalo na gledalce. Pri tem moramo podčrtati humorno spretnost Gregorja Geča v vlogi "prave" princese. Levji delež je pri celotni odrski sliki imela kostumografka Marija Vidau, ena izmed najboljših - če že ne najboljša - v slovenskem gledališkem svetu, ki

je spet pristopila k sodelovanju SSG. Igralce, telesa katerih je odebelila obloga iz penaste gume (prispevajo dvornega izobilja ali telesa kot sredstva, ki se ga igralec poslužuje za svoje delo?), je oblekla v razkošne, namenoma kičaste kostume, prepolne našitkov in drugih lesketajočih se pritliklin, ki so se ujeli s "košatimi" lasuljami in napolnili scensko-vizualno podobo igre. Le-ta je s premišljenimi osvetlitvami in tehničnimi trikovi razkrila marsikateri magični prizor, kot npr. princesino uspavanje v "padajoči" mesečni srebrnini. Prepohl duhovitosti je pa uverturni prizor, ko iz "tal" - odrskih odprtih - "zrastejo" princese in se predstavijo. Spretno in prepričljivo je izdelana tudi kamelela, na kateri "prijaha" arabska kandidatka pred neodločnega princa (Aleš Kolar) in izbirčno kraljico v burleskni obdelavi Vladimirja Jurca.

Rock opera po Andersenovih motivih je razkošen odrsko-glasbeni spektakel, ki bo omamila tiste gledalce, ki ljubijo tovrstno glasbeno zvrst, in vse tiste, ki v teatru iščejo novosti in neobičajnosti, ter tiste, ki se tudi z ironijo skušajo dokopati do resnice.

NA SLOVENSKEM KNJIŽNEM SEJMU TUDI NAŠE ZALOŽBE

Največja izložba knjig na Slovenskem in obenem tudi največja knjigarna, kar je gotovo letos bil že 18. knjižni sejem v Cankarjevem domu v Ljubljani, je v nedeljo, 1. t.m., zaprla vrata za seboj in več tisoči ljubiteljev slovenske knjige.

Nasvidenje prihodnjic torej in upajmo, da nas bo obiskalo največje slovensko razstavo knjig še več, da bomo tudi prihodnje leto videli na sejmu vsaj štiri tisoč novih slovenskih knjig, ki bodo prišle na dan, da bomo tudi na prihodnjem knjižnem sejmu videli in slišali ponovno veliko slovenskih književnikov in vseh tistih, ki se s slovensko knjigo ukvarjajo, jo negujejo in seveda tudi prodajajo, ne nazadnje kupujejo. Bilo je lepo, kot je lahko le med knjigami.

Videli smo dosti knjig, nekaj smo jih tudi kupili, druge še bomo, veliko pa jih bomo še prebrali.

Zamislili smo se nad žalostnim dejstvom, da je slovenska knjiga izjemno draga za vsakogar, kaj šele za socialno ogrožene ljudi! Nismo pristaši nekega zavzemanja za to, da bi knjiga morala biti za vsak žep, ker vemo, da nekateri knjige tudi na Slovenskem ne cenijo, a smo vseeno mnenja, da bi morala slovenska država imeti bolj dostojanstveno držo do same sebe, do svojega naroda in predvsem pa do slovenske knjige. Knjiga ne bi smela postati, če že ni postala, samo tržno blago, vsaj za slovenski narod to ne sme biti res, ker nas je premalo, da bi se lahko šli neko igračkano svobodnega tržišča še na knjižnem področju!

Slovenski narod bo brez knjige izumrl, kot so izumrli vsi narodi doslej, ki niso več pisali v svojem jeziku.

Štiri tisoč novih naslovov torej, kar je lahko malo, a je po naše za slovensko državo izjemno veliko, saj so med njimi leposlovje, lirika in sodobna slovenska književnost, mladinska in otroška književnost, strokovna in druga literatura. Predvsem pa slovenska beseda v vseh otenkih.

Lepo in dobro je bilo.

Lepo je bilo tudi zato, ker so se na knjižnem sejmu v Ljubljani predstavile tudi naše založbe, med njimi tudi Goriška Mohorjeva družba (na sliki zgoraj), Celovška in Celj-

ska (slika na sredi) in seveda Družina (slika spodaj), ki je s petdesetimi izdanimi knjigami v letošnjem letu gotovo že ugledna založba.

Dobro je bilo, da smo bili zraven, z našimi knjigami in z našimi avtor-

ji, ker nam pisana beseda jamči narodni obstoj tudi v prihodnje, ker smo le s pisano besedo, ki je izdana v naših krajih, živ dokaz, da tu smo in tu hočemo tudi v prihodnje ostati!

JUP

MLADINSKA KNJIGA / NOVI MOJSTRI LIRIKE

VERZI OD DANTEJA DO APOLLINAIRA

Po Katulu, Baudelairu, Borgesu, Lorci, Rilkeju in drugih velikih imen evropske lirike je pri Založbi Mladinska knjiga izšel tretji sveženj *Mojstrov lirike*, ki je po besedah urednika Aleša Bergerja vzporedna zbirka bolj znani *Liriki*, ki jo slovenski ljubitelji poezije poznamo kot zbirko v belo vezanih knjig čiste svetovne lirike. Odlika *Mojstrov lirike* je predvsem v dvojezičnosti: na levi strani izvirnik, na desni slovenski prevod, kar daje knjigam nadahnutost svetovljanstva, poznavalcem jezikov pa ponuja primerjavo med originalnimi in slovenskimi prevedenimi stihmi.

Tretji letnik zbirke sestavljajo pesmi Danteja Alighierija, Johanna

Wolfganga Goetheja, Georgea Byrona, Aleksandra Sergejeviča Puškina in Guillaumea Apollinairea.

"Precej pesmi tretjega letnika *Mojstrov lirike* je v slovenski jezik prevedenih prvič", je po poročanju STA povedal Aleš Berger. Izbor avtorjev in pesmi, ki so primerni za uvrstitev v zbirko, je po mnenju urednika Bergerja omejen na večje svetovne jezike in pesnike, ki so pisali v strogih oblikah.

Ciril Zlobec se je s prevajanjem Danteja začel ukvarjati že zelo zgodaj: po letu 1956 in 1975 je to že tretja izdaja njegovih prevodov, ki pa se, tako Ciril Zlobec, med seboj opazno razlikujejo. "Ker je prevajanje prepe- snjevanje, sem v različnih obdobjih

svojega življenja nianse Dantejeve mladostniške lirike doživljal vselej drugače," je svoj prevajalski odnos do Danteja pojasnil na predstavitvi pesniške bere Ciril Zlobec.

Štefan Vevar, ki je uredil Goethejevo poezijo in se je doslej ukvarjal predvsem s prevajanjem njegove proze, je v Ljubljani dejal, da je za nov izbor spremenil prevod več pesmi, kot se jih je namenil, nekateri pa je v slovenski jezik preliči prvič. Integralni prevod Goethejeve lirike je izšel v petdesetih letih minulega stoletja in od tedaj smo glede *Mojstrov lirike* beležili le ponatise prvotnih prevodov. Ob prevajalcih Franu Albrehtu, Janku Glazerju, Dušanu Ludviku, Lili Novy, Jožetu Udoviču, Josipu Vidmarju in Otonu Župančiču je Vevar še posebej izpostavil "najbolj sveže" prevode Boža Voduška.

Janez Menart, ki je z Byronom povezan že od leta 1975, je v *Moj-*

stre lirike sprva želel uvrstiti le dve Byronovi pesnitvi, ki bi obsegali preko 1.000 verzov, a se je kasneje odločil za širši vpogled v pesnikovo ustvarjanje, kar daje knjigi posebno vrednost.

Puškin je v zbirki prvi pesnik, ki izvira iz slovanskega sveta. Avtor izbora Ivan Verč je na tiskovni konferenci dejal, da je imel olajšano delo, saj so bili prevajalski odnosi med slovensko in rusko poezijo precej bogati. Mile Klopčič je v šestdesetih letih objavil skoraj integralni prevod Puškinove poezije, nekaj novih prevodov pa je za *Mojstre lirike* prispeval Milan Jesih. Ivan Verč pojma "klasika" ne interpretira kot časovni pojem, temveč meni, da gre za mentalni prostor, kjer človek najde samega sebe. V izbor je zato uvrstil vse - od Puškinovih najzgodnejših mladostniških pesmi do tistih, ki jih je napisal tik pred smrtjo.

V slovenskem jeziku sta doslej izšla dva Apollinaireova romana in izbor pesmi *Sonce prerezan vrat*. Poezija, ki jo je pesnik pisal na prelomu 19. in 20. stoletja, se po Bergerjevih besedah deli na tisto, ki je ujeta v stroge, elegične oblike, ter modernejšo poezijo, ki prehaja v prosti verz ali celo likovno podobo. Zaradi že prej omenjenih razlogov je Berger v izbor uvrstil več "tradicionalne" poezije, dodal pa je tudi nekaj novih prevodov pesmi, med njimi tudi tiste, ki jih je pesnik ustvaril v zaporu Sante. Tam je Apollinaire preždel teden dni, ker naj bi kradel iz muzeja Louvre.

Zbirka *Mojstri lirike* je tako bogatejša za šest novih pesniških svežnjev v originalnem in v slovenskem jeziku, bogatejša za šest novih imen svetovne poezije in z njo je bogatejši ves slovenski kulturni prostor.

POMAGAJMO POTREBNIM

MARIO RAVALICO

"Med njegovim ljudstvom... zanje ni bilo prostora v prenočišču." To je geslo lepaka, ki ga je škofijska Karitas želela pripraviti, da bo skozi ves adventni čas dobro viden v vseh cerkvah in v drugih krajih, kjer se zbira krščanska skupnost.

"Prišel je med svoje ljudstvo": to "Jezusovo ljudstvo" smo danes mi; kraj, kjer se je Bog odločil, da bo hodil, živel, se rodil, umrl, se veselil, trpel... smo mi. Kristus se je odločil, da bo med ljudstvom živel normalno življenje, dan za dnem, za kar 30 do 33 let svojega življenja.

Vendar, nam pripoveduje evangelij, zanj in za njegove starše "ni bilo prostora v prenočišču": Jezus doživlja naš vsakdan, ampak tudi krhkost izrednih razmer, ki lahko prizadene vsakega od nas, a ki se večkrat loti tistih, ki svoje življenje živijo težje, ker živijo na robu naše družbe, našega mesta, ki, kot je pred kratkim dejal naš škof, "v sicer razširjenem blagostanju skriva široke plasti trpeče revščine."

Tu ne moremo ne misliti na tisto mamo z dvema otrokoma, ki je morala zbežati od doma v iskanju kraja, kjer bi našla mir, pa ga ne najde. Ali na tisto mlado ženo, ki sta jo nerazumevanje in nasilje s strani tistega, o katerem je zgledalo, da jo ima rad, privedla, ne samo v fizičnem smislu, v določen položaj in ki potrebuje sprejetje, katerega pa najde s težavo, ker v njej upanje zamira. Ali pa na tisti človeški obraz, ki so ga neverjetne življenjske zgodbe iznakazile in ki išče samo razumevanje in topel obrok hrane... In ne moremo ne misliti na številne obraze žensk in moških, ki vsak dan v centru Karitas za poslušanje prosijo za pozornost, poslušanje, razumevanje in večkrat tudi za soudeležbo pri njihovem vsakdanu: gre za potrebo

opravimo nakupe za otroke doma, za poskus preprečitve prekinitve dobave elektrike, za možnost plačevanja najemnine, da se človek ne znajde potem pred grozno odpovedi ali celo administrativnega izгона iz stanovanja.

Seveda so take vsakdanje potrebe prisotne vedno in ne samo v tem času. Vendar v tem liturgičnem času, ki je čas priprave in pričakovanja Boga, ki prihaja, se od vsakega izmed nas in od vseh krščanskih skupnosti zahteva nova in močnejša pozornost ter tudi izrazitejša deleženje naših dobrin s tistimi, ki teh dobrin nimajo.

Zato so vse župnije in ostale skupnosti vabljeni, da v tem adventnem času zbirajo darove naših odpovedi in da jih izročijo v škofove roke na prvi dan leta, med sv. mašo za mir, ki bo ob 18. uri v cerkvi Novega sv. Antona.

Zbrane darove in prispevke bo škofijska Karitas uporabila za pomoč tistim - in teh je zares dosti - ki so v Trstu te pomoči zares potrebni: zbrana sredstva bodo tako rabila za plačevanje računov za luč, za plačevanje najemnin za stanovanje, za nakupe za potrebne družine, za vključevanje v delovno borzo za tiste, ki morajo ponovno najti zaupanje vase in v družbo, za organizacijo službe kopalnic v zavetišču Teresiano, za nadaljevanje možnosti, da streho nad glavo dobijo tudi tujci, ki nimajo nobene pomoči, za pomoč mornarjem na ladjah, ki jih je sodstvo dalo zapleniti, za to, da romom in sintom ne primanjkujejo potrebne stvari, še posebej če imajo otroke, saj se v nomadskih taborih živi v razmerah, ki so pod najnižjo mejo sprejemljivosti, ter za druge potrebe.

Mislím, da se temu pozivu ne more izogniti prav nobena župnija.

ZA VRAČANJE IMEN IN PRIIMKOV

Urad za človekove pravice pri stranki Slovenske skupnosti je pripravil brošuro, katere namen je pomagati vsem tistim, ki bi želeli povrniti v izvirno slovensko obliko poitalijančena imena in priimke in ki trenutno niso še seznanjeni s pravili, ki jih zaščitni zakon, pa tudi okvirni zakon št. 482, na novo uvajata. Pobuda spada v strategijo urada, da se uveljavijo vsa tista pravila, ki jih zakonodajna predvideva glede pravic slovenske narodne skupnosti, tako tistih, ki izhajajo iz zaščitnega zakona oz. zakona št. 482, kot tistih, ki izhajajo iz prejšnjih zakonskih določil in odredb.

Brošura SSK se opira predvsem na 7. člen zaščitnega zakona, kjer je govor o vračanju imen in priimkov v slovensko obliko, posredno tudi na 11. člen zakona št. 482 iz leta 1999, na koncu pa še na zakon št. 114 iz leta 1991. V glavnem gre za vrnitev v izvirno obliko tistih imen in priimkov, ki so bili poitalijančeni na osnovi fašističnih odlokov in zakonov iz let 1926 in 1927; poleg teh pa se vsebinsko brošura nanaša še na tista imena in priimke, ki so bili poitalijančeni brez posebne prefektovega odloka, ter na spremembo osebnih imen, ki so do 31. oktobra 1966 morali biti obvezno v

italijanski obliki. V prvem primeru mora prefektura na zahtevo prosilca vrniti ime oz. priimek, ki ga je svojčas spremenila, v izvirno obliko brez stroškov. Podobno velja za drugi primer, ko je na prefekturo treba nasloviti prošnjo, opremljeno s potrebno dokumentacijo (rojstnim in krstnim listom idr.). Tudi v tretjem primeru je treba vložiti prošnjo na prefekturo s potrebno dokumentacijo: prefektura bo izdala odlok o spremembi imena. V tem primeru gre za vidno izboljšanje stanja, saj je bil ravno postopek spreminjanja osebnih imen ljudi, ki so bili rojeni pred 31. oktobrom 1966, kompliciran in drag, kar pa ni več. Sploh je skupna značilnost vseh teh primerov odsotnost skoraj vsakršnih stroškov. V brošuri se nahajajo tudi osnutki, v italijanskem in slovenskem jeziku, prošnji, ki jih je treba nasloviti na prefekturo.

Izdajanje brošur pa ni dovolj. Pri SSK se zdaj zavzema za koordinirano in kapilarno akcijo po vseh ustanovah in društvih, kjer se zbiramo Slovenci v Italiji, da se zavest o teh možnostih širi in uveljavi. Po mnenju SSK morata tu krovni organizaciji imeti močno vlogo. Kar se slovenske stranke tiče, pa deluje njen Urad za človekove pravice vsak dan od 9. do 12. ure na sedežu v ul. Giacinto Gallina 5 v Trstu.

SKUPINA CANTICUM OČARALA TRŽAŠKO OBČINSTVO

MIRA FABJAN

V okviru praznovanja 130-letnice Glasbene matice iz Ljubljane je prišlo do skupnih podub med Glasbenimi maticami iz Trsta, Ljubljane in Maribora. V sklopu teh kulturnih izmenjav je nastopila v petek, 29. novembra, v dvorani Nemškega dobrodelnega društva iz Trsta Mešana vokalna skupina Canticum iz Maribora. Ta deluje pod okriljem mariborske Glasbene matice od leta 1996 in jo vodi priznani dirigent Jože Fürst. V teh letih se je zbor uspešno predstavil na raznih koncertih in tekmovanjih po Evropi ter dosegel nekaj izvrstnih uspehov. Uvrščajo ga med najboljše slovenske zборе.

V čisto mladem sestavu se nam je 24-članski zbor predstavil najprej z Gallusovima motetoma in tako že na začetku orisal živo sliko, v kateri smo se lahko prepričali o izjemni zborovski kvaliteti. Vokalno čisti in zlit glasovi so nas kot pravi igralci ponesli v pisane svetove zborovske glasbe. V prvem delu smo prisluhnili romantiki z Mendelssohnovim *Die Nachtigal* in nato sledili sodobnejši glasbi. Očarali sta nas ruska ljudska *Neznakomka* J. Falika in *Nataša* neznanega avtorja. Ob koncu prvega dela pa so nas

mladi pevci prevzeli z melodijo iz francoskega sveta skladateljev Lafargeja in Phillippeja *Les boîtes à musique*.

Elegantno izpeljane fraze so pod izkušeno dirigentovo roko dobile svoj čar in pri vsaki skladbi razkrile značaj in vsebino pesmi. Mladi pevci so pozorno, natančno in čuteče podali občutke poslušalcem, da smo lahko uživali in "potovali" z njihovim petjem.

Naslednji sklop koncerta pa je vseboval priredbe iz slovenskega ljudskega izročila, od tržaškega do prekmurskega. Najprej so nam izrekli veselo dobrodošlico z Rožančev *Dober večer*, sledili sta tudi *Kukavca* Vaslija Mirka in *Stoji mi polje* Marija Kogoja. Zaključili so z ekspresivno prekmursko *Zrejšlo je žito* v Suklarjevi priredbi.

Maloštevilna publika je bila navdušena nad kakovostnim koncertom, ki žal ni dosegel odmevnosti, ki bi si jo zaslužil. Tržaška Glasbena matica vabi pevce, pevovodje, dirigente in vse, ki ljubijo petje in glasbo, da se 15. decembra udeležijo koncerta mešanega zbora ljubljanske Glasbene matice, ki bo v cerkvi Sv. Vincencija v Trstu v sklopu božične revije, ki jo vsako leto organizira mešani pevski zbor Jacobus Gallus.

NOV FOTOKOPIRNI STROJ ZA VINCENCIJEVO KONFERENCO

FOTO KROMA

Delovanje Slovenske Vincencijeve konference bo nedvomno zelo olajšal nov fotokopirni stroj Konica, ki ga je tej karitativni organizaciji podarila Zadruga kraška banka. Čeprav je stroj deloval v prostorih SVK že nekaj časa, je slovesna predaja potekala v sredo, 27. novembra, ob prisotnosti predsednika uprave ZKB Dragotina

Daneva, predsednika SVK Alda Stefančiča ter odbornikov te organizacije Mire Bole in Ivana Buzečana. Na kratki, a prisrčni slovesnosti je bilo med drugim poudarjeno, kako bo nov fotokopirni stroj pomagal pri delovanju organizacije, zlasti kar se tiče obveščanja njenih številnih krajevskih sekcij, saj so doslej morali sklepati po

godbe z različnimi fotokopirnimi. Sicer to ni prva podpora, ki jo pri Vincencijevi konferenci prejmejo od ZKB, ki je, je bilo še povedano, sploh blizu zlasti manjšim organizacijam in ustanovam naše skupnosti (društvom idr.), katerim lahko tudi skromen prispevek omogoči preživetje.

MOHORJEVKE V TRSTU

FOTO KROMA

Knjižna zbirka Goriške Mohorjeve družbe za leto 2003 je v četrtek, 28. novembra, doživela tudi svojo tržaško predstavitev. Zbirko so predstavili v galeriji Tržaške knjigarne ob prisotnosti lepega števila udeležencev. Po pozdravu upravnika knjigar-

ne Igorja Starca je prisotne nagovoril tajnik GMD Marko Tavčar, ki je tudi povezoval večer. O tradicionalnem goriškem *Mohorjevem koledarju* sta spregovorila urednik dr. Jože Markuža in oblikovalec Matej Susič. Tokrat je v koledarju prisotnih 55

avtorjev s 60 članki, razpravami, zapisi in pesmimi, bogati pa ga tudi okoli sto slik. Gre torej za zbornik, ki je dokument zamejskega delovanja na kulturnem, verskem, socialnem in političnem področju in ki sloni na zvestobi koreninam, vrednotam in načelom. V zbirki *Naše korenine* je izšla knjiga literarnih spisov Janka Bratine *Dolina in hrib* (oblikoval jo je Pavel Medvešček), o kateri je spregovoril urednik, ravnatelj Bojan Bratina (sicer Jankov pranečak). O zbirki desetih pravljič z naslovom *Kostanjčki* sta spregovorili avtorica Maja Okorn in ilustratorica Paola Bertolini Grudina; prof. Marija Češut pa je predstavila knjigo Pierluigija Bellaviteja *V strugi izbrušeni kamni* (italijanski izvirnik je prevedel msgr. Oskar Simčič, knjigo pa je oblikoval Franko Žerjal).

S 1. STRANI

PELI SO...

"Koliko požrtvovalnosti in predanosti dobremu in svetu, da so v lepem in gradem, v mirnih in burnih časih, v srečnih in nesrečnih urah v zasebnem življenju in v družbi z vsemi gospodarskimi, političnimi in narodnostnimi problemi vztrajali v svojem dragocenem poslanstvu. Peli so Bogu v čast in nam v veselje, da je bila naša molitev globlja in naši dnevi svetlejši", piše dr. Harej, ki opozarja, kako je cerkveno petje v naših krajih in razmerah "znak naše vernosti, a tudi ljubezni do jezika, v katerem pojemo, in do ljudi, ki ta jezik govorijo." Jubilatoma je zahvalo v imenu "oltarnih občestev" izrazil tudi vodja Slovenskega pastoralnega središča kanonik msgr. Marij Gerdol, ki je poudaril pomen zvestobe nadnaravnim vrednotam.

Sicer je nedeljsko revijo Pesem jeseni oblikovalo 13 zborov in pevskih skupin. Spored, ki sta ga povezovala Rossana Paliaga in Marko Tavčar, se je začel z nastopom združenega mešanega pevskega zbora Skala-Slovan iz Gropade in Padrič pod vodstvom Hermana Antoniča. V prvem delu so nastopili še Dekliška mladinska pevska skupina Vesela pomlad z Opčin (Tamara Staneš), združeni MePZ Sv. Jernej-Sv. Florijan z Opčin in od Banov (Janko Ban), MePZ Repentabor (Anton Beden-

FOTO KROMA

čič), cerkveni MePZ Sv. Križ (Albin Verginella), MePZ Lipa iz Bazovice (Tamara Ražem) in Ženski zbor Devin (Herman Antonič). Drugi del so oblikovali Tržaški mestni zbor (Dina Slama), oktet Odmevi iz Saleža (Rado Milič - ta skupina je prvič nastopila na reviji), Ženska skupina Prosek-Kontovel (Marko Štoka), Moški zbor Fantje izpod Grmade (Ivo Kralj), MePZ Mačkolje (Ivo Lešnik) in MePZ Igo Gruden iz Na-

brežine (Adi Danev). Zbori so podali pisan repertoar nemu petju, iskreno čestitamo tudi mi pri Novem glasu

FOTO KROMA

najrazličnejših ljudskih in umetnih skladb, največ izpod peresa Frana Venturinija in Vinka Vodopivca (letos po-

z željo, da bi s svojim zgledom še dolgo bili prisotni med našimi ljudmi.

teka 50-letnica smrti teh dveh skladateljev), pri čemer so nekateri bili tudi zaslužno nagrajeni z navdušenim aplavzom.

Naj na koncu vsem petindvajsetim jubilatoma, ki so v nedeljo prejeli priznanje ZCPZ za zvestobo cerkvenemu in narod-

OBVESTILA

MIKLAVŽEVANJE PRIREJAJO skavti in skavtinja SZSO-TS 1 in 2 v četrtek, 5. decembra, ob 18. uri v nabrežinski župnijski dvorani. Angelčki sprejemajo darila v popoldanskih urah. Toplo vabljeni vsi otroci!

HOSPICE ADRIA Onlus in Slovensko zdravniško društvo vabita na predavanje Zdravila zadnje generacije proti raku in pomožno paljativno zdravljenje. Govoril bo dr. Simon Špacapan, onkolog v centru za zdravljenje rakastih obolenj ter direktor Hospica "Via di Natale" v Avianu. Predavanje bo 6. decembra 2002 ob 20. uri na Opčinah v razstavni dvorani, ki jo je dala na razpolago Zadruga kraška banka. Vljudno vabljeni!

V SOBOTO, 7. decembra t.l., bo v barkovljanskem društvu - v ul. Bonafata 6 - predstavitev Društvenega koledarja za leto 2003 in otvoritev predpraznične sejma. Začetek ob 20.30. Večer bo popestril harmonikar prof. Igor Zobin. Sejem bo odprt v nedeljo, 8. decembra, od 10. do 13. ure ter v ponedeljek, 9., torek, 10., in v sredo, 11. decembra, od 15. do 18. ure.

V NEDELJO, 8. decembra, ob 15.30 bo v škedenjski cerkvi Proslava ob 50-letnici smrti Vinka Vodopivca. Nastopil bo pevski zbor ZCPZ, ki bo izvajal Vodopivčevo mašo pod vodstvom Edija Raceta. Maševal in govoril bo g. Stanko Medvešček, župnik v Kromberku.

SDD JAKA Štoka-Mladinska skupina v sodelovanju z Rajonskim svetom za Zahodni Kras vabi na premiero igre Jeana Tardieua Zaljubljenca v podzemeljski železnici (režija Gregor Geč), ki bo v nedeljo, 8. decembra, ob 18. uri v Kulturnem domu na Proseku.

MOLITVENA URA z mašo za duhovne poklice, mladino in družine bo v Barkovljah v ponedeljek, 9. decembra, ob 18. uri. K udeležbi toplo vabi Slovenska Vincencijeva konferenca v Trstu.

DRUŠTVO SLOVENSKEGA izobražencev vabi na srečanje z raziskovalko Suzi Pertot in skupino mladih, ki bodo razmišljali o problemih narodne identitete in o njeni vzgoji na šolah. Večer bo v Peterlinovi dvorani, ulica Donizetti 3, z začetkom ob 20.30.

VSREDO, 11. decembra, bo ob 20. uri v župnijski dvorani

ni v Nabrežini mesečna konferenca na temo: Krščanska izročila za Božič in druge veroizpovedi. Predaval bo dr. Jože Markuža. Sledita družabnost in ogled videokasete "božične razstave". Vabljeni!

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca v Trstu vabi k čim večji udeležbi pri duhovni pripravi na Božič, ki jo bo vodil g. Jože Špeh in ki bo pri solskih sestrah pri Sv. Ivanu, ul. delle Doccie 34 v Trstu v četrtek, 12. decembra. Ob 16. uri bo sv. maša s premišljevanjem. Sledila bo družabnost.

SLOVENSKO DOBRODELNO društvo v Trstu razpisuje svojo šestnajsto študijsko podporo iz sklada "Mihael Flajban". Podpora bo znašala 1.500 evrov za prvi letnik in 1.250 evrov za vsako naslednje leto, v kolikor bo dobitnik zadostil pogojem pravilnika. Podpora je namenjena visokošolcem, ki so se vpisali na univerzo v akademskem letu 2002/2003. Podrobnejša pojasnila in razpis dobite na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva v Trstu, ul. Mazzini 46, prvo nadstropje, tel. 040 631203, ob četrtekih od 16. do 18. ure. Rok zapade 20. decembra 2002.

IZŠEL JE naš že tradicionalni stenski koledar, "Naš koledar 2003". Posvečen je našima dvema velikanoma, svetniškima kandidatom, prelatu dr. Jakobu Ukmarju in ljubljanskemu nadškofu Antonu Vovku z namenom, da bi ju vsi naši rojaki čim bolj spoznali in več molili za njuno čimprejšnjo pristetje blaženim. Dobi se pri vseh naših dušnih pastirjih, v Trstu v Tržaški knjigarni, v Gorici pa v Katoliški knjigarni.

ZNAMKE VSEH vrst in odrabljene telefonske kartice! Dragi prijatelji misijonov, iskreno se Vam zahvaljujem za pomoč, ki ste mi jo izkazali pri moji akciji, katera se še nadaljuje. Znamke in telefonske kartice še naprej lahko pošljete na moj naslov: Saksida Franc, ulica Biasoletto 125 Trst-Trieste, Italija. Obenem pa Vam voščim in želim srečen božič ter obilo blagoslova in božjega varstva v novem letu 2003.

DAROVI

ZA SLOVENSKO Vincencijevo konferenco v Barkovljah: v spomin na prof. Valentina Inzka daruje N.M. 20 €; E.D. daruje 50 € (za Karitas v Ajdovščini).

IN MEMORIAM

EGIDIJ PIPAN

Nenadoma je skoro brez slovesa odšel Egidij Pipan, sin ene najstarejših mavhinjskih družin. Narodno zaveden, amaterski pesnik, izrednega spomina, saj je ob vsaki priliki lahko odrecital Gregorčiča, Prešerna in priljubljene poezije drugih avtorjev. Po opravljeni maturi na takratni realni gimnaziji v Trstu se je po raznih delovnih izkušnjah zaposlil kot knjižničar občinske knjižnice v Nabrežini. Kljub močni postavi pa je bilo njegovo zdravje zrahljano, zlasti po cestnem incidentu, ki ga je zelo prizadel. Po upokojitvi si ga vedno redkeje srečeval in vtis si imel, da se je vedno bolj zapiral sam vase, dokler se ni dokončno poslovil.

Pogrebno sv. mašo je vodil dr. Markuža, nekdanji mavhinjski župnik, ob lepem številu prijateljev in znancev, ki so se od njega hoteli posloviti, v slovo so mu zapeli Fantje izpod Grmade, župnik pa se ga je spomnil z lepimi besedami kot človeka, ki je, kot narodnjak, lahko za zgled marsikomu.

Bratu in sestram ter njihovim družinam izrekamo občuteno sožalje.

NK

NOVA PREDSTAVA GLEDALIŠKEGA VRTILJAKA

SNEŽNA KRALJICA IN SV. MIKLAVŽ

Golo naključje ali ima Andersenova 200-letnica rojstva kaj pri tem? Dejstvo je, da sta v Trstu prejšnjo nedeljo skoraj istočasno potekali uprizoritvi dveh pravljic, ki ju je v letih 1835 in 1844 napisal eden najbolj znanih pravljicarjev vseh časov, Danec Hans Christian Andersen: *Princeska na zrnu graha* v obliki rock opere za odraslo publiko v SSG-ju, *Snežna kraljica* v priredbi Ferija Lainščka za mlajšo.

V Marijinem domu v ul. Brandesia 27 je bilo na vrsti četrto sezonsko srečanje Gledališkega vrtiljaka, na katerem je nastopil vsakoletni svetoivanski gost Lutkovno gledališče Maribor. 158 let stara pravljica je zaživela na Rotovškem trgu v Mariboru 24. februarja letos v režiji priznane slovenske lutkovne oblikovalke in predavateljice lutkovne kulture, plastike in scenografije na Pedagoški fakulteti v Mariboru Brede Varl, ki si je zamislila tudi tokratne lutke. Bistven doprinos k ustvarjanju magične atmosfere so dodali še nežni songi mladega koroškega glasbenika Edija Oraže, ki se s komponiranjem scenske

FOTO KROMA

glasbe ukvarja od leta 1993, ter scena Slavka Rakuše Slavica, lutkovnega tehnologa pri LGM-ju od leta 1986. Glavni junaki pa so bili takrat in 1. decembra spet lutkarji sami: Petra Caserman (babica, snežna kraljica, princeska, razbojnikova žena, cvet, krokar), Metka Jurc (Gerda, cvet, krokar), Maksimiljan Dajšman (dedek, princ, razbojnik, čarovnik, cvet, krokar) in Danilo Trstenjak (Kaj, čarovnica, cvet, krokar).

Dovolite kratko in morda naivno vprašanje: ali sta lahko

sporočilnost in problematika Andersenovih pravljic aktualna in dojemljiva tudi za otroke, ki živi v dobi interneta, prenosnih telefonov in play stationa? Odgovor se glasi: nedvomno, saj so njegove zgodbe sicer prepešene, a vendar podoba resničnosti in ne le izmišljene sanje. Z občutkom za lepo in pravo nam še danes pomagajo razumeti svet v svoji pisanosti, čeprav so se življenjske razmere krepko spremenile. Andersenove pripovedi vzbujajo v bralcu (oz. gledalcu), ki se jim približa z otroškim srcem, strpnost in sočustvovanje z bližnjim, vrednote, ki so dragocene za mlado in staro. Nedeljska *Snežna kraljica* (sicer Lainščkova različica danskega originala) ali oda prijateljstva in požrtvovalne ljubezni je bila torej primeren uvod v pripravo na bližajoče se božične praznike.

Pred občinstvo sta po zasluženem aplavzu stopila še sv. Miklavž in njegov angelški pomočnik, ki sta tako kot vsako leto v adventnem času in po naročilu Zadruga kraške banke obdarila vse pridne otroke, kar se jih je zbralo. In bilo jih je res veliko!

(AL)

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

PRISRČNO VABLJENI NA PRVI PESNIŠKI VEČER SEZONE 002-003!

ANDRAŽ POLIČ

BRLOG BESED

Ob pesniku bosta nastopila igralca Lučka Počkaj in Gregor Geč

V petek, 6. decembra, ob 20.30 v Kulturnem domu v Trstu.

VSTOP PROST!

9

ČETRTEK,
5. DECEMBRA
2002

AVTOBUS POVEZUJE GORICO IN NOVO GORICO

“V NAŠIH GLAVAH MEJA NE OBSTAJA VEČ!”

FOTO BUMBACA

V soboto, 30. novembra, je bila vzpostavljena redna avtobusna povezava med Gorico in Novo Gorico. Zaslugo za to pridobitev, ki je po mnenju nekaterih zgodovinskega pomena, imajo občinski upravitelji v obeh mestih, predsednik goriške pokrajine Giorgio Brandolin, pokrajinski odbornik Marko Marinčič in seveda mešana slovensko-italijanska komisija za sodelovanje med obmejnimi območji Slovenije in Italije. Na novi medmestni avtobusni progi vozijo sodobni avtobusi družbe za avtobusni promet in turizem Aurigo v Novi Gorici ter družba APT v Gorici. Proga je dolga sedem km. Vožnja z avtobusi bo en mesec brezplačna.

Avtobusi vozijo vsako uro, od 8.10 pa do 20.10. Njihovi končni postajališči sta na avtobusni postaji v Novi Gorici in na ploščadi pred železniško postajo v Gorici. Vozi la državno mejo prečkajo na mejnem prehodu za maloobmejni potniški promet na

Erjavčevi ulici oz. v ulici San Gabriele, kjer se sicer Nova Gorica in Gorica neposredno dotikata. Carinski pregled potnikov in pregled prepustnic (le-te bodo ostale edini dokument, ki na tem prehodu dovoljuje prestop meje), naj bi trajal kvečjemu pet minut.

Novo avtobusno progo, kakršne nimajo nikjer v Evropi, so 28. novembra predstavili na časninarski konferenci v družbi Aurigo. O njenem pomenu in podrobnostih avtobusne povezave so govorili nekdanji župan mestne občine Nova Gorica Črtomir Špacapan, goriški župan Vittorio Brancati, odbornik goriške pokrajine Marko Marinčič, predsednik uprave družbe Aurigo Aleš Hrast in Paolo Polli, predsednik družbe za avtobusni promet APT iz Gorice. Brancati je v pogovoru s časnikarji izrekel pomembno in aktualno misel, namreč, “da državna meja med Italijo in Slovenijo v naših glavah ne obstaja več”.

M.

MARIJA PELICON, PRIČA SVOJEGA ČASA

V SPOMIN NA VELIKO SOVODENJKO (2)

REMO DEVETAK

Zanimivo je, kako je ga. Marija Pelicon spoznala skladatelja Vinka Vodopivca in bila desetletja v stalnem stiku z njim. Povedala je: “Že pred prvo svetovno vojno sem kot otrok pela v cerkvenem zboru, ki ga je vodil duhovnik, vikar Angel Čargo (sovodenjska cerkvena skupnost je bila takrat vikariat). Zaradi izrednega posluha me je g. Čargo povabil k sebi na učenje harmonija. Gospod vikar je tudi uredil, da sem po njegovi smrti učenje nadaljevala pri prof. Lojzetu Bratužu, ki je tako postal moj drugi učitelj harmonija.

Pred smrtjo mi je g. Čargo izročil cerkveni zbor in mi rekel: ‘Sposobna si, da vodiš zbor. Ko boš kaj potrebovala, se obrni na g. Vinka Vodopivca v Kromberg.’ Takrat sem imela 18 let. Pred prvo svetovno vojno in po njej - v

času cerkvenega upravljanja vikarja Čarga - je bil vaški cerkveni zbor mešani. Zaradi večkratnih fantovskih (med temi so bili tudi “cerkveni” pevci) pevskih nastopov pod oknom župnišča je vikar tem pevcem prepovedal vstop na cerkveni kor. Na vaje sem hodila k profesorju Bratužu na dom v Gorico (stanoval je v ulici, ki se je takrat imenovala “via Stretta”). Oktobra 1930 ga je škvadrstična tolpa tako pretepla, da se je moral zateči v bolnišnico. Ko sem ga obiskala v bolnišnici, je bil vidno zadovoljen.

V božičnem času, 27. decembra 1936, v Podgori, takoj po maši, so ga fašisti peljali na svoj sedež in mu dali piti umazano tekočino strojnega olja in bencina. Po skoraj dveh mesecih hudega trpljenja je 16. februarja 1937 umrl v goriški bolnišnici.”

DALJE

POD NAŠIMI ZVONIKI

ŠTANDREŽ PO PRAZNOVANJU

DANIJEL DEVETAK

Naše župnije in župnišča so kraji, kjer se naši ljudje srečujejo, družijo, snujejo in uresničujejo načrte za versko in družbeno življenje. Zato začnemo niz krajsih pogovorov z našimi župniki, da bi ujeli “utrip” teh živih skupnosti. Tokrat smo se pogovorili z g. Karlom Bolčino, ki že deset let opravlja svoje poslanstvo v Štandrežu in torej že dela prve obračune svoje službe. Skupno z njim smo tudi povzeli sporočilo glavnih pobud, ki jih je župnija sv. Andreja ap. priredila ob praznovanju zavetnika sv. Andreja.

Pomemben formativen dogodek je gotovo bila t.i. lectio divina, ki jo je prejšnji četrtek vodil goriški nadškof. Nam lahko poveste, kaj sploh je lectio divina?

Lectio divina je poslušanje božje besede, spremljanje premišljevanja božje besede, premišljevanje božje besede in njena molitev. Ponavadi se izbere odlomek, ki ga nato voditelj razloži ter uvede ljudi v premišljevanje odlomka. Gre za bogat molitveni in duhovni trenutek, ki je prišel med vernike zlasti po Drugem vatikanskem koncilu. Nastal pa je problem: ljudje, ki nimajo vsaj osnovnega znanja in ki niso uvedeni v branje in premišljevanje božje besede, težko razumejo Sveto pismo. Božjo besedo je sploh težko brati, če nimaš predhodnih navodil. Msgr. De Antoni je prvič vodil tako srečanje v naši cerkvi, kar nas veseli.

Poseben večer ste posvetili družbeni rani, ki vse bolj skeli tudi med nami, mamilom...

Do zamisli je prišlo spomladu, ko smo se pogovarjali poveljnik orožniške postaje, vaški zdravnik in jaz o mladih. Mamila se pri nas vedno bolj širi.

Zadali smo si nalogo, da bi kaj naredili za mlade, še zlasti pa za njihove starše. Ko sem začel načrtovati praznovanje zavetnika, se mi je zato zdelo primerno, da bi vanj vključil tudi to tematiko. Na večeru so se v bistvu pogovarjali dr. Bernard Špacapan, vodja zdravstvene ustanove, ki se ukvarja z odvisnostmi, dr. Giorgio Tavčar kot družinski zdravnik in pomočnik poveljnika krajevne orožniške postaje Remo Rampatti. Številni udeleženci so pokazali, da smo zadeli v črno. Ugotovili smo, da je zadeva resna, da so mamila postala nekaj običajnega še zlasti pri športu, kjer dajejo poživila, da bi bili bolj učinkoviti, da zdravstvena ustanova pomaga že 11 oz. 12-letnim mladim, da ima ista ustanova skoraj 400 oseb na zdravljenju. Ko bo padla mreža, bo postal problem zelo verjetno še bolj občuten, saj je stanje v Sloveniji zelo pereče.

Krona praznovanja je bila nedeljsko slavlje, ko ste imeli v gosteh beografskega nadškofa msgr. Stanislava Hočevarja, ki je s svojim krepkim nastopom in besedo očaral ljudi...

Prijetno me je presenetilo število udeležencev pri vseh treh nedeljskih mašah. Nadškof Hočevar je bil z nami zelo prisrčen. Pri maši je izrazil navdušenje in presenečenje, da obstaja tu tako živa župnijska skupnost. Vesel je bil otrok, ki so delali adventne vence, birmancev, ki so razložili pomen vencev, pohvalil je pevce za lepo petje.

V nedeljo zvečer ste ponudili tudi lep glasbeni dogodek.

Letos smo se odločili za instrumentalno glasbo. Na orglah je nastopila Polona Gantar, učenka Angele Tomanič, doma iz Zavrataca nad Idrijo, ki končuje študij na Dunaju. Njen

del koncerta je bil zelo dober; igrala je manj znane orgelske skladbe Bacha in Brahmsa. Drugi del koncerta je obogatil trobilni kvintet orkestra slovenske policije, ki je s sakralnimi skladbami Pachelbela in drugih zlasti angleških avtorjev zelo lepo izpadel. Naša cerkev je zelo akustična in primerna za orgle in trobila. Poslušalci so bili zelo zadovoljni.

Je torej vaša župnijska skupnost živa?

Imamo celico rednih in dejavnih vernikov, nato širši krog občasnih vernikov, pa še ljudi, ki se ne vključujejo v to skupnost. Z drugega zornega kota sestavljata štandreško skupnost, ki šteje okrog 2.200 ljudi, slovenski in italijanski živelj. Naši slovenski ljudje na splošno vedo, da je Štandrež njihova fara. Starejši Italijani, ki so prišli sem po drugi vojni, se v začetku niso vključili v to skupnost, ker so imeli v bližini italijansko faro; v zadnjih letih postopno čutijo našo župnijo za svojo, čeprav se zavedajo, da je to prvobitno slovenska fara. To dejstvo spoštujejo. Priseljenci novejših dobe pa skoraj povsem obiskujejo druge fare, tiste, od koder izhajajo. Nedeljnikov imamo okrog 25-30%; to je zame kar veliko število.

Čutijo ljudje cerkev oz. župnišče kot svoj dom?

Cerkev ni nikdar prazna; vedno je v njej kdo. Ljudje se dobro počutijo v njej. Župnijski dom obiskuje vsako soboto približno 60 otrok, med tednom imamo dve skupini odraslih po 10-14 udeležencev, pevski zbor ima vaje itd.; enkrat na teden prihajajo upokojenke in ves dom počistijo. V župnišču imam urnik, a ljudje prihajajo ob vseh urah; tega sem vesel.

Kaj pa mladi?

Štandrež ni izjema. Kar se tiče verskega življenja, imamo praznino. Društvo je sicer tudi most med ljudmi in cerkvijo. Ko predlaga kulturne dejavnosti, mladi še še pridejo; ko pa predlaga kaj verskega, mladih ni. Najbolj me boli, da lanskimi birmancev - z eno samo izjemo - ni več v cerkev. Sprašujem se, kje sem pogrešil, česa nisem znal dati. Duhovniki se temu vprašanju premalo posvečajo, postali smo apatični. Sicer pa zaupam v božjo previdnost. Znamenje upanja pa je, da imamo tudi v letošnjem adventu misijonska središča v osmih naših družinah.

Med slovenskimi župnijami v naši nadškofiji, verjetno tudi v zamejstvu, smo izjema, ker imamo župnijski verouk, ki ga otroci začnajo obiskovati v drugem letu osnovne šole, končajo pa z birmo. Nato imamo, če se le da, mladinske skupine. Počasi vidim, da se to obrestuje, in upam, da se bo še. Vesel bi bil, ko bi videl pri maši naše družine; sicer vidim otroke, mame ali očete, nikdar pa celih družin, kakršne sem nedavno videl pri sv. Ivanu v Gorici.

Po desetih letih opažam, da lahko svoje dosedanje delo začnem podirati, ker postajam preveč domač in neobjektiven. Če bi bilo možno, bi bil čas za zamenjavo župnika. V času pastirskih obiskov ima naš škof namen pregledati in urediti stanje duhovščine. V novih časih moramo biti pripravljeni sprejeti nove izzive, žrtve in spremembe podobe župnije.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

KNJIGA O ŠTANDREŠKIH DUHOVNIKI

FOTO BUMBACA

Prosvetno društvo Štandrež je v petek, 29. t.m., na dobro obiskanem kulturnem večeru v dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu predstavilo knjigo dr. Damjana Paulina *Štandreški duhovniki Andrej Marušič, Josip Kosovel, Jožef Žorž - gojitelji naših korenin*. V knjigi, ki jo je natisnila Grafica Goriziana in ji je naslovnico oblikoval dr. Dimitrij Brajnik, je avtor prek orisa življenja in dela treh duhovnikov, ki so v minulem stoletju in pol globoko posegli v družbo in življenje znane slovenske vasi pri Gorici, opisal tudi prva zavedanja slovenske narodne identitete na najbolj zahodni jezikovni in etnični meji Slovencev, njihov boj za uveljavitev v dunajskem parlamentu ter boj za obstanek slovenske narodne manjšine, ki se je začel pod fašizmom in se nadaljuje tudi danes.

Knjigo in delo dr. Damjana Paulina je po nastopu mešanega pevskega zbora iz Štandreža, ki ga je vodil David Bandelli, predstavila prof.

Lučana Budal, ki je dodobra razčlenila vlogo treh štandreških duhovnikov.

Andrej Marušič (1828-98) je bil gotovo eden tistih primorskih duhovnikov, ki so v Štandrežu temeljito spremenili podobo vasi, saj je opisoval prebivalstvo ter ustanovil šolo in vaško knjižnico. Postal je eden najbolj uglednih duhovnikov ter slovenskih kulturnikov tedanje

dobe na Goriškem. Njegova sta tudi prva dva slovenska časopisa v Gorici, in sicer *Domovina* in *Umni gospodar*, veliko pa je storil predvsem na narodnostnem področju.

Josip Kosovel (1858-1949) je bil duhovnik, ki je štandreško slovensko skupnost vodil skozi težke čase prve svetovne vojne, mračnega obdobja fašizma in skozi drugo svetovno vojno. V skoraj 50 letih de-

lovanja v vasi je kljub fašističnim pritiskom na slovenski narod uspel ohraniti slovensko vas. Dvakrat je zaradi vojne razdejanja na novo pozidal cerkev, po prvi svetovni vojni tudi osnovno šolo.

Jožef Žorž (1915-97) je v Štandrežu kot duhovnik deloval skoraj 50 let. Tudi on je okusil fašistično preganjanje in je v slovenski vasi deloval v času, ko je Štandrež nasilno izgubljal zemljo na račun širitve mesta in obrtne cone.

“V Štandrežu se je v minulih 150 letih sicer rodilo več kot 20 duhovnikov, vendar so Marušič, Kosovel in Žorž gotovo najbolj zaslužni, da je Štandrež še danes slovenski. Tudi pri cerkvenih oblasteh so z veliko muko dosegli, da smo postali župnija. V naši vasi pa so ustanovili tudi vse, kar imamo na področju kulture še danes; od šole do knjižnice, dvorane itd. Prav zato lahko upravičeno rečemo, da so bili gojitelji naših, slovenskih korenin!” je še povedal dr. Paulin.

SCGV KOMEL / PETO SREČANJE Z GLASBO

DUO KULEŠOV-RUCLI

Peti abonmajski koncert Srečanj z glasbo bo predstavil dva solista, in sicer Viktorja Kulešova (na sliki levo) iz Sankt Peterburga in pianista Andreja Ruclija (na sliki desno) iz Čedad. Viktor Kulešov se po nekaj letih ponovno vrača v Gorico oziroma v Italijo, kjer bo v duu z domačim pianistom odigral vrsto koncertov.

Duo bo poleg klasičnega koncertnega programa, v katerem je tudi znana Tartinijeva sonata *Il trillo del dia-*

vo, predstavil tudi dva ruska skladatelja, in sicer Šostakoviča in sodobnega, manj poznane Valerija Arzumanova. Andrea Rucli je priznan pianist iz naših krajev z zelo aktivno koncertno dejavnostjo predvsem z različnimi komornimi skupinami in orkestri, sicer pa profesor na konservatoriju v Milanu. Koncert bo tokrat v prostorih Pokrajinskega muzeja na Goriskem gradu, v petek, 6. decembra 2002, ob 20.30.

KONCERT ZDRUŽENJA MUSICA SENZA FRONTIERE

V nedeljo, 8. decembra, ob 20. uri bo v goriški stolnici koncert, ki ga kot božično voščilo poklanja Društvo Musica senza frontiere iz Gorice. Nastopila bo skupina *I solisti filarmonici italiani*, ki je priznana kot ena najpomembnejših godalnih skupin na mednarodni ravni. Za sabo ima nešteto nastopov v najprestižnejših glasbenih centrih po celem svetu.

Na nedeljskem nastopu bodo godalci izvajali dela iz klasičnega repertoarja Corellija, Vivaldija in Mozarta. Vstop prost.

DRAMSKA DRUŽINA V SOVODNJAH

Igralci dramske družine iz Števerjana so po polletnem premoru stopili zopet na oder. V nedeljo, 24. novembra, so v Kulturnem domu v Sovodnjah uprizorili kriminalko Agathe Christie *Zločini na otoku*. Skoraj polna dvorana je zbrano in z zanimanjem spremljala igro. Igralci so v režiji Sergija Ferrarija ustvarili napeto in hkrati zabavno vzdušje, ki je trajalo vse do zaključnega razpleta kriminalke. Gledalci so na koncu predstave z burnim aplavzom nagradili nastopajoče. Gostovanje se je končalo z zakusko v prijetni družbi sovedenjskih prijateljev.

PREJELI SMO

INFORMACIJE O LICEJSKEM POLU

V zadnjih letih doživljamo na šolskem področju korenite spremembe. Situacije se hitro spreminjajo in kdor ni soudeležen pri administraciji, ne more razumeti oz. takoj osvojiti teh sprememb. Zadnje čase v časopisih in revijah, pa tudi po radiu, označujejo našo šolo kot pedagoški licej, drugič kot družboslovni in znanstveno tehnološki, še vedno smo "učiteljske", čeprav so bila vsa učiteljska ukinjena že marca leta 1997, marsikdo pa se sprašuje, kam spada klasični licej, ki ga skoraj v nobenem mediju ni zaslediti. Namen tega pisma ni iskanje krivca, ker ga ni; želim samo dati, upam na čim jasnejši način, nekaj informacij o šoli, ki s splošno oznako "licejski pol" deluje, poleg tehničnega in strokovnega pola, v šolskem središču v ulici Puccini. Starši in dijaki naše šole se namreč pritožujejo zaradi netočnih informacij o njihovem statusu, v kratkem pa se bodo morali nižješolci odločiti za vpis na višjo šolo.

Klasični licej P. Trubar in Državno učiteljske S. Gregorčič sta bila v šolskem letu 1999/2000 združena v **Državni združeni izobraževalni zavod druge stopnje s slovenskim učnim jezikom Trubar-Gregorčič** (Istituto statale unificato di istruzione secondaria di secondo grado in lingua slovena Trubar - Gregorčič). Klasični licej P. Trubar je bil priključen Državnemu učiteljsku S. Gregorčič, zato je uradni žig šole **začasno** ostal okrogli uradni žig z nazivom Državno učiteljske s slovenskim učnim jezikom (Istituto magistrale in lingua slovena), čeprav so bila štiri-letna učiteljska ukinjena že

marca 1997. Namesto njih je takratno Ministrstvo za šolstvo (Ministero della pubblica istruzione - MPI), sedaj Ministrstvo za izobraževanje, univerzo in raziskovanje (Ministero per l'istruzione, l'università e la ricerca - MIUR), dalo ukinjenim učiteljskem možnost eksperimentiranja **liceja družbenih ved** (liceo delle scienze sociali). Proforski zbor bivšega učiteljske je, iz povsem razumljivih razlogov, moral sprejeti to ponudbo; šel je celo prek te edine možnosti in uvedel tudi eksperimentiranje **znanstveno tehnološkega liceja** (liceo scientifico tecnologico). **Že prej**, v šolskem letu 1989/1990, je **premalokakovostno štiri-letno učiteljske spremenil v petletni pedagoški licej**.

Trenutna situacija licejskega pola je torej naslednja:

Naziv šole: **Državni združeni izobraževalni zavod druge stopnje s slovenskim učnim jezikom Trubar-Gregorčič**. Uradni žig: **okrogli uradni žig z napisom Državno učiteljske s slovenskim učnim jezikom**. (Žig bo dobil nov naziv, ko bo končno stekla že toliko let obljubljena reforma šolskega ustroja).

Smeri, ki trenutno delujejo na šoli: 1) klasična gimnazija in licej, 2) licej družbenih ved, 3) znanstveno tehnološki licej, 4) pedagoški licej (deluje samo peti in zadnji razred te eksperimentalne smeri).

Kot zaključek želim poudariti, da nimam namena odgovarjati na morebitne komentarje in ugovore v zvezi z izbirami, ki jih je svoj čas opravil proforski zbor ob uvažanju novih izobraževalnih smeri.

RAVNATELJICA
PROF. MAJDA SFLIGOJ

OBVESTILA

SPOMLADANSKO POTOVANJE z Novim glasom. Zaradi povpraševanja po našem spomladanskem potovanju obveščamo, da načrtujemo prihodnje leto potovanje v Provanso, v južno Francijo, od 22. do 30. aprila. **Vpisovanje se bo začelo januarja. Potovanje bo z avtobusom.**

"OH, ŽE prišel bo med nas, dragi ljubi svet Miklavž..." V Sedejevem domu v Števerjanu ga bodo otroci pričakali z igrico *Miklavž za vse čase* v petek, 6. t.m., ob 19.30.

KULTURNO DRUŠTVO Sovodnje in Zveza slovenskih kulturnih društev vabita na proslavo 20-letnice delovanja vokalne skupine Sovodenjska dekleta, ki bo v soboto, 7. decembra, ob 20.30, v Kulturnem domu v Sovodnjah.

SVET SLOVENSkih organizacij sklicuje v četrtek, 12. decembra, ob 20. uri v dvorani pevskih zborov v Devinu izredni občni zbor zaradi spremembe statuta.

ŠPORTNO ZDRUŽENJE Olympia vabi na športno bojišnico, ki bo v petek, 13. t.m., ob 20. uri v telovadnici na drevoredu 20. septembra v Gorici. Sodeluje lepo število telovadnih in baletnih skupin. Vabljeni!

V **KULTURNEM** centru Lojze Bratuž je na ogled razstava Franka Žerjala *Podobe kresne noči*. Odprta je do 20. decembra po tem urniku: od ponedeljka do petka od 17. do 19. ure ter ob prireditvah.

DAROVI

ZA ZAVOD svete Družine: v spomin na pokojnega prof.

Valentina Inzka ter prijatelj Frančka Batiča in Edija Bavcona daruje B.S. 150,00 €.

ZANOVI glas: ob smrti brata Egidija Pipana brat in sestra 50,00 €.

ZA CERKEV na Peči: Biagio Richiusa 10,00; M.P.C 30,00; M.K. 30,00; družine Avoleto v spomin na Salvatorija Giadoneja 50,00; Angela Peric v spomin na moža Salvatorija 90,00 €.

ZA MISIJON: N.N. s Peči 100,00 €.

N.N. ZVrha svetega Mihaela za misijon p. Ivana Štante 50,00 ter za misijon p. Vladimira Kosa 50,00 €.

ZA CERKEV v Rupi: druž. Devetak v spomin na sina Damijana 50,00 €.

ČESTITKE

V ponedeljek je na goriškem sedežu tržaške univerze diplomiral na fakulteti politike teritorija z najboljšo oceno in pohvalo **Patrik Komjanc**. Iz srca mu čestitajo Gaja, Petra, Margaret in Bogdan.

Patriku Komjancu čestitajo ob pomembnem življenjskem dosežku starši, sestra Katrin, brat Benjamin z ženo Eriko ter hčerka Mikol in Alessio, brat Robert z ženo Raffaello, brat Ivan, mati Angela in ostalo sorodstvo.

Patriku Komjancu ob velikem študijskem uspehu čestitajo tudi člani Športnega združenja Olympia, še posebej pa ekipa prve divizije.

Tudi naše uredništvo se veseli s **Patrikom** in mu še posebej čestita zaradi zanimive doktorske disertacije.

ŠTUDIJSKO RAZISKOVALNI FORUM ZA KULTURO ŠTUDIJSKO RAZISKOVALNI CENTER «EZIO ALETTI» - PAPEŠKI VZHODNI INŠTITUT

v sodelovanju s KULTURNIM CENTROM STELLA MATUTINA

Mednarodni posvet

»V DNEVIH ŠUMI OCEAN«

POEZIJA, TEOLOGIJA IN RELIGIOZNO IZKUSTVO ob 25. obletnici smrti in 90. obletnici rojstva Vladimirja Truhlarja

PETEK, 6. DECEMBRA

16.00: Damjan Hlede in Marko Ivan Rupnik – otvoritev
16.15: msgr. Dino De Antoni, goriški nadškof – uvodni pozdrav
Pozdravi gostov in predstavnikov oblasti
16.30: Miran Špelič - *Pojem religioznega izkustva v teološki tradiciji*
17.30: Milan Žust - *Apofatični elementi in religiozno izkustvo pri Vladimirju Truhlarju*
18.15: France Kežar - *Sozvočja med biografijo in poetično-teološkim razvojem Vladimirja Truhlarja*

SOBOTA, 7. DECEMBRA

9.00: Sebastian Brock - *Poezija kot prednostni jezik teologije*
10.00: Lojze Bratina - *Truhlar, teolog poezije*
11.15: Michelina Tenace - *Truhlar učenjak duhovnosti*
12.00: Oskar Simčič - *Srečanja s profesorjem Truhlarjem*.
Vtisi nekdanjega učenca
15.30: Ivan Golub - *Poezija kot kraj srečanja*
16.30: Luigi Michieletto - *Specifični elementi Truhlarjevega pesniškega jezika*
17.15: Predstavitve italijanskega prevoda Truhlarjevih poezij (Založba Lipa, Rim)
18.00: Marko Ivan Rupnik - *Barve v Truhlarjevi poeziji*
19.00: Denis Poniž - *Truhlar in slovenska književnost*

Gorica, dvorana Pokrajinskega sveta, Korzo Italia št. 55

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2002

KD "GLEDALIŠKA SKUPINA" - DEKANI

Boris Piciga

SREČA IZ SALOMONOVEGA OGLASNIKA

komedija

režija Aleksij Pregarc

Sobota, 7. decembra 2002, ob 20.30

Župnijska dvorana Anton Gregorčič v Štandrežu
Predstava nadomešča že napovedano komedijo skupine KPD F.Zgonik iz Branika

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ArS
GALERIJA
GORICA,
TRAVNIK 25

Vljudno vas vabimo
na odprtje razstave slike

VLADIMIRJA KLANJŠČKA

v sredo, 11. decembra 2002, ob 18. uri
Umetnika bo predstavil Joško Vetrh.

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV GORICA

REVIIJA OTROŠKIH IN MLADINSKIH ZBOROV

GORICA, 8. DECEMBRA 2002, OB 16. URI

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

MALA CECILIJANKA

SKRD JADRO pod pokroviteljstvom OBČINE RONKE in ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Vas vljudno vabi na predstavitev zadnje knjige v italijanščini

OŽIVITEV ZEMLJE - LA RINASCITA DELLA TERRA

Prisoten bo avtor Marko Pogačnik.

Občinska sejna dvorana v Ronkah, četrtek, 12. decembra, ob 20.30.

11

ČETRTEK,
5. DECEMBRA
2002

IZLET IN MARTINOVANJE V SUHI IN BELI KRAJINI

Vedro Martinovo vzdušje je zajelo tudi člane Slovenskega zdravniškega društva iz Trsta in Gorice s predsednikom dr. Račkom Dolharjem vred in jih popeljalo na dvodnevno potepanje po valoviti belokranjski deželi, ki se je v 9. in 10. novembra, bleščala v zadnjih jesenskih sončnih žarkih. 25 izletnikov je pot vodila z Opčin preko meje na Dolenjsko. Prof. Olga Lupinc, organizatorica izleta, jim je med vožnjo opisovala lepote dolenjske pokrajine in jim osvežila spomin na naše besedne umetnike, ki jim je zibelka

Po kosilu so se mimo Novega mesta pripeljali do Šmarjskih toplic. Tu so imeli strokoven ogled zdraviliških prostorov, v katerih zdravijo predvsem srčne bolnike oz. tiste s težavami ožilja ali z ortopedskimi travmami. Nekateri so okusili topel objem termalnega bazena in turške kopeli. In že jih je čakala Martinova večerja s krstom novega vina ob petju in priložnostnem obredu. Plesna skupina Škocjan je odplesala nekaj tipičnih ljudskih korakov, narodno zabavni ansambel Korenine pa jih je zvalil na plesišče.

tekla prav v teh krajih. Tako je med vsemi izstopal Josip Jurčič in njegova dela, v prvi vrsti *Deseti brat* in fantazijo vzbujajoča figura vaškega posebneža Krjavlja, ki je samega hudiča presekal na dvoje. Avtobus je za seboj puščal Višnjo Goro, v daljavi nevidno Stično s samostanom, Ivančno Gorico in seveda Muljavo, kjer ob Jurčičevi rojstni hiši vaščani-ljubiteljski igralci vsako poletje prirejajo gledališko prireditev. Prvi postanek je bil v Žužemberku, središču Suhe krajine ob zgornji Krki, kjer jih je sprejel Vlado Kostevc, predsednik tamkajšnjega turističnega društva, in jim natančno, a prijetno, tudi s pripovedkami, orisal bogato zgodovino žužemberškega gradu (današnja oblika je iz 16. stol.), katerega štirioglati stolp sega v leto 1000. S tega je čudovit razgled na Krko in njene peneče se brzice. V gradu in na grajskem dvorišču potekajo izkopavanja, ki vsakič razkrijejo kaj vznemirljivega. Poleti se v njem odvijajo viteške igre in gledališki prizori iz njegove razburilive zgodovine. S temi skušajo krajani pritegniti čim več turistov v ta lepi kraj ob Krki. Žal, na trgu pred njim ni več 432 let stare lipe, od nje je ostala le debela veja, ki jo bodo primerno zaščitili. Sicer so na trgu, ki ga krasijo starodavni železni vodnjak, zasadili novo lipo. Poleg gradu so si izletniki ogledali še cerkev sv. Mohorja in Fortunata - cerkev sprave slovenskega naroda, ki so jo restavrirali l. 1995 (požgana je bila l. 1944). V njeni bližini je spomin na padle slovenske fante v bratomorni vojni, na bližnjem griču pa spomenik padlim različnih narodnosti, največja kostnica iz druge svetovne vojne.

V hladnem jutru, medtem ko so se iz termalnega potoka dvigali hlapi, so se čez Gorjance odpravili v Župančičev rojstni kraj Vinico v Beli krajini. Ogledali so si pesnikovo rojstno hišo, ki hrani slike in dokumentarno gradivo o njegovem življenju in delu. Obvezen je bil tudi obisk njegove druge hiše, sedaj znane gostilne Župančičev hram, v Dragatušu ob Kolpi, ki s ponosom hrani spomine na pesnika. Ob cesti med Vinico in Črnomljem leži majhna vas Veliki Nerajec ob robu Krajinskega parka Lahinja, ki je v letu 2000 bila dobitnik priznanja na tekmovanju za Evropsko nagrado za razvoj podeželja in obnovo vasi. Tu jih je s svojo preprostostjo očarala tipična belokranjska hiša z dimnico in bivanjskim prostorom. Veliko se izvedeli o nekdanjih običajih in spoznali ter kupili gudalo - lončeni bas, piščali iz žgane glinice, pisaniče, med itd. Ustrežljiva postrežba na kmečkem turizmu Bahor v Kanižarici, v slikovitih vinskih gorcih, med vinogradi in zidanicami, je bila potrdilo o prijaznosti belokranjskih ljudi.

Ta se je izkazala tudi, ko so se izletniki na poti domov ustavili v zidanici Kočevar v vasi Rožanec. Mlada gospodinja jih je pospremila v bližnji gozd, ki na ogled skrivnostne Mitre (relief na skali) in bližnje cerkvice sv. Jurija. Pod obnovljenim kozolcem, obdanim s koruznimi storži, so izletnikom postregli s sladkim kostanjem in domačo zlato in črno kapljico. Belo krajino so zapuščali zelo zadovoljni s programom izleta, ki jo tema že prekrivala prijazno deželo ob hrvaški meji, ki jo je vredno obiskati.

KAJ BO, KO BO PADLA MEJA?

Urad za evropske zadeve in čezmejno sodelovanje pri goriški pokrajini v sodelovanju z deželno F-Jk in Uradom za Evropo občine Trst prireja v petek, 6. t.m., posvet: *Možnosti italijansko-slovenskega obmejnega prostora ob širitvi Evropske unije na vzhod*. Posvet se bo začel ob 8.45 v Kulturnem domu v Gorici.

"Cilj posveta je orisati čim bolj natančno bodočo situacijo na obmejnem prostoru iz družbenega in iz gospodarskega vidika" je povedal odbornik Marko Marinčič, ki je skupaj s sodelavci na tiskovni konferenci minuli teden posvet tudi predstavil.

Furlanija-Julijska krajina meji na vzhodu s Slovenijo, ki je njen naravni partner na gospodarskem in tudi na vseh ostalih področjih. Slovenija se pripravljala na vstop v EU in se prilagaja evropskim normativom. Vsi ti dejavniki bodo vplivali na bodoči razvoj obmejnega pasu, ki se razteza od Trziča in Kranjske gore na severu do Trsta in Koprna na jugu. Posvet bo priložnost za informiranje prebivalstva, srečanja in debate ra-

znih izvedencev na gospodarskem področju. Program posveta je dodelal INFORMEST - Zavod za dokumentacijo in gospodarsko sodelovanje, goriška pokrajina pa je poverila organizacijo posveta društvu 4G iz Gorice v sodelovanju s Kulturnim domom Gorica.

Udeleženci posveta bodo skušali čim bolj natančno orisati prihodnje stanje na obmejnem prostoru z družbenega in gospodarskega vidika. Tako bodo v Gorici med drugimi spregovorili svetovalec v službi vlade za evropske zadeve Fedor Černe, njegov kolega s slovenskega ministrstva za družino in delo Radivoj Radak ter predstavnik ministrstva za kmetijstvo.

"Na posvetu bi predvsem radi prikazali, kaj se bo ob vstopu Slovenije v EU v vsakdanjem življenju spremenilo za posameznika in seveda za družbo na Goriškem na obeh straneh meje. Dejstvo je, da tega nihče ne ve, zato nam bodo o tem spregovorili strokovnjaki," je o namerah posveta še povedal Marinčič.

ODLIČJE NOVEMU MATAJURJU

FOTO KROMA

V prostorih generalnega konzulata republike Slovenije v Trstu so pred kratkim priredili slovesnost, na kateri je generalna konzulka Republike Slovenije v Trstu Jadranka Šturm Kocjan predstavnikom Kmečke zveze iz Trsta in tednika *Novi Matajur* podelila visoka državna odlikovanja naše domovine.

Predsednik Republike Slovenije Milan Kučan je namreč s Častnim znakom svobode Republike Slovenije odlikoval Kmečko zvezo za obstoj in gospodarski razvoj zamejskih Slovencev v Italiji in tednik *Novi Matajur* za ohranjanje slovenstva v videmski pokrajini.

Generalna konzulka Republike Slovenije v Trstu Jadranka Šturm Kocjan je visoki

slovenski odlikovanji izročila na slovesnosti v sredo, 27. novembra, in sicer v roke predsednika Kmečke zveze Alojza Debelisa in odgovorni urednici Novega *Matajurja* Jole Namor.

Prav tako pa je slovenski predsednik Milan Kučan odlikoval s častnim znakom svobode republike Slovenije dr. Giovannija Volpeja za zasluge v dobro Sloveniji, posebej še v času agresije na Slovenijo in pri maloobmejnem sodelovanju.

Generalna konzulka Republike Slovenije Jadranka Šturm Kocjan je odlikovanje dr. Volpeju izročila v četrtek, 28. novembra letos.

Odlikovancem gredo naše iskrene čestitke!

GLOSA JURIJ PALJK

O PROTESTNIKI

Kaj bi sploh še lahko rekli novega o protestnikih, ko pa smo že videli, kako prav je imel slovenski pesnik in mislec, predvsem pa že rojeni pesnik Cioran, ko je med pariškimi demonstracijami leta 1968 nagovoril takratne protestnike z besedami: "Protestirajte, kar protestirajte, itak boste vsi postali notarji!" Tako je zadel v bistvo protestov, za katere so takrat nekateri menili, da pomenijo pravo revolucijo. Danes so takratni protestniki, ki so se borili proti buržuju in vsemu, kar je dišalo po bogastvu, sami največji buržuji in ljudje moči, denarja, slave in predvsem pa vse tisto, proti čemur so pred že davnimi leti demonstrirali.

Tudi danes imamo v svoji sredi protestnike, pa naj gre za tiste, ki se zbirajo okrog mirovnih gibanj ali pa protestirajo za kako drugo stvar, med njimi je globalizacija tista, ki jih najbolj muči. Ne bomo pisali samo o protestnikih, ki jih poznamo kot protiglobalizacijske protestnike, ker smo pomalem že siti njihovega sprenevedanja in jalovih protestov, predvsem pa pretiranega poenostavljanja, da je vse, kar diši po globalizaciji, tudi slabo, ker to enostavno ni res.

K pisanju te glose me je dobredno prisilil shod protestnikov na Portugalskem, ki so se minulo nedeljo pripeljali z avtobusi in avtomobili, se zbrali v toliki meri, da jih je bilo več kot stopdeset tisoč, in začeli protestirati proti onesnaževanju morja in proti vladi in seveda našemu svetu, češ da je gnil in tako dalje. Nalašč sem zapisal, da so se

na protestno zborovanje pripeljali z avtomobili in avtobusi, in to zato, ker so protestirali proti onesnaženju morja, ki ga je zakrivil potopljeni tanker z nafto. Bil je eden tistih tankerjev, ki vsak dan prvažajo stotine tisočev ton nafte, da se lahko mi potem grejemo, vozimo v avtomobilih, da si lahko s šamponom umivamo lase, da si lahko s plastiko lajšamo življenje; še mnogo drugega proizvajajo industrija za naše blagostanje iz črne in umazane nafte. Pa ni bilo na protestnem zborovanju niti besedice o tem, ampak samo vpitje proti vladi, naftnim mogotcem in seveda posredno proti potopljenemu tankerju, ki da je bil star in preživet in tako naprej, do onemoglosti po znanem obrazcu: "Mi smo dobri, vi ste falotje!" In niti en sam protestnik se med njimi ni našel, ki bi na glas povedal, da se je nesreča morda sicer res tudi zgodila zaradi dotrajanosti tankerja, ampak se je zgodila predvsem zaradi požrešnosti naše zahodne družbe, ki nikdar ničesar nima dovolj, nafte pa še posebej ne!

Naravnost pošastno je opazovati te brezbriznike, kar ti protestniki vsekakor so, ko kričijo proti onesnaževanju, ki je samo posledica dejstva, da sami živijo v takim udobju, kakršnega ni imel še nihče nikdar na tem ljubem svetu! Če so mirovniki največkrat samo patetični, pa so protiglobalizacijski protestniki zvečne brez idej in samo odraz

naše presite družbe, kar se kaže tudi v tem, da v Nigeriji ni bilo na protestih proti izvolitvi "misice za ves svet" niti enega izmed njih, a je v zamenavo ta škandalozna prireditev v hudih nasilnih protestih povzročila preko dvesto žrtev. Da je to sramota za naš razviti svet, ki si privoščijo izjemno in razsipno drago organizacijo za najlepšo na svetu v eni najbolj lačnih držav na svetu, ni potrebno posebej poudarjati! Pa tam ni bilo nobenega od širokoustnežev, ki sredi našega razvitega sveta na veliko govorijo o tem, koliko slabega prinaša globalizacija! In tudi ni v Nigeriji šel nobeden od tistih nedeljskih protestnikov iz naše srede, ki se sredi našega bogastva bori proti revščini v svetu po načelu: "Zame je poskrbljeno, za druge pa bomo videli, kako bo!"

Porazno je gledati te protestnike, ki se borijo proti onesnaževanju, ko pa vemo, da sami onesnažujejo, proti bogastvu našega sveta, ko pa vemo, da so sami bogati in niso pripravljene svojega bogastva deliti z nikomer!

Jalov je vsak protest, pa naj bo še tako upravičen, če protestnik ne stoji z dejanji za svojimi besedami! Ker se zavedamo, da smo v gornjih besedah zavestno napisali nekaj za naše protestnike hudih stvari, in tudi zato, ker vemo, da svet ni samo črn in ne samo bel, bomo še dodali, da bi našim protestnikom bolj verjeli, če bi zraven lepih besed na prote-

ste prinesli tudi kako novo idejo, predvsem tako, ki bi se lahko uresničila. Vsak od njih bi se, recimo, lahko odpovedal gretju doma, da bi bil zrak bolj čist, ali pa bi lahko uporabljal kolo, namesto da se vozi z onesnaževalnim avtomobilom. Namesto da kupuje plastično žogo za sinčka, bi jo raje sešil doma iz odvečnega blaga, gotovo pa ne bi smel kupiti nobene nogometne žoge, ki je narejena na Daljnem vzhodu, ker ve, da jo šivajo drobni otroški prsti, kot bi tudi nepotrebni igralec ne smel kupovati, še zlasti ne tistih, ki so narejene na Kitajskem in Daljnem vzhodu, kjer že pregovorno izkoriščajo ljudi, da potem te igrače in tudi vse ostalo tam izdelano blago pri nas tako malo stane. V nedolged bi lahko šli s predlogi.

Pa za konec raje postavimo tem našim nedeljskim protestnikom čisto nedolžno vprašanje, ki se glasi: "Zakaj ne protestirate proti socialnim krivicam sredi naše družbe? Zakaj sami ničesar ne storite, da bi naša družba postala bolj človeška in bolj pravična? Zakaj molčite ob socialnih stiskah delavcev v naši sredi, ob črnem delu, ob revščini in ob nemoči prebežnikov, ki pridejo v našo sredo samo zato, ker vedo, da bodo našli pod našo preobloženo mizo drobne zase in za svoje otroke, vse tisto, česar doma nimajo? In na koncu še, zakaj se sami ne odpoveste svojemu udobnostim in svojemu bogastvu, ki bi ga lahko mimo delili s tistimi, ki ga niso deležni?"

NEODVISNA PREDSEDNIŠKA KANDIDATKA BARBARA BREZIGAR PREJELA NAD 43% GLASOV

PRISTANIŠKO MESTO IMA NOVEGA ŽUPANA

DR. JANEZ DRNOVŠEK NOVI PREDSEDNIK SLOVENIJE

MARJAN DROBEŽ

V drugem krogu predsedniških in županiških volitev v Sloveniji, ki je bil v nedeljo, 1. decembra, je bil za novega predsednika države, kot so napovedovale javnomnenjske raziskave in ankete, izvoljen dosedanji premier, dr. Janez Drnovšek. Prejel je nad 56 odstotkov glasov tistih, ki so se volitev udeležili, zelo dobro pa se je uveljavila tudi njegova protikandidatka, neodvisna Barbara Brezigar, ki sta jo podpirali tudi obe desnosredinski politični stranki, SDS in Nova Slovenija, krščanska ljudska stranka. Zbrala je več kot 43 odstotkov glasov, kar pomeni deset odstotkov glasov več, kot pa jih je prejela v prvem krogu volitev.

Po objavi izidov t.i. vzporednih predsedniških volitev, ki sta jih opravili državna televizija in komercialna postaja POP TV, je dr. Janez Drnovšek dejal, "da so Slovenci v nedeljo odprli novo poglavje v naši zgodovini, ki ga bomo skupaj častno izpolnili". Napovedal je, da bo že naslednji dan začel postopek za imenovanje nove vlade, ki naj bi jo po sklepu vodilne koalicijske stranke, LDS, vodil Tone Rop, dosedanji finančni minister. Izrekel je priznanje Barbari Brezigarjevi za strpnost in korektnost v njeni volilni kampanji in dodal, "da je dosegla soliden volilni izid, ki ga je treba spoštovati".

Predstavniki političnih strank so v svojih prvih ocenah predsedniških volitev poudarili, da je bila izvolitev dr. Janeza Drnovškega za novega državnega poglavarja pričakovana, upošteva tudi njegove izkušnje v domači in medna-

rodni politiki. Izrazili pa so občudovanje Barbari Brezigarjevi, ki je dobila več glasov kot pa katerikoli drugi kandidat neodvisne oz. desnosredinske politične usmeritve v vseh letih obstoja samostojne države Slovenije. Predsednik Nove Slovenije, krščanske ljudske stranke, dr. Andrej Bajuk, je, denimo, poudaril, "da je kandidatka za predsednico prinesla v slovenski politični prostor novo svežino. Postala je ena ključnih osebnosti pri nas, tako da bomo o njej še veliko slišali". Sama Brezigarjeva pa je dejala, da je zelo zadovoljna z volilnim izidom, in izrekla prepričanje, "da je uspela začrtati novo pot slovenske politike. Moj volilni izid pomeni uspeh vseh nas, ki dobro v srcu mislimo. O nadaljnji politični karieri za zdaj ne razmišljam. Že jutri (v ponedeljek, 2. t.m.) se bom vrnila v službo, kjer opravljam funkcijo vrhovne državne tožilke. Ob tem še poudarjam, da so predsedniške volitve potrdile, da je že čas,

da v politiko pridejo ljudje, ki imajo res radi svojo državo".

PRESENEČENJA PRI VOLITVAH ŽUPANOV NEKATERIH OBČIN

Stodvaintrideset slovenskih občin je dobilo svoje župane že v prvem krogu volitev v nedeljo, 10. novembra, v enainšestdesetih občinah pa so jih izbrali preteklo nedeljo. Od teh je šest mestnih občin. Volilni izidi so bili v nekaj primerih nepričakovani oz. presenetljivi. V Ljubljani je kandidatka ZLSD za županjo, nekdanja časnikarka Danica Simšič, preprečljivo premagala dosedanjo županjo Viko Potočnik iz LDS. Na predvolilnih zborovanjih so Potočnikovi očitali tudi, da se je preveč "pogospodila". Nova županja pa je neposredno po izvolitvi povedala, da bo pri opravljanju svoje funkcije "bolj socialno občutljiva".

Za župana mestne občine Maribor je bil potrjen Boris Sovič, ki je premagal Milana Petka iz LDS. Za novega župana občine Bovec je bil izvo-

ljen Danijel Krivec, kandidat SDS, za župana občine Ajdovščina pa potrjen Marijan Poljšak. Tudi za župana občine Kobarid je bil potrjen Pavel Gregorčič, iz Zveze za Primorsko. V Tolminu je bil za novega župana izvoljen Jožef Ernest Kemperle, iz LDS, za župana občine Brda pa je bil potrjen Franc Mužič iz LDS.

Med največjimi presenečenji županiških volitev v Sloveniji pomenita zamenjava županov mestnih občin Nova Gorica in Koper. Novi župan mestne občine Nova Gorica je postal Mirko Brulc iz ZLSD, ki je z 51.44% prejetih glasov premagal Črtomirja Špacapan, ki je dobil 48.56% glasov. Mirko Brulc, doslej ravnatelj osnovne šole Milojke Štrukelj in mestni svetnik prejšnjega mandata, je napovedal temeljite spremembe na vseh pomembnih področjih občinske politike. V svojem volilnem programu je kritiziral tudi bivšega župana Črtomirja Špacapana, da se je lani, ob praznovanju tisočletnice prve pisne omembe Gorice in Solkana, prilagajal oz. podrejal bivšemu goriškemu županu Gaetanu Valentiju. Sicer pa Mirko Brulc napoveduje prijateljsko sodelovanje s sosednjo Gorico in tesne stike s slovensko narodno skupnostjo v Italiji.

V Kopru pa je v boju za župansko funkcijo poslovnež in športnik Boris Popovič, ki je nastopal s svojo listo Koper je naš, premagal Dina Pucerja, dosedanjega župana mestne občine, ki je v političnem in simbolnem pogledu predstavljal tako imenovano rdečo trdnjavo Koper. Novi župan je prejel 50.99% glasov, bivši župan Dino Pucer pa 49.01 odstotka.

POLITIČNI POTRES V KOPRU

MILAN GREGORIČ

Pričujoči zapis našega sodelavca smo prejeli minuli teden, a ga kljub dejstvu, da je bil v Kopru izvoljen za župana Popovič, zaradi aktualne vsebine z veseljem objavljamo (Ured.).

Lokalne volitve so pošteno razburkale politične vode v Slovenski Istri. Medtem ko so dosedanje koalicije (ZLSD, LDS in nekaj manjših strank) vzdržale v Izoli in Piranu, na čelu s ponovno izvoljenima županjama Bredo Pečan in Vojko Štular, je Koper zajel politični potres. ZLSD je namreč padla z dosedanjih deset svetniških mest (v 32-članskem mestnem občinskem svetu) na šest, njen dosedanji župan Dino Pucer pa ni bil izvoljen v prvem krogu, kot je bil to primer v preteklosti, ko so župani ZLSD v Kopru premočno zmagovali že v prvem krogu. LDS je s sedmimi občinskimi svetniki nekje obdržala svoje pozicije, njen županski kandidat Dorjan Marsič pa se v bitki za župansko mesto ni prebil v drugo krog. Presenečenje volitev je neodvisna lista koprškega podjetnika Borisa Popoviča "Koper je naš". Z devetimi svetniki se je namreč prebila na prvo mesto, sam Popovič kot kandidat za župana pa je prejel skoraj dvakrat več glasov kot dosedanji župan Dino Pucer. Zasedene levičarske občinske strukture je zajel preplah. Zganile so se "zdrave sile" (ZLSD, borčev-

ska oorganizacija, Desus in nekateri lokalni mediji) in brez sleherne kritične distance podprle svojega ogroženega županskega kandidata. Popovič pa je postal predmet medijskega linča, ki se je začel s kroženjem anonimnih proti njemu in končal z velikodušnim nudenjem prostora v Primorskih novicah (PN) piscem, ki so ga neusmiljeno secirali, povezovali z Berlusconiem, mu izpraševali vest itn. Izid spopada še ni jasen. PN so dne 22.11.2002 prinesle zadnje izsledke lastne javnomnenjske raziskave, po kateri naj bi Pucer (s 34,8%) prehitel Popoviča (z 28,0%). Vendar jih je naslednjega dne demantiralo Delo, ki je, nasprotno, napovedalo Popoviču 58,2%, Pucerju pa 41,8%. Po izjavah prvakov ZLSD in LDS bodo še naprej ostali v koaliciji ter naj bi z nekaj manjšimi, satelitskimi strankami tudi imeli večino v občinskem svetu. Če se bo Pucer prebil v drugem krogu, bo s svojimi koalicijskimi partnerji še naprej upravljali koprsko Mestno občino, vendar z rahlo večino in močno opozicijo. Če pa uspe veliki met Popoviču, bomo verjetno soočeni s "kohabitacijo" (sobivanjem) politično neodvisnega župana in levo obarvanega občinskega sveta, kar bo za Koper povsem nova izkušnja. Lahko bi rekli, da je demokracija začela funkcionirati tudi v Kopru in nič več ne bo tako, kot je bilo.

13

ČETREK,
5. DECEMBRA
2002

PDG / GOSTOVANJE PREŠERNOVEGA GLEDALIŠČA

ZABAVA IN SMEH OB ŽUPANOVI MICKI

Med 20. in 30. novembrom je v Primorskem dramskem gledališču v Novi Gorici v letošnji "čudežni" abonmajski sezoni bilo v gosteh Prešernovo gledališče Kranj z Linhartovo komedijo *Županova Micka*, ki jo je v pristno, robato kranjsko govorico in mišljenje odel genialni režiser Vito Taufer. Tauferjeva inačica dela je doživela premierno uprizoritev v kranjskem gledališču v sezoni 2000/01 in od tedaj potovala po Sloveniji. Lansko leto se je mudila tudi pri nas, v sezoni SSG. Prav sedaj, v decembru, bodo igralci na domačem odru v Kranju slovesno obeležili

njeno stoto ponovitev. Tauferju je z odličnimi izvajalci, ki so po njegovi želji značilno poudarili kranjsko držo in značaj, uspelo z režijsko klenostjo, zelo skopimi, a izredno učinkovitimi scenskimi elementi in rekviziti ustvariti tako predstavo, ki jo lahko sprejmejo tudi manjši odri, saj je vsa njena moč v igralškem deležu.

Izvirna glasba Igorja Leonardija pa nedvomno dodaja celoti polnost, pa tudi kanček nostalgije prisrčnosti, ki vsekakor tli pod pepelom značajske "trdote" predstavljenih likov.

IK

KULTURNI DOM NOVA GORICA

RAZNOLIK DECEMBRSKI PROGRAM

V Kulturnem domu Nova Gorica smo pripravili raznoliko decembrsko dogajanje, za vse okuse in želje, predvsem pa vrhunске kakovosti.

Prvi bodo nastopili člani Patriarhalnega komornega moškega zbora Amadeus iz Bukarešte, in sicer v **četrtak, 5. decembra**, ob 20. uri, v cerkvi Žalostne Matere Božje na Mirenskem Gradu. Devetnajstčlanska zasedba se bo predstavila z božičnimi melodijami iz romunske pravoslavne liturgije. V **petek, 13. decembra**, ob 20. uri, bo pod svojim krovom grad Dobrovo sprejel

koncert iz prestižnega in vrhunskega cikla Hitove muze. *Recordando Piazzolla* je naslov zanimivega glasbenega

večera, ki ga bodo poustvarili Javier Girotto, saksofon, Daniele Di Bonaventura, bandoneon in Godalni kvintet. **Dne 16. decembra** bo Božično-novoletni koncert odigral

tudi Orkester Slovenske vojske pod taktirko mojstra mag. Milivoja Šurbeka. Sestav, ustanovljen aprila 1996, je prerasel v kvaliteten in priznan glasbeni sestav, ki uspešno nastopa tako doma kot v tujini. Orkester Slovenske vojske deluje v sklopu 12. Gardnega bataljona in kot del tega elitnega oddelka sodeluje v različnih protokolarnih svečanostih v mednarodnem sodelovanju, je pa tudi nepogrešljiv del pri različnih slovesnostih znotraj Slovenske vojske.

Najzlahnejši decembrski glasbeni dragulj pa bo tretji abonmajski koncert, na katerem bo nastopil Deški zbor iz Tölza (na sliki). V srcu Bavarske je Gerhard Schmidt-Gaden leta 1956 ustanovil deški zbor Tölzer Knabenchor, ki je

kmalu postal eden najboljših tovrstnih sestavov v svetovnem merilu. Dirigent je več kot 25 let tesno sodeloval s Carlom Orffom. V izredno bogatem življenju pa je zlasti poudarjena njegova sposobnost učenja vokalne tehnike otrok. Deškemu zboru iz Tölza so dirigirali znameniti Abbado, Bernstein, von Karajan, Mehta, Muti... Dečki prepevajo na kar sedmih diskografskih različicah Mozartove *Čarobne piščali*... Za koncertni večer v Novi Gorici so izbrali dela V. Rathgeberja, W. A. Mozarta, F. Mendelssohn-Bartholdya, G. Rossinija ter božične pesmi iz alpskih dolin.

Zaradi zanimivega glasbenega sestava in skrbno izbranega novoletno obarvanega programa je vstopnica za koncert Deškega zbora iz Tölza primerna tudi kot novoletno darilo! Vabljeni torej v **petek, 20. decembra**, ob 20.15, v cerkev Kristusa Odrešenika Nova Gorica.

MPF

DOBERDOB / ZANIMIVA POBUDA

ZGIBANKA O ŽUPNIJSKI CERKVI SV. MARTINA

DARIO BERTINAZZI

V sedanjem času imamo radi kratke in jedrnatke informacije. Te so nam dobrodošle še zlasti tedaj, ko kam gremo in o tistem kraju želimo izvedeti čim več na hiter, pa tudi jedrnat način. Res je, da lahko za marsikaj uporabimo internet, ki nam nudi kopico informacij, so pa informacije v pisani besedi še vedno zelo privlačne in koristne.

Zgibanka o župnijski cerkvi sv. Martina v Doberdobu je nastala iz potrebe po informacijah, ki naj bi jih dobili zlasti romarji, ki obiskujejo Barbanovo in Oglej, pa jih pot zanese v našo vas in želijo osvežiti spomin na prvo svetovno vojno ali se tudi pokloniti spominu na pokojnike, mogoče celo daljne sorodnike, ki so padli na Doberdobski planoti.

Zgibanka je napisana v treh jezikih, poleg slovensčine še v italijanski in nemščini. Nekateri so pripomnili, da bi bilo prav, če bi imela nekaj besed tudi v madžarskem jeziku. Po padcu berlinskega zidu je pri nas obisk Madžarov zelo velik. Celotno njihovo glasbeno zakladnico obstaja pesem, ki je nastala ob koncu prve svetovne vojne in poje o Doberdobu, o vrlih madžarskih fantih, o njihovi hrabrosti in otožnem hrepenjenju po madžarski ravnici...

Besedila se medsebojno dopolnjujejo. Običajno smo vajeni, da se pri zgibankah besedila prevajajo, tu pa ni tako. V vsakem besedilu zapazimo delček narodne kulture, ki je temu narodu lastna, zato je tudi besedilo dopolnjeno s primerno razlago. V italijanskem in nemškem besedilu izvemo, da se Jamlje omenjajo mnogo prej kot Doberdob. Nemško besedilo ima tudi krajši opis doberdobske okolice. Dragocen je opis presihajočega jezera. To je za ta kraj svojstveno, čeprav so ga poškodovali, ko so

pred desetletji minirali požiralnike. Tudi naša narodna zgodovina je v obeh tujih jezikih nekoliko bolj poudarjena, lahko bi rekli na škodo slovenskega besedila.

Naslovnica s pročeljem cerkve sv. Martina je lepo dopolnjena z zelenjem, saj bi kamnita fasada bila izredno pusta. Fotografija mozaičnega triptiha na pročelju je enkratna lepota, ki pa žal ni opisana, zato si obiskovalec lahko sam ustvari razlago, vendar ta ni smiselna. Je pa posebej objavljen izseček iz srednjega gornjega polkroga, kjer sta dobro vidni obe letnici - letnica prve omembe vasi in leto izdelave mozaika (1494-1994).

Kraška apokalipsa, monumentalno delo našega doberdobskega rojaka, akad. slikarja Vladimirja Lakoviča, ki visi v cerkvi in je tudi prikazana v zgibanki, bo marsikoga privabila, da si bo ob obisku priskrbel razglednico.

Še na eno sliko bi rad opozoril. To je oltarna slika sv. Martina, delo goriške slikarke Eme Galli. Za nas, ki domačo sliko poznamo, je ta, ko je gledamo od blizu, mnogo bogatejša, kot če jo opazujemo v cerkvi sami. Eleganca rimskega stotnika in preprostost berača, ki kleči pred njim in sprejema del njegovega plašča, nas spodbujata k radodarnosti.

Škoda, da ni bilo prostora za vsaj še eno fotografijo kake postaje križnega pota akad. slikarke Alekse Ivanc-Olivieri, ki živi na Korziki. Ta križev pot smo ob postavitvi sprejeli z rahlo rezervo, danes pa nam je mnogo bližji.

Prepričani smo, da bo naša zgibanka marsikoga razveselila in bo z njo odnesel delček utripa našega kraja. Pristrčna hvala vsem, ki ste kakorkoli pripomogli, da se je zgibanka pripravila.

ŠTUDENTJE NA OBISKU V GORIŠKI BOLNIŠNICI

POT KRVODAJALCA IN DAROVANE KRVI

HARJET DORNIK

Povpraševanje po krvi in krvnih derivatih v naši deželi narašča kot povsod zaradi porastka presajanja organov in kostnega mozga, kemoterapij, operacij na kardiokirurškem in drugih medicinskih oddelkih. Za-

to so se goriški krvodajalci, v tesnem sodelovanju s sanitarnimi delavci na transfuzijskem centru goriške bolnišnice, odločili za kapilarno propagando, ki bi zajela zlasti pas mladih tik pred polnoletnostjo. Njihovo prijazno vabilo, da bi spregovorili po šolah o tej plemeniti dejavnosti, je prišlo na vse višje šole. Nanje se je odzval tudi izobraževalni zavod Trubar-Gregorčič, kjer pa se odgovorni nismo odločili le za predavanje, temveč kar za ogled centra. Spomnili smo se namreč na besede predsednika sovodnjskih krvodajalcev Branka Černica, da je nove krvodajalce najlaže pridobiti, če jih sami pospremimo na prvo darovanje krvi. Zato smo vzgojitelji izbrali to varianto, da sami gremo z dijaki v center in si ga skupaj ogledamo od znotraj. Tako bo njihov kasnejši korak lažji. Bili smo prva šola, ki je za to zaprosila, je dejal primarij dr. Catapano, ki je nemudoma ugodil naši želji in skupno z dr. Franchiem vodil 18. t.m. najprej dijake trienija z Gregorčiča, teden kasneje pa še dijake s Trubarja. Bili smo deležni res prijaznega sprejema s strani celotnega osebja, ki nam je sproti prikazovalo delo na oddelku. Dijake je posnela tudi televizijska ekipa Telefriuli.

Zdravnika sta najprej prikazala pot krvodajalca, od izpolnjevanja modularja do merjenj hemoglobina in pritiska ter vstopa v sprejemni prostor za darovanje krvi in samodajatve (nekatera dekleta so se tudi udobno zleknila), mimo analiznih laboratorijev do prostora, kjer se iz darovane živ-

ljenjske tekočine pridobivajo derivati, ki so shranjeni v hladilnikih in zmrzovalnikih ali odposlani industriji v dodatno predelavo, na primer za potrebe

hemofilikov. Fracioniranje krvi je danes splošno vpeljana praksa, v kolikor zagotavlja najboljšo uporabo krvnih sestavin, saj se posamezni deli najbolje ohranijo pri različnih temperaturah. Primarij nam je nato odstopil svoj studio za pogleditev nekaterih medicinskih vidikov. Poleg zdravnikov je bil z nami prvi teden tudi Branko Černic, ki je spregovoril o organiziranosti in vitalnosti svoje krvodajalske skupine. Zanimanje in diskusija v studiu sta pokazala, da so mladi občutljivi za to plemenito humanitarno dejavnost in povezane problematike in da bo med njimi ob času kar nekaj krvodajalcev. Obisk transfuzijskega centra sodi v "Vzgojo za zdravje", v sklopu katere so letos na tem zavodu predvidena še srečanja s člani in zdravniki ADMO (Združenje darovalcev kostnega mozga) in onkološkega centra v Avianu, obisk analiznega oddelka goriške bolnišnice in tečaj prve pomoči. Na zavodu deluje od tega meseca v tem okviru tudi psihološka služba za dijake.

OBISK V GORIŠKEM UREDNIŠTVU

Minuli teden so nas v uredništvu obiskali študentje, ki na ljubljanski univerzi študirajo etnografijo in se pod vodstvom ravnatelja Goriškega muzeja Andreja Malničja v Gorici in okolici seznanjajo s slovensko prisotnostjo na Goriškem in v mestu.

Direktor Goriškega muzeja je dober poznavalec naše stvarnosti in ima na ljubljanski univerzi vaje s študenti, predvsem pa z njimi veliko dela na terenu. Namen njihovega obiska pri nas je bil, da se sami srečajo s Slovenci v mestu ter na lastne oči vidijo in seveda slišijo o našem življenju in delu.

Naša urednika Andrej Bratuž in Jurij Paljk sta študentom predstavila in razložila stanje pri našem tedniku kot tudi pri drugih kulturnih ustanovah Slovencev v Gorici, medtem ko sta Nataša Gregori in Danijel Devetak prikazala s pomočjo računalnikov, kako naš časopis nastaja.

GORIŠKI VRTILJAK: FILM POLETJE V ŠKOLJKI

Prvič je Goriški vrtljak, in sicer v Abonmaju za mlade, pred najstnikskimi gledalci, učenci srednje šole Ivan Trinko iz Gorice in Doberdoba ter petošolci z goriškega in doberdobskega ravnateljstva, razvil filmsko platno in jim ponudil na ogled pripoved *Poletje v Školjki*, ki jo je Viba film Ljubljana posnela ob koncu 80. let. Kulturni center Lojze Bratuž, organizator Goriškega vrtljaka, je tokrat poleg PDG, goriškega Kulturnega doma in SSG, imel za sodelavca še Kinoatelj Gorica.

Srčika filmske zgodbe je nežno, sramežljivo ljubezensko spogledovanje med Mileno in Matjažem, ki se večkrat počutita osamljena. Približno dve uri trajajoči film so dijaki lepo spremljali, včasih s tihimi komentarji. Večji, ki se že spogledujejo z drugim spolom, so sicer zaman pričakovali zaželjeni poljub med mladima, mlajši pa so se ob zgodbi morda nekoliko dolgočasili, saj so jim prvi ljubezenski vzdihljaji še neznani, vendar so se zabavali ob komičnih trenutkih, ki jih je bilo v filmu kar nekaj. Vsekakor vsi so iz njega lahko marsikaj razbrali, kar bodo dopolnili in nadgradili v razredu v pogovoru s profesorji. **IK**

ŠPORT

NOGOMET / CHAMPIONS LEAGUE

VRHUNSKA TEKMA

ANDREJ ČERNIC

Pred zimskim premorom je smetana evropskega klubskega nogometa prejšnji teden s prvim kolom drugega dela predtekmovanja postregla s športno poslasticco za nogometne sladokusce. V vseh skupinah so bile namreč na sporedu vrhunske tekme, padlo je lepo število zadetkov, veliko je bilo tudi lepih potez in napetih srečanj.

Skupino A sestavljajo Barcelona, Newcastle, Bayer Leverkusen in Inter. Glavni favoriti so Katalonci in Italijani, ki so v uvodnih tekmah svojo premoč potrdili. Barcelona je, čeprav s kar precejšnjimi težavami, Nemce premagala sredi Leverkusna, Inter pa je prav tako v gosteh domačine iz Newcastla dobesedno nadigradil. Milanski nogometaši so zaigrali enotno in z odlično igro po bokih (izkazal se je predvsem kapetan Zanetti)

brez težav polnili angleško mrežo. Cuperjevi varovanci bodo morali tudi v naslednjih tekmah čimboljše izkoristiti predložke z bokov, saj je napadalni dvojček Vieri-Crespo v značni igri težko resljiva uganika za vsako obrambo. Interjev najhujši tekmeč, Barcelona, ki v svojih vrstah lahko računa na kopico tehničnih nogometašev, predvaja igro, ki sloni na hitrih in pogostih podajah, s katerimi skuša presenetiti nasprotnike.

V skupini B, ki je od vseh najzahtevnejša, se za prestop v četrtfinale borijo Arsenal, Valencia, Roma in Ajax. Capellovo moštvo, ki je trenutno v precejšnji krizi, je v uvodni tekmi klonilo pred nepredvidljivim Arsenalom. Angleško moštvo lahko namreč računa na uigrano ekipo z odlično vezno vrsto, kjer prednjačita Vieira, ki je izredno učinkovit v razbijanju na-

sprotnikove igre, ter Šved Ljungberg, ki je bistven za gradnjo Arsenalovih akcij. Najpomembnejši člen moštva pa je nedvomno napadalec Henry, ki je med najhitrejšimi nogometaši na svetu. Pri Romi se še kako pozna nerazpoloženost napadalcev, za katere je, z izjemo Tottija, nastopilo leto suhih krav. Ajax se je v zadnjih dveh sezonah, po večletni krizi, vrnil v nogometni Olimp. V nizozemski ekipi je veliko mladih upov, a nobenega priznanega zvezdnika. Današnji Ajaxovi nogometaši (z izjemo Litmanena in Chivuja) poleg tega ne morejo računati na bogate mednarodne izkušnje. Valencia že nekaj sezon spada med vodilne nogometne velesile. Glavni ključ njenega uspeha je izkušena enajsterica z učinkovitimi veznimi nogometaši (Baraja, Angulo, Kily Gonzales).

V skupini C sta se glavna favorita za osvojitve prvih dveh mest že pomerila: v zelo napeti, a lepi tekmi je Milan premagal Real Madrid z zadetkom Ukrajince Shevchen-

ka. Milansko moštvo se je letos izkazalo predvsem z različnimi učinkovitimi postavitvami v vezni vrsti in napadu. Ancelotti namreč lahko prilagaja vezno vrsto glede na nasprotnika: če je slednji tehnično šibkejši in fizično močnejši, si Ancelotti privoščil izredno tehnično sredino (s Pirlom in Rui Costo), drugače pa Pirla nadomesti Gattuso ali Ambrosini, v standardno enajsterico (večkrat namesto enega od dveh napadalcev) pa vstopi še Serghino, ki je izredno učinkovit v hitrih protinapadih. Real Madrid je, kljub težavam v domačem prvenstvu, še vedno med najmočnejšimi ekipami na svetu. Paradni konj kraljevskega kluba, Zinedine Zidane, je glavna oporna točka igre ekipe iz Madrida. Vse se dejansko vrtilo okoli njega: Zizou se namreč po igrišču premika zelo svobodno in sam dejansko ustvarja igro. Pri tem je treba opozoriti, da kraljevski klub lahko računa na zelo kakovostno bočno igro: na levi z Robertom Carlosom in Solarijem, na desni

pa s Salgadam in Figom. V isti skupini sta še Borussia Dortmund in Lokomotiv Moskva. Nemška ekipa ima bogato zgodovino. Nazadnje je v sezoni 1996/97 slavila prav v pokalu prvakov. Današnja ekipa ima glavne adute v napadalcih Amorosu (star znanec Udineseja) in Koellerju ter v veznem nogometašu Rosickemu. Lokomotiv Moskva je evropski javnosti dokaj neznana ekipa, njena največja prednost pa so domače tekme, ki se večkrat odvijajo v zelo neugodnih (mrzlih) vremenskih okoliščinah.

Za prevlado v skupini D se bosta po vsej verjetnosti borila Juventus in Manchester United. Ekipi sta se v preteklih sezonah že večkrat srečali v Champions league. Obe ekipi igrata zelo disciplinirano in se držita taktike 4-4-2, ki se včasih spremeni v 4-3-1-2, ko se eden od veznih igralcev "spremeni" v polšpico. Pri Manchesteru igra to vlogo Veron, pri Juventusu pa Nedved. V turinski ekipi je ob trdni in kako-

vostni obrambi (ki pa ni več rosno mlada) in zelo učinkoviti vezni vrsti (poleg že omenjenega Nedveda še Davids in Camoranesi) še prerojeni Del Piero, ki letos niza odlične predstave. Angleška ekipa igra rutinirano, saj že več let predvaja podobno igro. Trener Ferguson, ki sedi na isti klopi že petnajst let, stavi predvsem na vezno vrsto (Beckham-Giggs-Keane-Veron-Scholes), ki je zelo prodorna in ki napadalcu Van Nilsteroyu pogosto pravi enkratne priložnosti. Španski predstavnik Deportivo La Coruna sicer ni tako kotiran kot ostali dve ekipi, a nedvomno lahko vsakemu zameša štrene. To je pokazal na prvi tekmi proti Juventus, ko je bil po desetih minutah v vodstvu z 2-0 (Juventus je zaostanek nato nadoknadil). Zadnji predstavnik skupine D, švicarska Basilea, je svojim navijačem pripravil izredno presenečenje že z uvrstitvijo v drugi krog. Možnosti napredovanja Švicarjev v četrtfinale so minimalne.

OB REZULTATIH RAZISKAVE SUZANE PERTOT / INTERVJU Z MATURANTI

MLADI: V LJUBLJANI JE "FAJN", NA KRASU PA NAJLEPŠE

BREDA SUSIČ

Vsi vedo, da imajo mladi svoj odnos do sveta. To je lahko sprejeti, ko gre za pričesko ali oblačenje, že nekoliko težje je sprejeti, da se včasih obnašajo drugače, odrasli pa včasih sploh ne morejo doumeti, da razvijajo mladi tudi sistem vrednot. Da se nekaj takega dogaja med zamejsko mladino, ki morda doživlja svojo narodnostno pripadnost na drugačen način, kot so jo prejšnje generacije, je opozorila Suzana Pertot, ko je komentirala izsledke svoje raziskave o občutkih narodnostne in geografske pripadnosti maturantov slovenskih šol iz Trsta leta 1990 in 2000. Iz primerjave odgovorov projektivnih testov dveh generacij maturantov je izšlo, da zamejska mladina danes občuti Slovenijo dlje, kot jo je pred desetimi leti. Obenem pa Kras postavlja bližje svoji percepciji pojma "dom". Kaj to pomeni, zakaj je prišlo do tega premika, kaj se spreminja v mentaliteti današnje mladine, smo s posrednimi in neposrednimi vprašanji skušali izvedeti od mladih samih. Na naša vprašanja so odgovarjali Nicole Plettersech iz Doline, Nataša Zerjul iz Prebenega, Enrico Chendi iz Mačkoli, Mitja Jevnikar iz Bazovice, Ivana Gantar, Alja Sturman in Ana Weremfenig z Opčin, Luka Peric iz Rojana, Martina Milič iz Samatorce in Alice Visintin iz Cerovelj.

Kmalu boste zaključili šolsko pot: kje boste nadaljevali študij? Ste že pomislili, kje bi se radi zaposlili, kje bi radi živeli?

NICOLE: Izbrala bom na podlagi informacij, ki jih

imam o univerzah. Sem namreč še neodločena med pravo fakulteto in slavistiko. Če je pravo boljše v Bologni, se bom preselila v Bologno, če je slavistika boljša v Ljubljani, bi šla v Slovenijo. Gotova sem, da ne bi bil problem obiskovati univerzo v Sloveniji.

ANA: Kar se tiče študija, bi mi v Ljubljani bilo všeč, mislim pa, da se bom odločila za študij v Trstu. Kje bi živele? Najbolje se počutim na Krasu ali tudi v Bregu, ker sta bolj "naša": imamo dvojezične table, tukaj se počutim doma. Tudi Trst ima predele, kjer živi več Slovencev, toda ni dvojezičnosti, naša prisotnost ni vidna... Na Krasu lahko grem v trgovino in govorim slovensko, v Trstu pa govorimo samo italijansko.

IVANA: Obiskujemo peti razred in marsikdo razmišlja, ali bi šel študirat v Ljubljano. V Ljubljani imamo zamejci nekaj "privilegijev", ker na nekaterih fakultetah nimamo vstopnih izpitov. Vendar se mi zdi, da bo tudi teh "privilegijev" kmalu konec, saj nas na nekaterih fakultetah oziroma akademijah že ne obravnavajo več na poseben način. Imam prijatelje, ki so se odločili za študij v Ljubljani, in vidim, da ima študij tam svoje pozitivne, pa tudi negativne plati. Navsezadnje je drugačen ambient, se znaideš v popolnoma različnem

okolju... Tudi sama sem razmišljala o študiju v Ljubljani, vendar se nisem še odločila. Kasneje pa bi vsekakor rada živela na Krasu, ker imam rada svoj rojstni kraj in mi je tu lepo.

NATAŠA: Ambient v Ljubljani je slovenski, zato je podobno kot doma, ti ga imaš za svojega, vendar Ljubljančani tebe nimajo za svojega. Ne sprejmejo te kar tako... Jaz bi se odločila za Ljubljano samo zaradi tega, ker je v Sloveniji, ker bi mi bilo zelo všeč študirati v slovensčini. Tudi službo bi si poiskala v Ljubljani. Seveda bi ostala vezana na domači kraj, vendar ko pomislim na Ljubljano, me mika, da bi poskusila živeti tam.

ALICE: Po eni strani bi rada študirala v Sloveniji, zato da bi lahko nekoliko bolje spoznala življenje Slovencev

(pravijo, da je v Ljubljani "fingo"...). Po drugi strani pa ne vem, če bi se z lahkoto prilagodila.

MARTINA: Študirala bom v Ljubljani, ker fakultete, ki bi mi ustrezala, v Trstu ni.

ENRICO: Mislim, da je odvisno od tega, kakšen študij in poklic si izbereš. Medicinska fakulteta je na primer dobra v Trstu. Za zaposlitev pa bo v Trstu v prihodnjih letih verjetno vedno slabše, zato ne izključujem niti, da bi jo iskal kje v Italiji.

LUKA: Veliko se jih ne odloči za študij v Ljubljani, ker se bojijo nostrifikacija diplome. Jaz pa bi si celo poiskal prvo zaposlitev v Ljubljani! Mislim, da bi bilo tam za nas celo lažje dobiti delo, ker imamo to prednost, da dobro obvladamo dva jezika.

IVANA: Ja, kakšna škoda, da se nekateri mladi zamejci

ne zavedajo te prednosti! Danes opažam veliko pomanjkljivost pri nekaterih, in sicer da ne obvladajo ne enega ne drugega jezika. To je res žalostno.

NATAŠA: Včasih se godi, da jih poslušajo Italijani in se vprašajo, kateri jezik govorijo - slovensčino ali spačeno italijansčino. Ker imamo toliko italijanskih besed, ker nam je prišlo že tako v navado, se nam zdi skoraj normalno, da jih vrivamo v svoje stavke, toda ko slišiš sošolca ali prijatelja, ki ne zna ne slovensko ne italijansko, se vprašaš: "A on kaj je? On kaj bo?"

MITJA: Jaz se počutim Slovenec, vendar mislim, da je dosti takih mladih zamejcev, ki nimajo do Slovenije nobenega odnosa. Morda je polovica takih, ki čutijo kaj za Slovenijo, in polovica takih, ki ne čutijo ničesar. Mislim, da bi se sam najbolje počutil tukaj, na tej strani meje, čeprav bi za krajši čas tudi šel v Ljubljano.

Kako bi komentirali izide raziskave Suzane Pertot, češ da mladi danes čutijo Slovenijo dlje kot mladi pred desetimi leti?

IVANA: Po mojem je večja oddaljenost odvisna od tega, da je vedno več mešanih zakonov. Morda je oddaljenost od Slovenije odvisna tudi od tega, da se mladina vedno bolj druži z Italijani. Predvsem pa se po mojem mladi

počasi oddaljujejo od principov, za katere so se zavzemali nekoč, na primer za pripadnost slovenskemu narodu. Danes je dosti besed o tem, dejanj pa malo. Sama nimam problemov, da povem, da sem Slovenka, vendar če opazujem okrog, vidim dosti mladenosti. Škoda!

NATAŠA: Dosti je odvisno od tega, kako te doma vzgajajo. Mene so na primer vedno vzgajali v duhu, da sem Slovenka in da sem povezana tudi s Slovenijo. Mislim, da ni odvisno samo od tega, kako dobro govoriš slovensko, ampak tudi da imaš nek odnos do Slovenije, da misliš na to, da bi lahko šel študirat v Ljubljano, da hodiš tja na počitnice in ne samo... po bencin!

ENRICO: Ja, meni gre tako na živce, ko nekateri rečejo: "Gremo po bencin v Jugogo..." Zakaj rečejo tako?! Slovenija je Slovenija, sedaj ni več Jugoslavija! Tako omalovaževanje mi ni všeč...

LUKA: Tudi meni gre na živce, ker je to tako zaničevalno... Mislim, da je občutek oddaljenosti od Slovenije odvisen od vzgoje, ki jo mladi dobijo doma. Jaz se na primer počutim kot Slovenec iz matice, saj bi lahko rekel, da sem tam v resnici tudi živel. In to kljub temu da sem iz mešanega zakona. Mislim, da je vse odvisno od vzgoje.

V prihodnji številki se bomo z maturanti pogovorili še o tem, kakšno glasbo poslušajo, kako in kje se zabavajo in kaj mislijo o približevanju Slovenije Evropski uniji.

POTOPIS

OD NOVE GORICE DO SANTIAGA (6)

CAMINO FRANCES

NACE NOVAK

6. Pet minut slabosti

Pred zavetiščem, ki je bilo še zaprto, sva se z Jonom odločila, da greva naprej do vasi Cizur Menor, Jens pa je rekel, da bo počakal in ostal v Pamploni, saj potrebuje njegove razbolele noge malo več počitka. Poslovlili smo se, kot se za dobre prijatelje spodobi, potem pa sva z Jonom vsak v svojem tempu nadaljevala. Šel je naprej, sam pa sem se ustavil še na kavi. Ko je bila duša na mestu, sem sledil rumenim puščicam, ki so me najprej popeljale skozi lepo urejen mestni park, potem pa mimo Univerze ven iz mesta. Do Cizur Menorja je pot ves čas vodila tik ob cesti, Jona pa sem ujel le nekaj metrov pred prihodom v zavetišče.

Oskrbnica se nama je zdela na prvi pogled prava vešča, saj je ravno v trenutku, ko sva prišla, odgnala dva mlada Nemca, rekoč, naj se sprehodita do naslednjega zavetišča, 12 kilometrov da-

leč. Ko sva jo kasneje previdno vprašala, zakaj ju je tako brezkompromisno odslovila, nama je povedala, da sta "frajerja" prejšnjo noč spala v Pamploni, tako da sta v enem dnevu prehodila le 4 kilometre. Glede na to, da v zavetišču ni bilo veliko postelj, do večera pa je pričakovala še veliko pravih pohodnikov, takšnih, ki na dan prehodijo 20 ali več kilometrov, je imela navsezadnje le prav.

Zavetišče je bilo lepo urejeno. Ena skupna spalnica je bila v prvem nadstropju stare stanovanjske hiše (v prtiličju je živela oskrbnica), druga pa v manjši, a novejši stavbi nedaleč stran. Vmes in vse naokrog se je raztezal parku podoben vrt s pravim ribnikom, številnimi kamnitimi kipi in tako pestro ponudbo najrazličnejšega cvetočega cvetja, da sem se počutil kot v kakšnem botaničnem vrtu.

Čeprav sem prehodil vsega skupaj 20 kilometrov, sem že kmalu po prihodu, takoj

potem ko sem se stuširal in opral perilo, začutil slabost. Bilo je, kot bi mi energija počasi puščala iz telesa in kmalu sem bil sfižen kot ožeta krpa. Odločil sem se, da grem v trgovino po hrano, da se malo okrepim, pa sem od enega od pohodnikov izvedel, da v vasi ni trgovine in da imajo le gostilno, kjer pa strežejo z odlično hrano. Za večerjo je bilo še prezgodaj, zato sem pospravil večji del v Pamploni nabavljene zaloge, pa tudi potem, ko je bil želodec spet poln, ni bilo nič boljše.

"Očitno se me je nekaj prijel," sem zaskrbljeno tuhtal, medtem ko sem oblečen v vse, kar sem imel s seboj in zavil v spalno vrečo ležal na pogradu, saj se mi je zdelo, da je zunaj pod ničlo, pa čeprav sem sem pa tja skozi okno zagledal koga, ki je mimo korakal v kratkih hlačah. Ko se stanje ni in ni hotelo izboljšati, sem le podlegel in se zatekel h kemiji. Vzel sem dva aspirina in počasi počasi začel prihajati k sebi.

Do večera sem bil dober, še prej pa sem doživel prvih in zadnjih pravih pet minut

slabosti na poti. Pet minut slabosti, ko sem se spraševal, kaj vraga sem si zapičil v glavo in kje sploh piše, da moram zadevo prignati do konca. V treh dneh sem prehodil 73 kilometrov, do cilja me je čakalo še slabih 700 kilometrov. Desetkrat toliko. "Ma chi me lo fa fare?" me je trgalo.

"Sedim sredi tujega vrta, v vasi brez trgovine. Spal bom obkrožen s tujci, med katerimi je veliko takih, ki smrčijo. Dva dneva od treh, kar sem na poti, sta bila v stilu "non stop nalivanje dol z neba", tako da tudi vreme ni ravno primerno za počitnice. Počitnice? A ni to ležanje na plaži, plavanje, sprehodi ob obali v prijetni družbi, žuranje do jutra??? Fant, ti si mal zabluzu. Spokaj kufre in via Ibiza!" se mi je kuhalo, potem pa je mimo prineslo Jona. Šepal je. Ko je sedel poleg in mi pokazal podplat, sem se na štiri oči spogledal z žuljem kalibra 4x2 centimetra, ki je bil napihnen kot balon. Teško bi razložil zakaj, a takrat sem se odločil, da grem naprej in do konca. Glede na razpoloženje bi bilo bolj logično, ko bi me pogled na Jonovo ranjeno stopalo še okrepil v prepričanju, da nima smisla nadaljevati, na nek način pa

je prišlo do kontra efekta (nasprotnega učinka).

Jon je samo žalostno in nekoliko prestrašeno gledal predse, potem pa je prišla mimo oskrbnica, videla za kaj gre in poznavalsko prevzela primer v svoje roke.

"Pri takšnih primerih je najbolje z injekcijo iz žulja posrkati tekočino, potem pa v živo rano pod mehur vbrizgati betadine in rano temeljito obvezati. Boli za znoret, a rana se tako najhitreje pozdravi. Vse drugo je larifari, posebni obliži, kreme in kaj vem še kaj," je na hitro odprevala, potem pa je nekdo predaval sterilno injekcijo, nekdo drug betadin, sam sem šel po gazo in povoj in operacija se je začela.

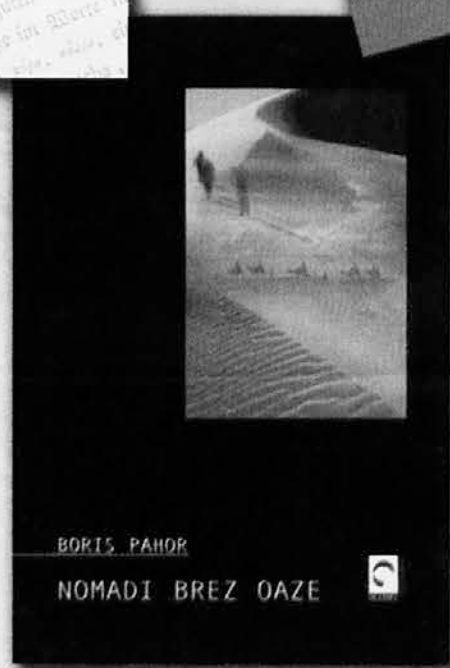
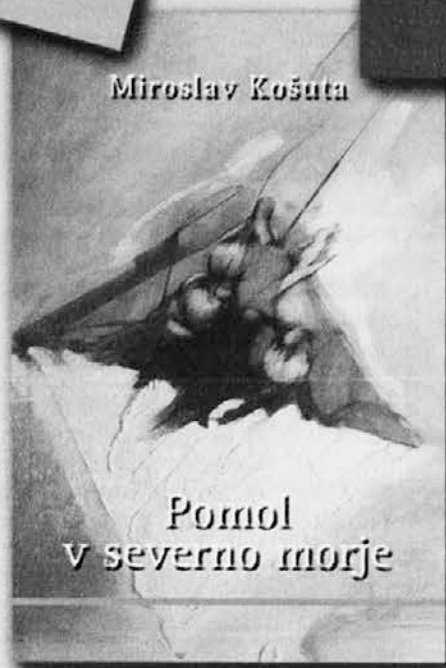
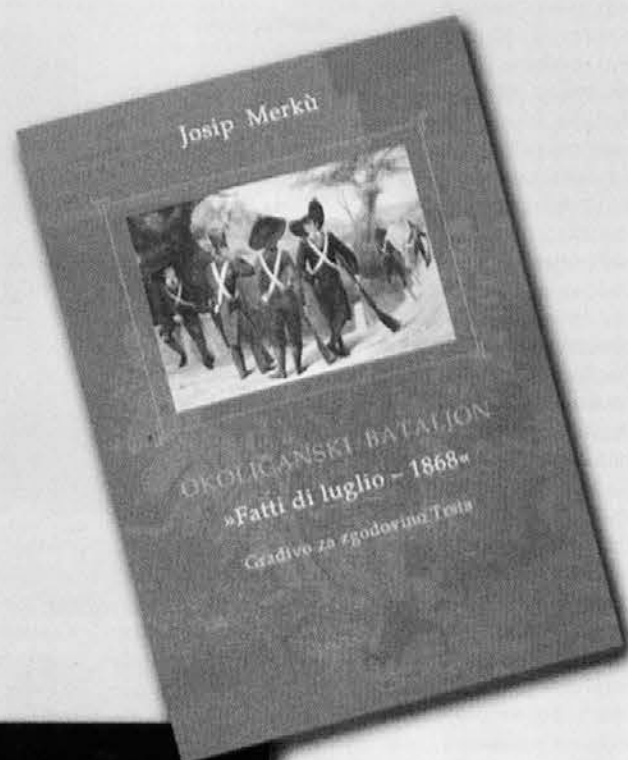
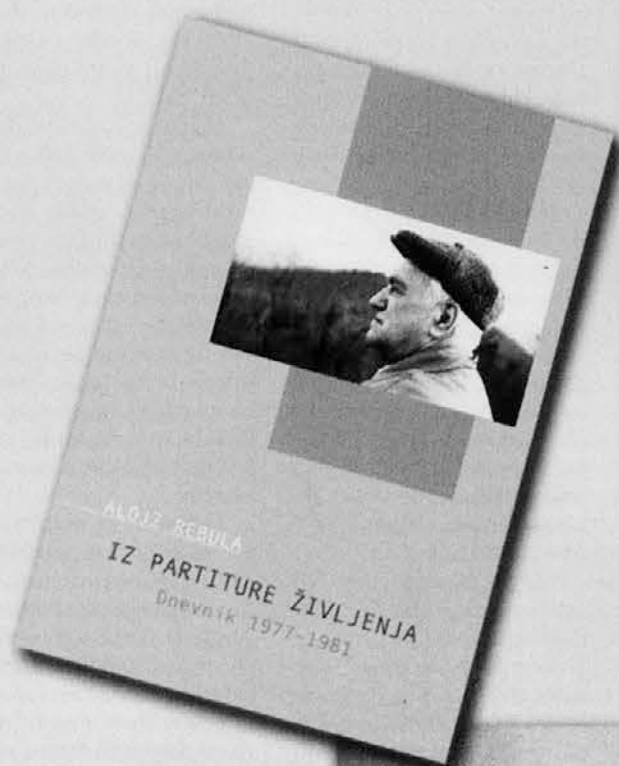
Jon je sedel in živčno kadil, okrog njegove noge pa je bilo vse več firbcev. Oskrbnica je rutinsko odstranila tekočino izpod kože, ko pa je vbrzgala rjavkast betadin nazaj pod kožo, so se Jonu orosile oči. Če bi bil sam, bi verjetno zarjovel, zaradi vseh tistih glav, med katerimi so prevladovala sivolase, pa se je zadrževal, pri tem pa izgledal tako nebogljen, da ga je bilo kar hudo gledati, in sem komaj čakal, da bo mimo in ga povabim na eno pivo.

DALJE

15

ČETRTEK,
5. DECEMBRA,
2002

Založba **MLADIKA**
želi vesele božične praznike
s knjigami

in z darili za otroke

Knjige dobite v slovenskih knjigarnah in na upravi

Mladika, Trst, ul. Donizetti 3, I-34133

tel.: 040-370 846 • fax: 040-633 307 • e-mail: urednistvo@mladika.com